

Handlingsprogram og Økonomiplan 2024-2027 med årsbudsjett 2024

HOL
KOMMUNE

Vedtatt i kommunestyret sak 161/23 den 14.12.2023

INNHold

1. Rådmannens innledning	4
Handlingsprogram.....	5
Status for kommunale planer	6
2 Status og rammebetingelser	8
2.1. Status for nøkkeltall.....	8
2.2. Demografi og økonomiske rammebetingelser	11
Strategi og handlingsregler	13
Handlingsregler	15
Økonomiske rammebetingelser	17
Statsbudsjettet 2024.....	17
Eiendomsskatt, kommunale gebyr og betalingssetser	20
Kraftomsetning og skattlegging på kraftomsetning.....	20
Driftsutgifter.....	22
Lånegjeld og renteutgifter.....	23
Disposisjonsfond	24
Investeringsfond.....	24
3 Visjon og tema i kommuneplanens samfunnsdel	25
Definisjoner	26
Samfunnskvaliteter.....	27
3.1. Befolkning og bolig.....	27
3.2. Folkehelse	28
Livsløp	32
3.5. Hol som oppvekstkommune	32
3.6. Hol som helse- og omsorgskommune	34
Arbeid og næringsutvikling	36
3.7. Eksisterende næringer	36
3.8. Ny næringsutvikling og innovasjon	37
Infrastruktur.....	38
3.9. Samferdsel.....	38
3.10 Teknisk infrastruktur.....	39

3.11 Samfunnssikkerhet og beredskap	40
4. Organisasjonen Hol kommune.....	41
Tjenesteområdene.....	46
Sentraladministrasjonen.....	47
Kultur og oppvekstetaten.....	52
Barnehagetjenesten	52
Grunnskoleletjenesten.....	53
Skolefritidsordning (SFO)	54
Kulturtilbudet	54
Helse og omsorg.....	62
Teknisk etat.....	68
Investeringer i økonomiplanen	74
Økonomiske oversikter	75
Driftsbudsjett 2024-2027	75
Investeringsbudsjett 2022-2025.....	78
Vedlegg	80
Kommunale gebyrer og betalingssatser	80

Forsidebilde: Statue ved Høgehaug. Foto: Hol kommune.

1. RÅDMANNENS INNLEDNING

Hol kommunes visjon er *Hol kommune skal være en trygg og god kommune å vokse opp og bo i, med vekst i folketallet, der arbeidsmarkedet er variert og hele kommunen er i bruk.* (vedtatt i juni 2018).

I handlings- og økonomiplanen (HØP) blir visjonen konkretisert i planer og prioriteringer for alle som bor, oppholder seg og arbeider i Hol kommune. Kommuneplanens samfunnsdel, vedtatt for 2018-2030, er utgangspunktet for mål og strategier for perioden. I perioden fra mai til oktober gjøres et administrativt og politisk samarbeid om utredning og planlegging for nytt budsjett og økonomiplan. Strategikonferansen 2023 ble avholdt på Geilo i mai 2023, med påfølgende oppsummering i formannskapet med lederteam i juni. Dette er startpunktet for budsjett 2024 med økonomiplan 2024-2027.

Folketall

SSB sine prognoser viser et stabilt folketall for Hol kommune, der aldersgruppen over 80 år vil vokse mest de neste årene. Aldersgruppen 6-15 år vil også øke noe i forhold til tidligere år, mens det er lavere fødselstall som trolig fører til lavere antall barnehagebarn.

Oppvekst for barn og unge

Sammenligning av kommuner i Kostra viser at barnehage – og skoletjenestene i Hol kommune koster mer enn gjennomsnittet. I barnehagene har Hol kommune valgt å øke grunnbemanning som et tiltak for å redusere vikarbruk og beholde kvalitet i barnehagene. Kommunen har også satset på tidlig innsats ved å koordinere behovet for spesialpedagogiske tiltak. Hol kommune jobber med å innfri nytt lovkrav om pedagogtetthet i barnehagene. Regjeringens forslag til redusert oppholdsbetaling i SFO og barnehage er innarbeidet i budsjettet.

Innenfor skolesektoren vil Hol kommune i løpet av 2024 ferdigstille innkjøp av analoge og digitale læremidler i forhold til fagfornyelsen. Spesialpedagogiske tiltak i grunnskole utgjør inneværende skoleår hele 25 årsverk ved Geilo barne- og ungdomsskole. Det er vanskelig å rekruttere undervisningspersonell, men kommunen har høyere tetthet av lærere enn normen tilsier. En hovedårsak til dette er høy andel av spesialundervisning og særskilt norsk.

Helse og omsorg

Det forventes økning i de eldre aldersgruppene fra 80 år og oppover de neste 10-20 årene. Dette vil kreve tilpasninger (økning av ressurser for å møte behovene) innenfor de økonomiske rammebetingelsene. Kommunen har i dag relativt større utgifter til helse – og omsorgstjenester sammenlignet med landssnittet og Kostragruppe 3, og må gjøre organisatoriske grep for å tilpasse kostnadsnivået. Det ble i 2021 igangsatt et prosjekt for å belyse og utvikle organisering av fremtidens helse- og omsorgstjenester («Sammen om endring»). Dette prosjektet resulterer i organisatoriske endringer som er gjort i 2023, og det er lagt budsjett for de nye virksomhetene fra og med 2024.

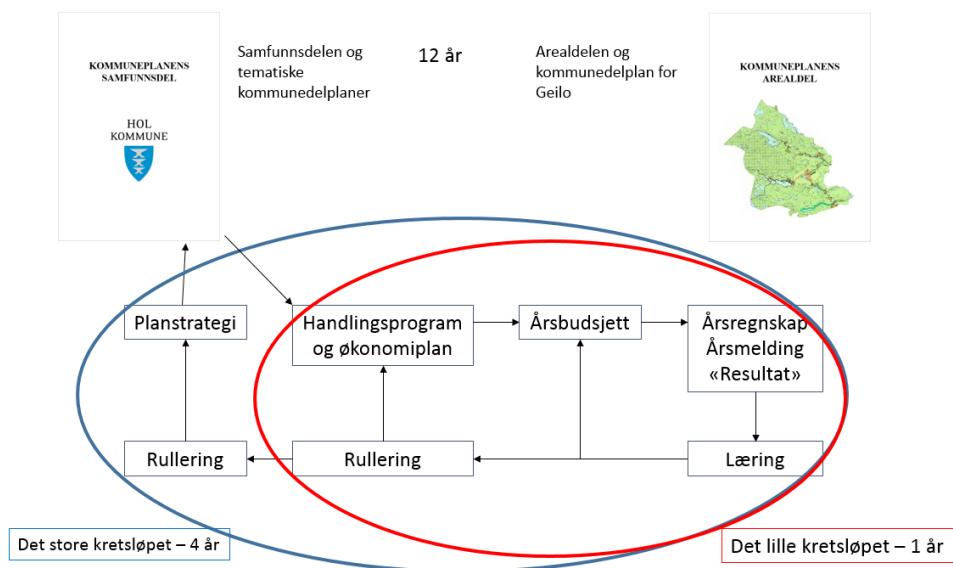
Infrastruktur

Trafikksikkerhetstiltak med nye avkjøringer i området ved Geilo skole – og idrettsområde, og prosjektering av ny barneskole på Geilo er de to største pågående investeringsprosjektene. Vann – og avløpsanlegg vil være pågående arbeider for å sikre god kvalitet på dette for kommunens innbyggere, fritidsboende og gjester.

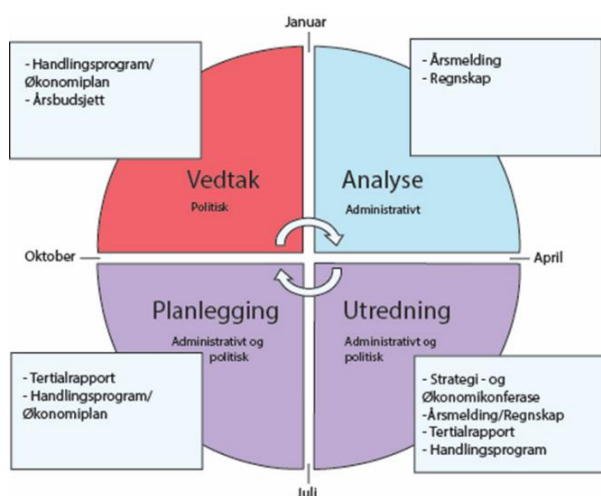
Handlingsprogram

Handlingsprogram med økonomiplan 2024-2027 er et strategi – og tiltaksdokument med tilhørende økonomiplan. Det er bygd opp med kobling mellom planemaene som er vedtatt i kommuneplanens samfunnsdel, vedtatt handlingsprogram 2023-2026, vedtak i kommunestyret og andre nasjonale og regionale føringer. Økonomiplanen skal vise hvordan langsiktige utfordringer, mål og strategier i kommunale og regionale planer skal følges opp, jfr. Kommuneloven § 14-4. Økonomiplanen kan inngå i eller utgjøre kommuneplanens handlingsdel.

Det er en nær sammenheng mellom kommuneplanen, handlingsprogrammet og økonomiplanen. Dette kan illustreres slik:

Årshjulet for økonomiplanarbeidet i kommunen illustrerer samarbeidet mellom administrasjonen og politikerne for arbeidet med økonomiplanen gjennom året:

Status for kommunale planer

Kommuneplanens samfunnsdel ble vedtatt i K-sak 46/18 den 20.6.2018.

Kommuneplanens arealdel er under revidering og vil tidligst bli vedtatt i 2024. Kommunedelplan for Geilo innarbeides i arealdelen.

Kommunal planstrategi skal utarbeides og vedtas innen ett år fra konstituering av nytt kommunestyre, det vil si innen 5. oktober 2024. I denne vil alle kommunale planer bli rullert. Behovet for revisjon av kommuneplaner de neste fire årene vil bli vurdert i planstrategien.

Vedtatte planer

Plan	Tjenesteområde	Vedtaksdato	Vedtaksreferanse	Planlagt revisjon
Kommunal planstrategi (2020-2023)	Alle	4.2.2021	K-sak 3/21	2024
Kommuneplanens samfunnsdel (2018-2030)	Alle	20.6.2018	K-sak 46/18	
Kommuneplanens arealdel (2014-2025)	P&U	29.10.2014	K-sak 68/14	Under revisjon
Kommunedelplan for kultur (2015-2027)	KO	24.06.2015	K-sak 45/15	
Kommunedelplan for barnehage og skole (2019-2031)	KO	24.01.2019	K-sak 10/19	
Kommunedelplan for trafiksikkerhet 2019-2030	P&U	19.06.2019	K-sak 45/19	
Kommunedelplan for helse og omsorg (2016-2027)	HO	27.4.2016	K-sak 37/16	Under revisjon

Kommunedelplan for naturmangfold (2022-2033)	P&U	9.6.2022	K-sak 65/22	
Hovedplan kommunal veg 2012-2021	TE	13.05.2014	Administrativt delegert vedtak 12/05175-2	2023-2024
Hovedplan vannforsyning 2016-2028	TE	31.08.2016	K-sak 68/16, oppdatert i K-sak 29/23	
Hovedplan avløp og vannmiljø 2016-2028	TE	30.11.2016	K-sak 95/16, oppdatert i K-sak 30/23	
Hovedplan for kommunal eiendomsforvaltning 2016-2028	TE	19.06.2019	Oppdatert i K-sak 44/19	
Temaplan idrett fysisk aktivitet og friluftsliv (2021-2025)	KO	09.06.2022	K-sak 61/22	
Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse, kommunal ROS-analyse	Beredskapsrådgiver	31.10.2018	K-sak 69/18	Under revisjon
Beitebruksplan 2023-2035	P&U	8.12.2022	K-sak 128/22	
Handlingsplan for stier og løyper 2017-2021	P&U	27.09.2017	K-sak 54/17	
Handlingsplan for folkehelse 2021-24	P&U	17.6.2021	K-sak 48/21	
Handlingsplan for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning 2022-2026	P&U +	31.8.2022	K-sak 78/22	
Boligstrategi	P&U	24.2.2022	K-sak 21/22	
Arbeidsgiverstrategi 2010-2020	Personal	27.1.2011	K-sak 3/11	

Nye planer (jf. Kommunal planstrategi 2020-2023)

Plan	Tjenesteområde	Status
Kulturminneplan	KO	Under utarbeidelse
Næringsstrategi	P&U	Under utarbeidelse

2 STATUS OG RAMMEBETINGELSER

2.1. Status for nøkkeltall

Befolkningsutvikling i kommunen er en sentral rammebetingelse. Etter første kvartal 2023 var det 4536 personer bosatt i kommunen. Dette er en vekst i befolkningen med 30 personer siste kvartal. Flere fakta for nøkkeltall vises her.

Befolkning

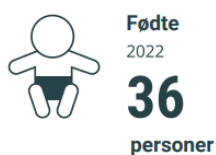
Kilde
Befolkning, Statistisk sentralbyrå

Forventet utvikling

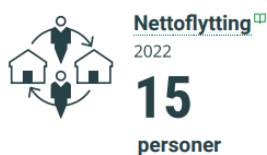

Kilde
Regionale befolkningsframskrivinger, Statistisk sentralbyrå

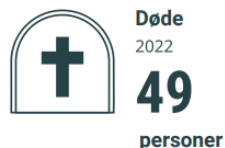
Endringer i befolkningen

Kilde
Født, Statistisk sentralbyrå

Kilde
Flyttinger, Statistisk sentralbyrå

Bolig

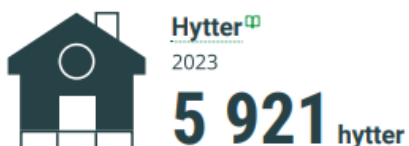

(2114 boliger i 2022)

Kilde
[Boliger, Statistisk sentralbyrå](#)

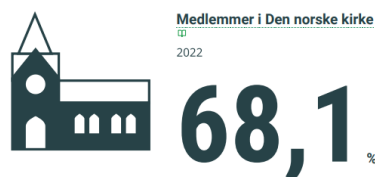
Rekkehus, tomannsboliger osv. er ikke inkludert i verken Eneboliger eller Leiligheter. For fullstendige tall om typer av boliger i din kommune, vennligst bruk [tabell 06265 i statistikkbanken](#).

Kilde
[Bygningsmassen, Statistisk sentralbyrå](#)

(5 832 hytter i 2022)

Religion

Kilde
[Den norske kirke, Statistisk sentralbyrå](#)

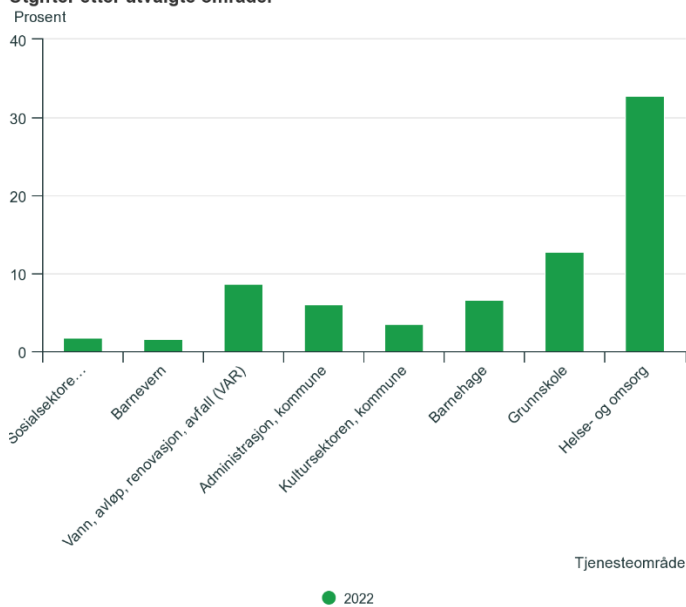
Kommunens økonomi

Finansielle nøkkeltall

Kilde
[Kommuneregnskap, Statistisk sentralbyrå](#)

Utgifter etter utvalgte områder

Kilde:

Kommuneregnskap, Statistisk sentralbyrå

Helse og omsorg: 2022-tall (2021-tall i parentes)

Andel innbyggere over 80 år som bruker hjemmetjenester: 31 % (32%)

Andel innbyggere 80 år og over som er beboere på sykehjem: 11,8 % (12,8 %)

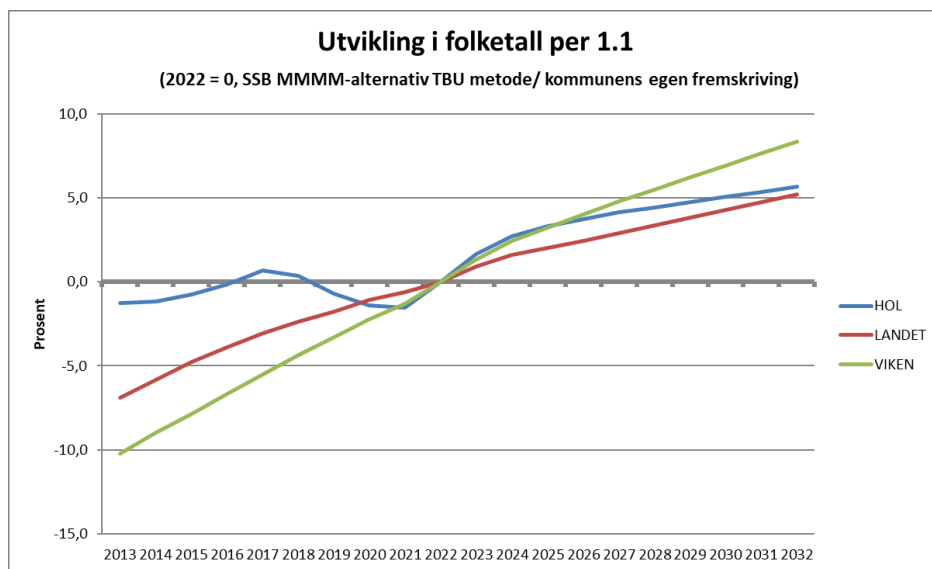
Utgifter pr oppholdsdøgn i institusjon: 5858 kr (5 873 kr)

Kilde: [Utvalgte nøkkeltall for helse og omsorg, ssb.no](https://www.ssb.no/utvalgte-noekkeltall-for-helse-og-omsorg)

Flere nøkkeltall finnes på [ssb.no/kommunefakta](https://www.ssb.no/kommunefakta).

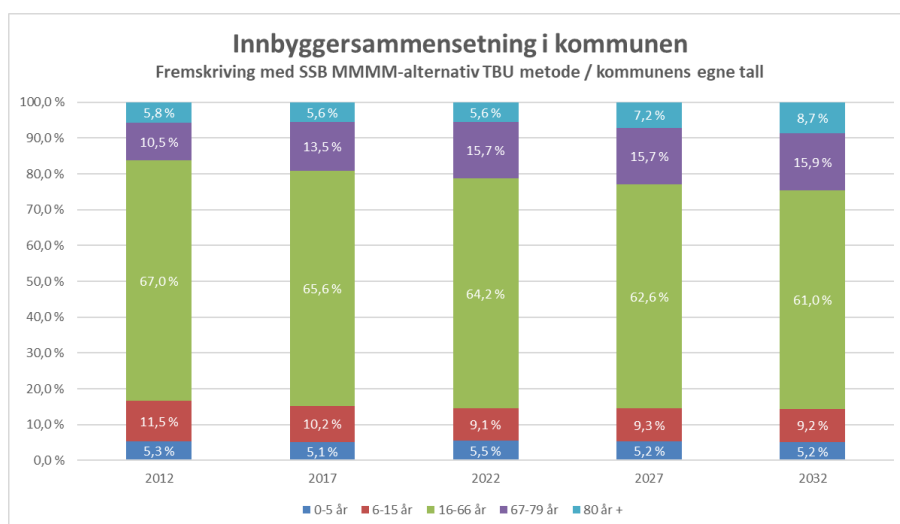
2.2. Demografi og økonomiske rammebetingelser

Befolkningssammensetningen er avgjørende i forhold til inntekter gjennom rammetilskudd og dimensjonering av tjenestetilbud. Diagrammet viser forventet utvikling i folketall fra 2013 til 2032 for Hol kommune sammenlignet med landet og Viken.

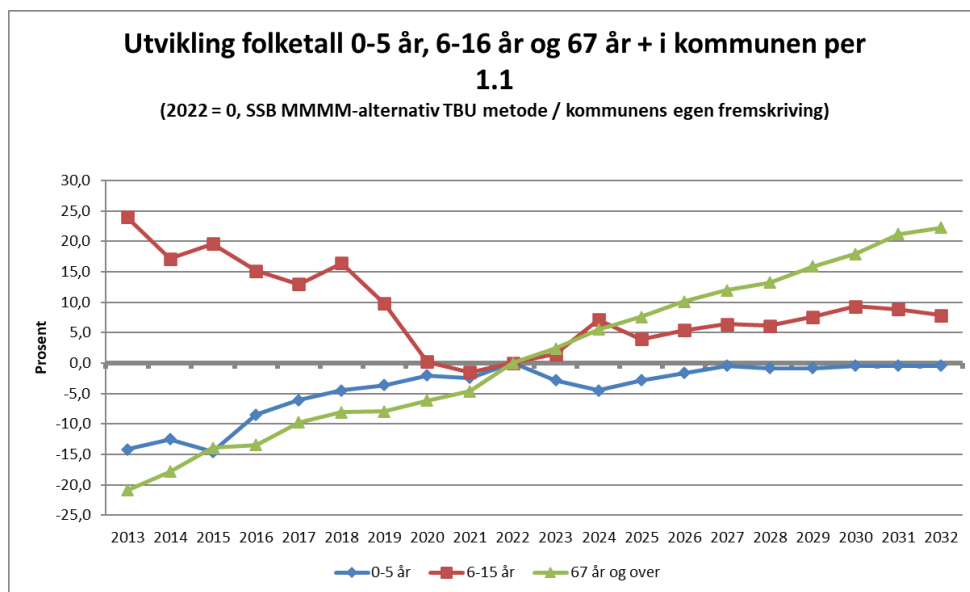
Kilde: KS Demografimodell juli 2023, SSB.

Innbyggersammensetningen i kommunen har stor påvirkning på de frie midler som kommunen får overført fra staten. Innbyggersammensetningen vises i figuren under med prosentvis fordeling i de ulike aldersgruppene.

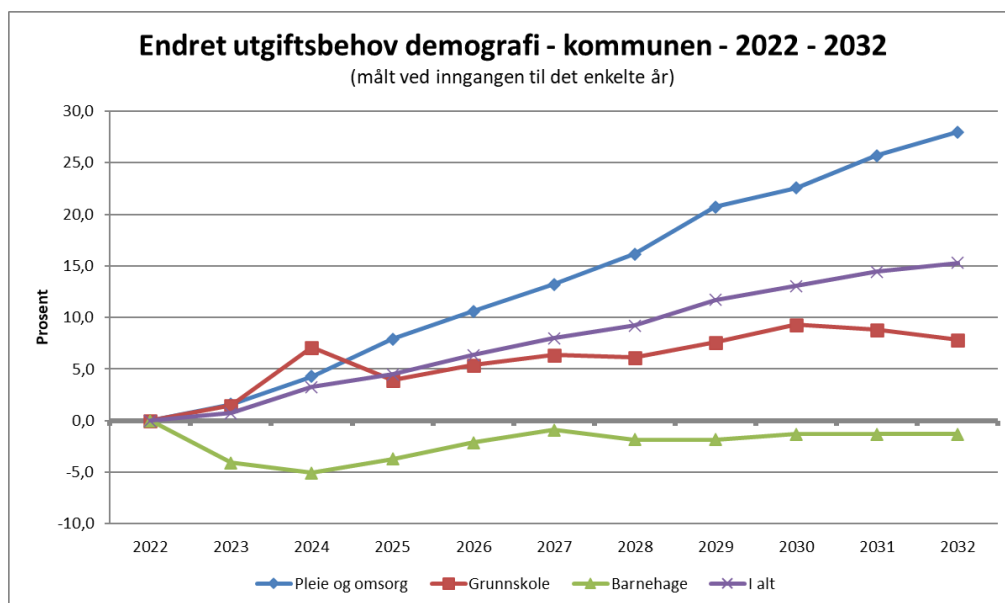

Kilde: KS Demografimodell juli 2023, SSB.

Det lages også prognoser for utvikling av folketall, som vises i figuren under for Hol kommune:

Den store økningen i aldersgruppen 80 år og eldre vil medføre et økt utgiftsbehov i pleie – og omsorgssektoren. For Hol kommune er prognosen at utgifter i omsorgssektoren kan øke med 25 % de neste 10 årene. For grunnskolesektoren vil det være en vekst de nærmeste årene, mens i barnehagesektoren ligger det an til en nedgang eller stabil utvikling.

Kilde: KS Demografimodell juli 2023, SSB.

Strategi og handlingsregler

Strategikonferansen 2023 for Hol kommune ble avholdt den 9. mai 2023. Formålet med strategikonferansen er å få innspill og utredning til arbeidet med revidering av handlingsprogram og økonomiplan 2024-2027. Konferansen har som mål å belyse fakta, oppnå en felles forståelse og utrede framtidsutsikter.

Noen utvalgte temaer ble spesielt belyst på konferansen:

Fremtidens helse og omsorgstilbud – helsekommisjonens rapport. Målet er å beholde og utvikle gode og bærekraftige helse – og omsorgstjenester til befolkningen. Tiltakene som vil være viktige vises i figuren:

Tilbakemeldingene på strategikonferansen er at kommunen vektlegger medarbeiderfokus, prioriterer livsløpsboliger der eldre kan bo lengst mulig hjemme, styrke juridisk kompetanse innen forvaltning av tjenester, og å ha nok kvalifisert personell der arbeidstid/arbeidsforhold og opplæring er viktige elementer.

Samfunnsutvikling, bomiljø og folkehelse var også belyst på strategikonferansen. I drøftingen på konferansen ble det drøftet tiltak som kan føre til utvikling av disse:

- Boligutvikling, tilrettelegging av områder i planverk
- Satse på varierte boligtyper
- Veiledning og hjelp til publikum

Investeringsbehov i kommunen vil de neste årene ha fokus på vann – og avløpsinvesteringer for å møte nye krav og ha tilstrekkelig kapasitet. I tillegg er det større investeringsbehov innen skole, beredskap, barnehage og vei/trafikk-løsninger. I sum kan disse investeringene koste 400-470 mill. kr, og det må prioriteres hvilken rekkefølge disse tas i.

Økonomien i kommunen har vært god de siste 2-3 årene, mye på grunn av stor kraftomsetning og god skatteinntang. Det må planlegges for noe lavere inntektsnivå de neste årene, og god gjeldsstyring som følge av økt rentenivå. Ved å holde fokus på å betjene lånegjeld i tider med god økonomi, vil det føre til lavere renteutgifter som må betjenes i driftsbudsjettet. I sak om justert budsjett 2023 ble det opprettet et fond på 40 mill. kr for kommunens planlagte byggeprosjekter,

som egenkapital-andel. I tillegg må det søkes at eksterne aktører også kan bidra i investeringsprosjekter der det er hensiktsmessig.

Strategier for tilpasning av tjenestene til fremtidens behov

De overordnede strategiene for tilpasning av tjenestene innenfor inntektsrammen, og møte fremtidens behov ble første gang vedtatt i HØP 2022-2025. Dette er utgangspunktet for strategiene i tabellen under.

Hol kommune skal tilpasse tjenestene ved:

- **Fokus på økonomistatus** i hele organisasjonen:
 - Administrativt ved god budsjettkontroll, kommunikasjon og rutiner
 - Politisk ved god informasjon, rapportering og velbegrunna vedtak
- **Godt nok er standard for tjenestene våre**, ikke optimalt og best mulig. Det må skilles mellom:
 - *Må* (lovhjemlet)
 - *Bør* (faglig/etisk standard, men vurdere ressursbruken)
 - *Kan* (tilleggstjenester som kan reduseres eller fjernes)
- **Vurdere tjenestenivået og organisering** av tjenestene med formål om:
 - God effektivitet ved å gjøre de riktige tingene riktig
 - Produktivitet ved å ha evnen til å gjøre ting riktig
 - God organisering av tjenestene i forhold til tilgjengelige ressurser og fagkompetanse
- **Investeringsprosjekter** skal vurderes med formål
 - om innsparinger i driftsutgifter (funksjoner, personalressurser, vedlikehold, renhold)
 - vurdere offentlig-private samarbeid eller anleggsbidrag der det er formålstjenlig

Retningslinjer for tiltak som meldes inn i budsjettarbeidet:

- Oppgaver/tjenester kan omdefineres innenfor gitte økonomiske rammer, med formål om bedre tjenesteyting, og være fremtidsrettet.
- Organisering av tilgjengelige ressurser må være vurdert før det fremsettes forslag om nye ressurser i tiltaksform.
 - Grunnbemanningen kan vurderes å styrkes, hvis dette kan medføre lavere sykefravær på lengre sikt.
- Innkjøp av ny teknologi og utstyr må relateres til driftsbesparelse, eller lovpålagte tjenester.
- Nye investeringsprosjekter må kunne vise til innsparing i driftsutgifter på sikt.

Handlingsregler

Hol kommune har vedtatt tre handlingsregler gjennom finansielle nøkkeltall i Økonomireglement 2020-2024, kommunestyresak 25/20. Det er hjemlet i kommuneloven § 14-2 at alle kommuner skal vedta finansielle måltall.

Som følge av formannskapetets vedtak ble det utarbeidet ytterligere to handlingsregler, som ble vedtatt i kommunestyresak 75/22 Justert budsjett, den 30.08.10.

Økonomiske handlingsregler oppsummeres slik jfr. Kommunestyrets vedtak:

Handlingsregel 1: Netto driftsresultat

Netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene blir brukt som et mål på kommunens økonomiske handlefrihet. Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) anbefaler at denne indikatoren over tid bør ligge på minst 1,75 %. Dette er også Hol kommunes målsetning.

Handlingsregel 2: Disposisjonsfond

Disposisjonsfondet gir et bilde av kommuneøkonomiens soliditet. Fylkesmannen anbefaler et disposisjonsfond på minimum 5 % av brutto driftsinntekter. Hol kommunes målsetning er å ha et disposisjonsfond som er større enn 10 % av driftsinntektene.

Handlingsregel 3: Netto lånegjeld

Netto lånegjeld beskriver gjeldsbelastningen. Den defineres i KOSTRA som langsiktig gjeld fratrukket totale utlån og ubrukte lånemidler. Hol kommunes målsetning om at netto lånegjeld er mindre enn 60 % av brutto driftsinntekter.

Handlingsregel 4: Disponering av kraftomsetning

Den forventede kraftomsetningen i langtidsbudsjett og økonomiplan er 47 mill. kr, som inngår i driftsbudsjettet til ordinær drift. Det overskytende skal i all hovedsak disponeres til nedbetaling av lånegjeld med formål om å redusere avdrags – og rentekostnadene.

Handlingsregel 5: Egenfinansiering av investeringer

Hol kommune har målsetning om minimum 40 % egenkapitalandel i investeringsbudsjettet. For å redusere låneopptak så langt det lar seg gjøre, skal avsetninger til investeringsfondet ved salg av anleggsmidler gå til finansiering av nye bygg – og anleggsmidler. Når disposisjonsfondet etter årlig bruk og avsetning er høyere enn måltallet på 10 % av driftsinntektene, skal det overskytende gå til reduksjon av neste års låneopptak, dersom det ikke er spesielle forhold som tilsier at det er behov for å øke disposisjonsfondet.

Det er klare sammenhenger mellom de ulike nøkkeltallene. Dersom kommunen klarer å forholde seg til et gitt mål på netto driftsresultat, vil dette gi muligheter for å nå målet om en økonomisk buffer i form av et gitt nivå på disposisjonsfondet. Nivået på finansutgifter og lånebelastning (netto lånegjeld) er også tett knyttet sammen. Dersom kommunen klarer å holde nivået nede på lånegjelden, vil også rente- og avdragsbelastningen (finansutgiftene) bli lavere.

Nøkkeltallene vises i tabellen for målsetning og budsjett:

Nøkkeltall	Mål 2023-2027	Budsjett 2024	Ansvar
Netto driftsresultat målt i forhold til brutto driftsinntekter	> 1,75 %	1,2 %	Alle
Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter	> 10 %	15-18 %	Alle
Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter	< 60 %	50 %	Alle
Disponering av kraftomsetning (ekstraordinære avdrag og overføring til investering)	Overskytende over 47 mill. kr	5 mill. kr i e-ord., 5 mkr. til inv., + renteutgifter	Alle
Egenfinansiering av investeringsprosjekter*	>40 %	40 %	Alle

*Nye investeringsprosjekter unntatt vann/avløp/renovasjon/feiring som er gebyrfinansierte.

Økonomiske rammebetingelser

Frie inntekter

De frie inntektene til kommunene består av rammetilskudd og skatteinntekter¹. Disse inntektene, samt naturressursskatt legges til grunn ved grupperingen av kommuner i KOSTRA (kommune-stat-rapportering). Hol kommune er i Kostragruppe 3, definert som *små kommuner med middels bundne kostnader per innbygger og høye frie disponible inntekter*.

Statsbudsjettet 2024

Regjeringen presenterte statsbudsjettet for 2024 den 6.10.23. Statsforvalterens informasjonsbrev ble distribuert den 9.10.2023, og det vises her utdrag fra dette.

1. Frie inntekter

Pris – og lønnsvekst for kommunesektoren (kommunal deflator) for 2024 er anslått til 4,3 %. Dekomponeringen og vektingen følger av tabellen under.

	Anslag 2023 i RNB	Anslag 2023 nå	Anslag 2024
Deflator	5,2	4,5	4,3
Syssetsetting, lønnsvekst og pensjonskostnader mv.	5,5	5,5	4,9
Lønnsvekst	5,4	5,4	4,9
Effekt av arbeidsgiveravgift	0,1	0,1	
Prisvekst varer og tjenester	4,9	3,2	3,4
Lønnsandel (pst.)	57,5	57,5	57,5

Deflatoren for kommunesektoren utarbeides i Finansdepartementet (FIN) i forbindelse med statsbudsjettet. Deflator består av en delindeks for lønnsvekst og en delindeks for kjøp av varer og tjenester.

Følgende kostnadselementer er ikke dekket av deflatoren:

- Rentekostnader
- Pensjonskostnader er dekket i budsjettdeflatoren den grad de øker i takt med lønnsveksten. Dersom pensjonskostnadene øker mer (eller mindre) enn lønnsveksten, fanges ikke dette opp av budsjettdeflatoren.
- Demografikostnader

Disse kostnadselementene må dekkes av veksten i frie inntekter.

Våren 2024 vil den endelige skatteinngangen og lønns- og prisveksten i 2023 være kjent.

¹ Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Grønt hefte.

Fra 2023 til 2024 er det på landsbasis en nominell vekst i kommunenes frie inntekter på 4,7 prosent (fra anslag på regnskap). Kommunene i Buskerud anslås samlet sett å få en nominell vekst i de frie inntektene på 4,6 prosent. Hol kommunes vekst anslås til 5 prosent.

Figur: Anslag vekst regnskap fra 2023 til 2024 for kommunene i Viken.

Med en kommunal deflator for 2024 beregnet til 4,3 % har 11 kommuner en realnedgang. Årsak til ulik utvikling er demografiske endringer og utslag gjennom kostnadsnøkler og tilskudd.

I statsbudsjettet for 2024 er anslaget på frie inntekter 349,8 mill. kr for Hol kommune. Dette er sammensatt av skatteinntekter på formue og inntekt, samt rammetilskudd. De frie inntektene er sammensatt slik (hele kroner):

Innbyggertilskudd (likt beløp pr. innb.)	135 168 000
Utgiftsutjevningen	3 498 000
Overgangsordning Inntektsgarantiordningen	- 331 000
Saker med særskilt fordeling (tilskudd 541' pr. skole, helsestasjon og skolehelsetj. 745', barnevernsreform 949', redusert foreldrebet. barneh. 451' og basis kompensasjon 601')	4 369 000
Rammetilskudd før inntektsutjevning	142 704 000
Netto inntektsutjevning	-42 783 000
Sum rammetilskudd	99 921 000
Skatt på formue og inntekt	249 834 000
Sum skatt og rammetilskudd	349 800 000

Kilde: KS prognosemodell av 10.10.23

Regjeringens foreslåtte tilskudd pr. innbygger er kr 29 832 kr som er 6 % økning fra 28 077 kr i 2023. Antall innbyggere i Hol kommune pr. 1.7.2023 er 4531 er i kriteriedataene. Befolkningen i Hol er økt med 56 personer fra forrige års måling pr 1.7. Dette er grunnlaget for innbyggertilskuddet.

Skattøren 2024

Den kommunale skattøren angir hvilken andel av skatt på alminnelig inntekt for personlige skattytere som tilfaller kommunesektoren. Det foreslås at den kommunale skattøren for 2024 reduseres med 0,5 % fra 2023-nivået til 10,95 prosent. Det er en langvarig praksis for at skattørene fastsettes med sikte på at skatteinntektene skal utgjøre 40 pst. av kommunenes samlede inntekter.

Skatteanslaget for Hol kommune bygger på disse forutsetningene, og anslås til 250 mill. kr for 2024. Inntektsutjevningen gjør at Hol kommune trekkes 60 øre pr krone over landsgjennomsnittet for å utjevne skattenivået. Rammetilskuddet skal i utgangspunktet bli 142,7 mill. kr for Hol kommune, men etter trekk for inntektsutjevningen er det beregnet å bli 99,9 mill. kr.

Samlede frie inntekter (skatt og rammetilskudd) er budsjettert til 349,9 mill. kr for 2024. Dette er 24,9 mill. kr mer enn regulert budsjett for 2023 (325 mill. kr).

Inntektssystemet inneholder også vekstkommunetilskudd, distriktstilskudd og regionsentertilskudd. Hol kommune mottar ingen av disse i 2023, i likhet med tidligere år. Dette er hovedsakelig grunnet gjennomsnittlige skatteinntekter de tre siste år som for Hol sin del er over 120 prosent i gjennomsnitt av landsgjennomsnittet.

Øvrig økonomiske opplegget for kommunesektoren i 2024

Rentekompensasjonsordning og tilskuddsordning for læringsarenaer og utstyr

Regjeringen foreslår å innføre en rentekompensasjonsordning for investeringer i lokaler og større utstyr som bidrar til en mer praktisk og variert skole. Med ordningen vil staten betale for kommunenes renteutgifter knyttet til investeringer, og ordningen skal fases inn over 8 år. Regjeringen foreslår også å bevilge midler til en tilskuddsordning for at kommunene kan kjøpe inn utstyrspakker og apparater til for eksempel skolenes verksteder, musikkrom, skolekjøkken osv.

Bo trygt hjemme-reformen

Regjeringen foreslår bevilge 75 millioner kroner i økte bevilgninger til oppfølging av tiltak i stortingsmeldingen for et mer aldersvennlig samfunn - Bo Trygt hjemme-reformen.

Øvrige saker av betydning for rammetilskudd til kommunen

- Gratis deltids plass i SFO på 1. og 2. trinn samt elever i 5.-7. trinn med spesielle behov
- Maksimalpris i barnehage reduseres til kr. 1.500,- pr måned fra 1. august 2024 i Hol kommune som er i sone 5/6.
- Gratis barnehageplass fra tredje barn i familien
- Nasjonalt økonomisk tilsyn med private barnehager
- Pasienttilpasset basistilskudd – økt basistilskudd til fastleger
- Økte rettleidende satser for sosialhjelpsutgifter
- Endringer i kontantstøtten er forventet å føre til økt etterspørsel etter barnehageplass
- Vaksinasjon mot covid-19 var et engangstilskudd i 2023, og rammetilskuddet blir redusert for dette i 2024.

Eiendomsskatt, kommunale gebyr og betalingssetter

Oversikt over gebyrer og betalingssetter blir vedlagt økonomiplanen. Utgangspunktet er at avgifter og betalingssetter på tjenestoområder hvor det etter lovverket er adgang til det, skal fastsettes ut fra mål om selvkost. Avgiftsendringer skal foreslås med sikte på jevn utvikling, og eventuelle overskudd settes på selvkostfond og skal utjevnes innenfor 5 år som er lovens krav.

Eiendomsskatt

Eiendomsskatt er den eneste skatteinntekten som kommuner har full råderett over. Den maksimale eiendomsskattesats for bolig og fritidsbolig er 4 promille.

I **budsjettet for 2024** er det foreslått at skattesatsen for bolig – og fritidseiendommer kan videreføres med **2 promille**. Det forutsettes videre at det ikke gjøres kontorjustering av takstene i 2024, men antall objekter med eiendomsskatt øker med skatteinntekter for om lag 0,5 mill. kr. Med disse forutsetningene vil eiendomsskatt fra bolig- og fritidseiendom utgjøre om lag 19 mill. kr.

For næringseiendommer, nettanlegg og kraftproduksjonsanlegg forutsettes 7 promille i skattesats. Eiendomsskattelisten for kraftverk blir distribuert til kommunene i slutten av november, slik at det er noe usikkerhet knyttet til skattegrunnlaget. Grunnrenteskatten kommer til fradrag for beregning av eiendomsskatt, og dette kan gi lavere eiendomsskatt fra kraftverk til Hol kommune siden satsen ble økt til 45 % i 2023. Det er forutsatt at eiendomsskatt fra kraftverk videreføres fra 2023-nivået med 34 mill. kr, men dette kan være et usikkert anslag.

For eiendomsskatt på næringseiendommer er det budsjettet med 7 mill. kr, som er på samme nivå som i 2023. Det er forventet 6 mill. kr i eiendomsskatt for linjenett og fiber/tele. Til sammen er det budsjettet med 66,5 mill. kr i eiendomsskatteinntekter. Dette er vist i tabellen:

Eiendomsskatt:	Reg. Budsjett 2023	Budsjett 2024
Kraftverk	34 000 000	34 000 000
Linjenett og fiber/tele	6 200 000	6 000 000
Næringseiendommer	6 700 000	7 000 000
Bolig og fritid (2 pr.)	18 500 000	19 500 000
Sum	61 100 000	66 500 000

Kraftomsetning og skattlegging på kraftomsetning

Inntekter fra energibransjen har stor betydning for Hol kommune. Det er Ustekveikja Energi AS som ifølge avtale forvalter og omsetter kommunens andelskraft, konsesjonskraft og produksjonskraft i egne kraftverk.

Kraftrettighetene blir forvaltet i henhold til sikringsstrategi for tre år om gangen, men sikringen har vært satt på vent fra september 2022 til oktober 2023 som følge av statsbudsjettet for 2023. Det er bare systemprisen som kan sikres, og det er områdepriser som gjør at kraftinntektene varierer gjennom året og fra år til år. Pr. oktober 2023 er 50 % av kraftomsetningen sikret for 2024, og den

er sikret til systempris for 50 mill. kr. Det forutsettes at resterende mengde kan selges for minimum 40 mill. kr, jfr. sak om forvaltning av konsesjonskraft til egne innbyggere, næringsliv og fritidsboliger.

Det er gjort følgende forutsetninger for budsjettering av kraftomsetningen:

- Netto kraftomsetning før skatt budsjetteres til 90 mill. kr
- Skatt for kraftproduksjon av andelskraft, og produksjon i Ørteren kraftverk/Ustekveikja kraftverk forutsettes å bli 15 mill. kr
- Grunnrenteskatt for kraftproduksjon i Ørteren og Ustekveikja kraftverk forutsettes blir kostnadsført i regnskapet for ØKKF.

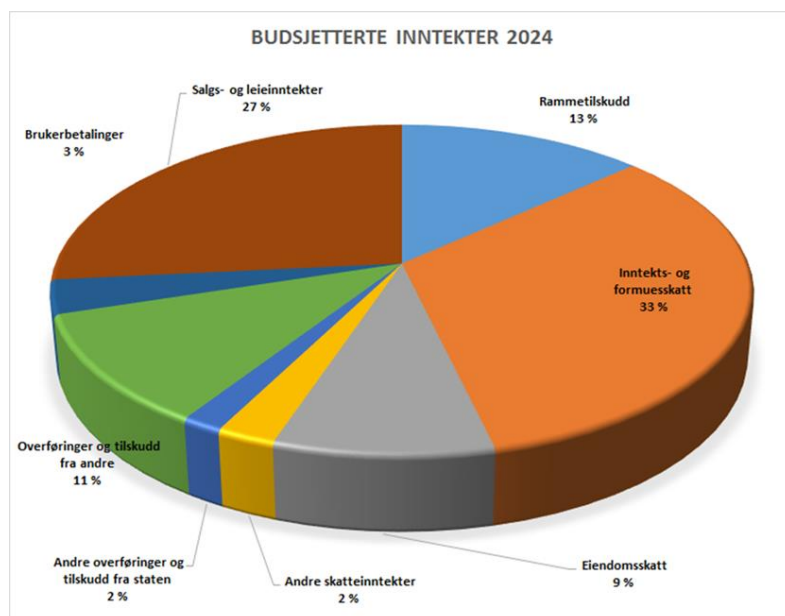
Overføringer og tilskudd

Det budsjetteres med refusjoner fra staten for helse – og omsorgstjenester til blant annet ressurskrevende brukere. Forutsetningen for denne refusjonen endres i statsbudsjett i forhold til innslagspunkt for beløp som kommunen kan kreve tilbake.

Innen oppvekstsektoren budsjetteres det med refusjon for videreutdanning til lærere, og drift av skolen ved Geilomo barnesykehus.

Sykelønsrefusjon er budsjettert, og det er også budsjettert med vikarbruk.

Kommunens samlede driftsinntekter i budsjettet er totalt 755,1 millioner kroner, som vist i økonomiske oversikter. Dette fordeler seg slik pr inntektskilde:

Inntekts- og formuesskatt, samt rammetilskudd utgjør de frie inntektene og er 349,9 mill. kr. Dette utgjør 46 % av kommunens budsjett, mens i 2023-budsjettet utgjorde dette 37 %.

Driftsutgifter

De største driftsutgiftene er lønn, og kjøp av varer og tjenester. Dette blir omtalt i kapittel om Tjenesteområdene, sektorene sine budsjetter. Øvrige faste utgifter er pensjonskostnader, lånegjeld og renteutgifter som blir omtalt her.

Pensjonskostnader

Løpende pensjoner og pensjonsrettigheter justeres hvert år i forhold til lønns – og prisveksten. Økningen finansieres av reguleringspremien. Lønns – og prisveksten som benyttes i trygdeoppgjøret, er først klart i mai neste år. Det er derfor stor usikkerhet knyttet til anslag for reguleringspremien, men den er ventet å bli lavere i 2024 enn ved revidert budsjett 2023.

Pensjonspremie til KLP

I 2021 ble det frigjort premiereserver til kommunene fra KLP, på grunn av endringer i offentlig tjenstepensjon. Hol kommune har fått tilbakeført 31,9 mill. kr som kun kan brukes til å betale pensjonspremie over 4 år fra 2021-2024.

I 2024 er det forventet at premieinnbetalingen til KLP blir 45,6 mill. kr, som er noe lavere enn det justerte anslaget for 2023 (60,8 mill. kr).

Det er beregnet et premieavvik (reduisert kostnad til fratrekk) på 15 mill. kr, og et akkumulert premieavvik (kostnad) på 13,5 mill. kr. Dette gir en samlet pensjonskostnad i KLP på 44 mill. kr i 2024.

Utklippet viser KLP sitt budsjett 2024 for Hol kommune:

TOTALT alle ordninger:				
Premie			58 530 755	
Tilbakeført overskudd (disponert premiefond)			12 897 102	
Innbetalt premie			45 633 653	
- i % av pensjonsgrunnlag (inkl 2% arbeidstakerandel)	259 610 697		17,58 %	
Tall fra GKRS:				
Netto pensjonskostnad inkl adm. kostnad				29 699 686
Årets premieavvik (+ innt.føres / - utg.føres)			15 933 967	
Amortisert premieavvik				13 463 387
Samlet kostnad				43 163 073
- i % av pensjonsgrunnlag (inkl 2% arbeidstakerandel)				16,63 %

KLP beregner at pensjonskostnaden utgjør 17 % av pensjonsgrunnlaget (lønn). Hol kommune har valgt å budsjettere med 19 % pensjonskostnad, fordi det erfaringsmessig er fornuftig å ta høyde for uforutsette ekstra lønns – og pensjonskostnader.

Statens pensjonskasse beregner pensjonskostnaden/årspremie til å bli 5,7 mill. kr, jfr. prognose årspremie for 2024.

Lånegjeld og renteutgifter

For investeringslån knyttet til bygg og anlegg er løpetiden 25-30 år. Lån knyttet til investeringer for vann/avløpsnett har løpetid 40 år og er selvkostfinansierte. I dette ligger at kapitalkostnadene knyttet til investeringer belastes gebyrsatsene for vann og avløp. Det blir også ilagt en kalkulatorisk rentekostnad som representerer en alternativ avkastning kommunen går glipp av ved at kapital er bundet i anleggsmidler. Den kalkulatoriske rentekostnaden beregnes med utgangspunkt i anleggsmidlenes restavskrivningsverdi og en kalkylerente. Kalkylerenten er årsgjennomsnittet av 5-årig SWAP-rente + 0,5 prosentpoeng og skal dekke rentekostnader for disse lånene.

Lånegjeld

Se eget kapittel for investeringer.

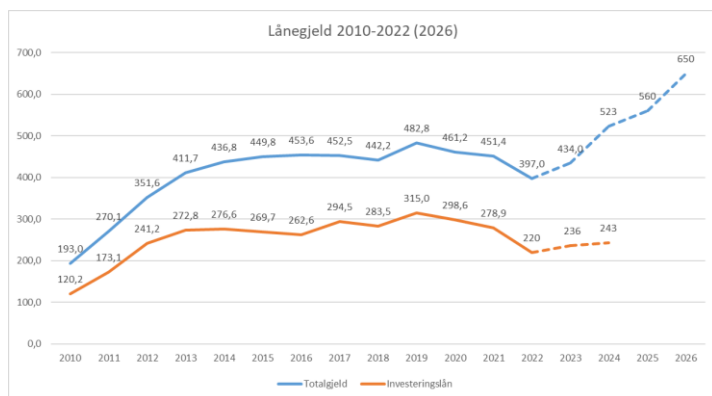
Bokført lånegjeld forventes å være om lag 430 mill. kr ved utgangen av 2023, etter 32 mill. kr i låneavdrag og inkludert låneopptak på om lag 60 mill. kr i 2023. Startlån utgjør om lag 28 mill. kr.

Det er planlagt følgende for lånegjeld i 2024:

- Låneopptak for 25 mill. kr til investeringsformål inkludert Hol kyrkje
- Låneopptak for 30,3 mill. kr til gebyrfinansierte tjenester
- Låneopptak for overførte investeringsprosjekter (egen sak i kommunestyret)
- Låneopptak med 5 mill. kr i Husbanken til startlån for videreformidling
- Avdragsutgifter for 19 mill. kr i driftsbudsjettet i tråd med betalingsplanene i kommunalbanken og KLP-banken.
- Ekstraordinære avdrag i størrelsesorden 6 mill. kr i tråd med handlingsregel
- Avdrag i Husbanken med 1,75 mill. kr i investeringsbudsjettet

Med dette kan den totale lånegjelden være om lag 520 mill. kr ved utgangen av 2024, avhengig av finansieringsbehov. Av dette er startlån i størrelsesorden 26 mill. kr.

Utvikling og prognose for kommunens lånegjeld vises i figuren:

Renteutgifter

På alle lån som kommunen tar opp enten til investeringsformål eller til videreutlån må også renteutgiftene betjenes. Renteutgiftene dekkes ikke gjennom rammetilskuddet.

Det er budsjettert med følgende rentesats og renteutgifter:

År	Rentesats	Renteutgift
R.B. 2023	5 %	19 mill. kr
B. 2024	5,4 %	21,5 mill. kr
B. 2025	5 %	21,5 mill. kr
B. 2026	4,4 %	20 mill. kr

Kommunens lån har i hovedsak Per tiden-rente som følger markedsrenten.

Disposisjonsfond

Disposisjonsfondene kan være i størrelsesorden 140 mill. kr ved utgangen av 2023, dersom det avsettes 19,5mill. kr som er planlagt for 2023. Dette er imidlertid heftet med *stor usikkerhet*, knyttet til utviklingen av kraftmarkedet og økte priser.

For 2023 er det budsjettert med 10,5 mill. kr i bruk av midler fra disposisjonsfond, i hovedsak som overføring til investeringsbudsjettet via driftsarter. Det kan avsettes 7 mill. kr i det foreslåtte budsjettet. Disposisjonsfondet vil dermed kunne bli redusert til om lag 130 mill. kr, gitt at det overføres midler til investeringsprosjekter fra disposisjonsfond for byggeprosjekter.

Investeringsfond

Det ubundne investeringsfondet kan brukes til å finansiere kommunens bygge – og investeringstiltak. Saldo pr. 31.12.22 var 31,1 mill. kr. Det er budsjettert med å bruke 23 mill. kr i 2023, men det skal tas opp til vurdering om 10 mill. kr av dette bør finansieres ved bruk av lånemidler fordi det er vann – og avløpstjenester (P.023).

Det er budsjettert med å bruke 4,8 mill. kr i investeringsbudsjettet 2024.

3 VISJON OG TEMA I KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL

Kommunens innbyggere synes det er godt å bo og vokse opp i Hol. I konkurransen med byene og andre kommuner, ønsker vi å fremstå som en attraktiv bo- og arbeidskommune. Vi er en stolt nasjonalparkkommune og et fantastisk reisemål, men først og fremst skal Hol være et sted man vil bo og leve «det gode liv». Hol kommune ønsker å beholde de som bor og vokser opp her, og være attraktiv for nye innbyggere. Kommunen har et godt utgangspunkt for en positiv befolkningsutvikling. Innsatsen må legges i gode og varierte arbeidsplasser og et godt botilbud.

Visjonen for Hol kommune i perioden 2018-2030 er:

Hol kommune skal være en trygg og god kommune å vokse opp og bo i, med vekst i folketallet, der arbeidsmarkedet er variert og hele kommunen er i bruk.

Visjonen peker ut retning for de 11 utvalgte plantemaene:

Samfunnskvaliteter	1. Befolkning og bolig 2. Folkehelse 3. Kultur og frivillighet 4. Natur, miljø og friluftsliv
Livsløp	5. Hol som oppvekstkommune 6. Hol som helse- og omsorgskommune
Arbeid og næringsutvikling	7. Eksisterende næringer 8. Ny næringsutvikling og innovasjon
Infrastruktur	9. Samferdsel 10. Teknisk infrastruktur 11. Samfunnssikkerhet og beredskap

Til hvert plantema er det definerte strategier fra Samfunnsdelen 2018-2030. Ut fra disse er det laget tiltak som gjelder de fire neste årene for å følge opp strategier og mål. Definisjon av visjon, mål, strategi og tiltak gis på neste side.

Definisjoner

Visjon kan defineres² som et mentalt bilde av en fremtidig, ønsket tilstand/situasjon. En rettesnor om hvor Hol kommune vil være, eller av den posisjon som Hol kommune vil ha om noen år.

Mål eller målsetning er en klart formulert tanke, ide eller intensjon om en ønsket framtidig tilstand eller slutt punkt et individ eller organisasjon planlegger å oppnå. Mål er det ønskede sluttresultatet, mens plan, oppgaveløsning og strategi er framgangsmåten som brukes for å oppnå målet.

Strategi beskriver både hvor man vil på lang sikt, og hvordan man kommer dit. Strategi er målrealisering, det man tenker å gjøre i en plan eller retning for å oppnå målene.

Tiltak er en beskrivelse av en eller flere handlinger, og hvordan man bruker ressursene som skal gjøre Hol kommune i stand til å nå fastsatte mål. Tiltakene er gitt innenfor en fireårsperiode, som er handlingsprogrammets tidsrom. Tiltak i handlingsprogrammet kan bli konkretisert og spesifisert i økonomiplanen.

KOSTRA: Kommune-Stat-Rapportering. KOSTRA er et nasjonalt informasjonssystem som gir styringsinformasjon om kommunal virksomhet. Informasjonen skal gi bedre grunnlag for analyse, planlegging og styring.

Ansvarsområdene

Ansvar	Etat / avdeling
TE	Teknisk etat
KO	Kultur og oppvekstetaten
P&U	Plan og utviklingsavdelingen
HO	Helse og omsorg
FHG	Folkehelsegruppa
Fellestj.	Fellestjenester

² Definisjonen er hentet fra Handlingsprogram 2017-2020.

Samfunnskvaliteter

3.1. Befolkning og bolig

MÅL: Minst 5.000 innbyggere i kommunen i 2030.

Strategier:

1. skape trivelige og gode bomiljø gjennom helhetlig og samordnet areal- og transportplanlegging.
2. bidra til at det er tilgjengelige boliger og tomter på Geilo og i alle grendene gjennom kommunal tilrettelegging og samarbeid med private grunneiere.
3. avsette tilstrekkelig sentrumsnære arealer til boligutvikling for fremtiden. I tettsteds- og bygdesentra skal boligbygging prioriteres fremfor andre utbyggingsformål.
4. være pådriver for iverksettelse av vedtatte reguleringsplaner for boligområder.
5. opprettholde og aktivt følge opp boplikt som et verktøy for å sikre at boliger forblir på markedet for fastboende. Herunder skal det vurderes å oppheve slektskapsunntaket.
6. samarbeide regionalt om profilering av Hallingdal som bosted.
7. ha gode boligsosiale tilbud for å hjelpe vanskeligstilte på boligmarkedet med å mestre egne boforhold.

Prioriterte tiltak	24	25	26	27	Ansvar	Budsjett-henvisning
Boligsatsing i revisjon av arealdel/kommunedelplan for Geilo, jf. boligstrategi	X				P&U	
Rehabiliter kommunale boliger slik at de kan benyttes som rekrutteringsboliger ved utlysning av kommunale stillinger	x				TE	P. 034
Videreføre tilflytningsprosjektet «Heime i Hol» (ref. HØP 2021-24) og vurdere økonomiske virkemidler for å tiltrekke og beholde yngre innbyggere. (Ref. tidligere bostøtte for unge).	X	X			P&U	Innarbeidet tiltaksmidler (Boligtilskudd)
Revidere eldre reguleringsplaner, ref. vedtak 21.09.22, KPU sak 43/22	X	X	X		P&U	Tiltak 1040-105 innarbeidet

3.2. Folkehelse

MÅL: En aktiv befolkning med høy livskvalitet

Strategier:

1. ivareta et trygt og inkluderende oppvekstmiljø.
2. ivareta folkehelseperspektivet i all kommunal planlegging, inkludert arealdisponering.
3. satse på forebyggende helsetjenester, som for eksempel friskliv og læring og mestring, i kommunen.
4. delta aktivt i regionalt folkehelsearbeid.
5. benytte frivilligsentralen for å kunne tilby et bredere spekter av fritidsaktiviteter.

Kommunal folkehelsegruppe (FHG) ivaretar oppdraget om å ha oversikt over helsetilstanden i befolkningen, prioritere tiltak for bedring av folkehelsen, evaluere tiltakene og formidle relaterte saker til kommunale organ.

Prioriterte tiltak/aktiviteter	24	25	26	27	Ansvar	Budsjett-henvisning
Vurdere alternative kollektivtilbud både interkommunalt og lokalt, for unge og eldre.		X	X		P&U/TE	
Avgjøre hvilket evalueringsverktøy med god brukermedvirkning som skal implementeres i kommunen.	X				HO	
Etablere og videreutvikle ungdomsarenaer/møteplasser hvor ungdom medvirker i prosessen jfr handlingsplan for folkehelse	X	X			KO/ P&U	
Prosjekt - videreutvikle Slåttahøl-området som sentrumsnært friluft- og aktivitetsområde jfr. handlingsplan for folkehelse	X	X			P&U	Budsjettet for 2024
Etablere sosiale arenaer på tvers av generasjoner i form av benker utplassert på strategiske steder i kommunen	X	X			P&U/TE/ KO/HO	Innkjøp benker

Prioriterte aktiviteter innen folkehelse er også:

- Støtte opp om gode aktivitetstiltak, ment for å få innbyggere til å møtes og holde seg aktive (bokkafe, turorientering mv).
- Tilby eldre innbyggere møteplass, aktivitet og sosialt samvær på velferdssentre eller lignende møteplasser.

- Bidra til å utvikle anlegg til idrett og fysisk aktivitet gjennom kommunale tilskudd med bakgrunn i prioritert handlingsplan
- Vurdere alternative kollektivtilbud både interkommunalt og lokalt.

3.3. Kultur og frivillighet

MÅL: Et rikt kultur- og organisasjonsliv som kjennetegnes av bredde, mangfold, frivillighet og dugnadsånd

Strategier:

1. legge til rette for at fritidsaktiviteter og fysisk aktivitet skal være lett tilgjengelig og tilpasset ulike behov og brukergrupper med et mangfold av sosiale møteplasser.
2. støtte og stimulere utvikling av kulturbaserte næringer.
3. legge til rette for formidling og ivaretagelse av kommunes historie.
4. stimulere til enda større frivillig innsats i kulturlivet og organisasjonsarbeidet.
5. legge til rette for at kulturminner og kulturmiljø nyttes i reiselivsnæringa og som ressurs i lokalmiljøene.
6. samordne kulturarbeid på regionalt og lokalt nivå.

Prioriterte tiltak/aktiviteter	24	25	26	27	Ansvar	Budsjett-henvisning
Rehabiliterer og utvikler Fekjo kulturminnepark i samarbeid med frivillige	X				KO	
Utvikle Geilo kulturhus til et barn – og ungdommens hus og møteplass. Prosjektet skal involvere barna/ungdommen og frivillige i planlegging og gjennomføring, ha fokus på deres behov og ønsker samt bærekraft og gjenbruk.	X	X	X		KO/TE	P. 083
Utvikle en tydeligere kommunikasjonsprofil på kulturtjenester	X				KO	

Prioriterte aktiviteter innen kultur og frivillighet er også:

- Avklare muligheter for status som regionalt privatarkiv i samarbeid med Buskerud museum og Viken fylkeskommune
- Kulturformidling og arrangement skal brukes som virkemiddel for å skape attraksjonskraft.
- Aktivt bruke kulturminner, museer og folkeminne i formidling, samt i nærings- og stedsutvikling.
- Bidra til trygge økonomiske rammer ved å revidere driftsavtaler med Geilo idrettslag og Hol idrettslag.

3.4 Natur, miljø og friluftsliv

Mål: Ivareta natur, miljø og landskap, som grunnlag for bolyst og trivsel, rekreasjon, næring og arbeid.

Strategier:

1. bevare naturen og landskapet på en måte som gjør at kommende generasjoner får like stor nytte og glede av det som vi gjør i dag. Kommunen skal bidra til å bremse bortfallet av inngrepsfrie naturområder og ha fokus på ivaretagelse av leveområder for vilt.
2. bevare nærfriluftsområdene slik at innbyggerne har kort vei til naturen. Stier og skiløyper sikres mot nedbygging i arealplan.
3. ha differensiert tilrettelegging for friluftsliv, fra store naturområder uten menneskelige inngrep, til nærfriluftsområder og områder med høy grad av tilrettelegging for å sikre alle muligheter til å drive friluftsliv.
4. sikre lokalbefolkningens tilgang til jakt og fiske gjennom fortsatt kommunalt eierskap i fjelleiendommer.
5. bidra i kampen mot global oppvarming ved å satse på lokale tiltak og holdningsarbeid.
6. jobbe for å redusere utslipp av klimagasser ved å satse på mer bruk av bane, både til person- og godstrafikk og å redusere lokal biltrafikk. Vi skal påvirke nasjonalt og legge til rette lokalt.
7. redusere og forebygge lokal forurensning.

Prioriterte tiltak/aktiviteter	24	25	26	27	Ansvar	Budsjett
Oppdatere kommunens viltkart	X				P&U	Tj. 3601 (kr 100')
Støtte til ENØK-tiltak for boliger	X	X			P&U	Tj.2853 (kr 1 000' pr år)
Miljøsertifisering av kommunale virksomheter	X	X			P&U	Tj. 3602
Vegetasjonskartlegging av viktige beiteområder i utmark jf. beitebruksplanen	X	X	X		P&U	Tjeneste 3291 (kr 200' i 2024)
Etablere lokal kartbase	X				P&U/TE	
Skred- og flomkartlegging	X	X			P&U	Kr 100' i 2024 og 2025
Prosjekt - Grønn mobilitet	X					Kr 50' i 2024

Prioriterte aktiviteter innen natur, miljø og friluftsliv er også:

-
-
- Holdningsskapende prosjekter for klima og miljø i skole og barnehage (gå/sykle-aksjon til skolen m.m.)
 - Effektivisere kommunal transport for å redusere forbruk og utslipp i Hol kommunes virksomheter.
 - Legge til rette for økt andel elektriske biler
 - Utarbeide strategi for ladestasjoner

Livsløp

3.5. Hol som oppvekstkommune

MÅL: Hol kommune vil være en kommune der alle barn og unge mestrer livene sine gjennom læring, tilhørighet og inkludering i hele oppveksten.

Strategier:

1. arbeide systematisk i barnehager og skoler for et inkluderende læringsmiljø med faglig høy kvalitet på innhold og aktivitet.
2. imøtekomme barn og unges behov gjennom forebyggende arbeid, tidlig innsats og tverrfaglig samarbeid.
3. gjennom strategisk kompetansestyring sikre at alle medarbeidere har kompetanse som dekker gjeldende statlige krav og kompetanse det ellers er behov for.
4. ha skoler der det er tilstrekkelig elevgrunnlag, og nærskoleprinsippet skal gjelde. Barnehagestrukturen skal sikre forutsigbarhet og gjøre at det blir en naturlig overgang til den skolen som er nærmest hjemmet. Virksomhetene skal ha tidsriktig utstyr, bygg og uteområder.
5. sørge for å ha et bredt fritidstilbud til barn og unge med god tilgjengelighet som sikrer at alle har mulighet til å delta.
6. arbeide med bevisst ressursutnyttelse i forhold til tjenestekvaliteten i alle virksomheter.

Prioriterte tiltak/aktiviteter	24	25	26	27	Ansvar	Budsjetthenvising
Utvikle uteområder ved Geilo barne- og ungdomsskole	X				TE	P143
Prosjektere og bygge ut Geilo barnehage med 2 nye avdelinger	X	X			TE/KO	046
Prosjektere og bygge nytt skolebygg ved Geilo barne- og ungdomsskole, samt sikre god etterbruk av barnetrinnets gamle arealer, ref. HØP 2019 vedtakspunkt 34.	X	X	X		TE/KO	P 138 og P143
Prosjektere areal for fysisk aktivitet i samarbeid med Geilo Arena (gymsal/basishall)	X	X	X	X	TE/KO	
Utarbeide og igangsette tiltak som følge av oppvekstreformen: - Koordinering av spesialpedagogiske tiltak - Undervisning i livsmestring/ «Foreldreskole» - Tverrfaglig samarbeid	X	X	X	X	KO	Tiltak 2024-006
Implementere og jobbe bevisst med rasjonell organisering av tilpasset opplæring	X	X	X	X	KO	

Gjennomføre prosjektplan «Nettbrett i skolene i Hol kommune» (for å utvikle digitale ferdigheter og nå mål i Fagfornyelsen og tilpasset opplæring)	X				KO	Er fullfinansiert fra HØP 2022 til og med 2024
Implementere fagfornyelsen i skolene	X	X			KO	Finansiert til og med 2024
Gjennomføre prosjekt: Tilbud til barn og unge med behov for langvarige/sammensatte tjenester	X	X			KO/HO	Statlige prosjektmidler
Tilsette 1 spesialpedagog for barnehagene som et prøveprosjekt over 2 år. (fokus på tidlig innsats.)	X	X			KO	Igang satt, finansiert til 2025
Gjennomføre videreføringsplan for inkluderende barnehage og skolemiljø i barnehage og skole (Forebyggingsplaner)	X	X			KO	
Lage plan for utvikling av uteområdet ved barnehager og skoler	X	X			TE/KO	
Utrede muligheter for regionalt samarbeid og stillinger innen fagområder der den enkelte kommune møter utfordringer i å dekke fagbehov	X				KO	
Gjennomføre Kompetanseløftet - Analyse og kartlegging - Tiltak (Skal bidra at barnehager, skoler og PPT gir rett spesialpedagogisk hjelp tett på barn som har behov for det).	X	X	X	X	KO	

Prioriterte aktiviteter innen oppvekst er også:

- Formalisere samarbeid mellom barnehage, skole og helse om bruk av kulturskolen som lokalt ressurscenter i utvikling og drift av kommunale tjenestetilbud

3.6. Hol som helse- og omsorgskommune

MÅL: Innbyggere og gjester i Hol kommune skal føle trygghet for egen helse og velferd.

Strategier:

1. Vektlegge tidlig innsats, helsefremming og forebygging for god helse i befolkningen.
2. Ha et helse- og omsorgstilbud som er koordinert og fokuserer på helhet, brukermedvirkning og egenmestring.
3. Ha en framtdsrettet utvikling av tjenestetilbudet med fokus på investering i egnede bygg, velferdsteknologi og innovasjon. Kompetanse og infrastruktur skal utvikles for på rett måte å kunne møte den demografiske utvikling.
4. Aktivt delta i utvikling av regionalt samarbeid innen helse og omsorg.
5. Involvere egne tjenesteytere i organisasjonsutvikling for å sikre kvaliteten og brukeropplevelsen av tjenestene de skal gi.
6. Arbeide for at de eldre skal bo lengst mulig i egen bolig.
7. Ha økt fokus på psykisk helse.
8. Sikre at barn får hjelp i sitt nærområde.

Prioriterte tiltak/aktiviteter	24	25	26	27	Ans.	Budsjett-henvisning
Implementere omorganiseringen av støttefunksjonene i sektorene jmf sluttrapporten i «sammen om endring»	X	X	X	X		
Sikre gode rutiner for oppfølging av sykepleiestudenter og lærlinger	X					
Overføring av all saksbehandling/vedtak om tjenester til tjenestetildeling	X	X				
Opprette fagkontakter innenfor ulike fagfelt	X	X				
Utrede muligheter for egen korttidsavdeling	X					
Utvide dagsentertilbud fra 3 til 5 dager per uker	X					
Revisjon av Kommunedelplan for helse og omsorg iht. planstrategi	X					
Utarbeide en helhetlig plan for utvikling av bygg til helse- og omsorgsformål (omsorgsplasser, sykehjemsplasser, pasientbehandling, personalbaser) på kort og lang sikt	X	X	X	X	HO/TE	

Utarbeide og implementere konkrete tiltak for rekruttering av helsepersonell, f.eks fagutvikling, ha bonusordninger som kompensasjon for ubekvem arbeidstid eller tilby ansatte stabilitetsbonus.	X	X	X	X		3000-325
Utrede opprettelse av egen vikar-pool, med fast ansatte vikarer	X	X	X	X		3000-324

For å lykkes med å skape en bærekraftig helse- og omsorgstjeneste trengs det tiltak som organiserer tjenestene bedre. Helsepersonellkommissjonen foreslår følgende tiltak i sin rapport «Tid for handling»:

Bruke kompetanse og ressurser blant pasienter og brukere selv, og blant pårørende, frivillige og andre ressurser i samfunnet.

Nytenkning knyttet til en mer effektiv fordeling av oppgaver som bruker potensialet i kompetansen i og mellom personellgrupper.

Oppgaver knyttet til rapportering og administrasjon i størst mulig grad flyttes fra klinisk eller brukerrettet personell.

Større effektivitet gjennom å utløse mer arbeidskapasitet i personellet gjennom bedre arbeidstids- og vaktordninger.

Arealer og bygg som legger til rette for effektiv drift.

Tjenestene og personellet må utnytte tilgjengelig og fremtidig teknologi i størst mulig grad, spesielt der det er personellbesparende, og for oppgaver som ikke direkte berører brukere og pasienter.

Etterspørselen etter helse- og omsorgstjenester må reduseres mest mulig gjennom å stimulere befolkningen til å forbedre folkehelsen i form av forebyggende tiltak som fører til høyere livskvalitet. Dette handler om bedre informasjon, kompetanse og tilbud lokalt om fysisk aktivitet og ernæring for befolkningen, for å legge til rette for friskere og bedre liv.

Helse- og omsorgstjenestene og personellet selv må også bidra til å senke omfanget av unødvendige helse- og omsorgstjenester som ikke gir dokumentert helseeffekt.

Arbeid og næringsutvikling

3.7. Eksisterende næringer

MÅL: Styrke de eksisterende næringer og bidra til utvikling og nyskaping i støttenæringer

Strategier:

1. være tydelig på sin rolle som tilrettelegger og samarbeidspartner for næringslivet, samt jobbe mer utadrettet.
2. sikre og videreutvikle et urbant Geilo sentrum som bygdesentrum og handelssentrum. Ved fremtidige behov for arealer til nye handelsetableringer skal regulerte områder i sentrum tas i bruk. Geilo skal også videreutvikles som bærekraftig reisemål, nasjonalparklandsby og arrangementsentrum.
3. samarbeide med næringsaktørene i reiselivet om utvikling av Geilo/ Hol som destinasjon. Det vektlegges at det ligger stort potensial i utvikling av næringer knyttet til Hol som nasjonalparkkommune og Geilo som nasjonalparklandsby.
4. videreføre arealpolitikk for varme og kalde senger som bærende prinsipp for forvaltning av næringsarealer.
5. bidra til å opprettholde og videreutvikle landbruksnæringene, og støtte utvikling av nye tilleggsnæringer basert på lokale natur- og kulturressurser og nyskapende drift. Det er viktig med et landbruk i aktiv drift som opprettholder kulturlandskapet.
6. praktisere streng håndheving av konsesjoner i landbruket for å sikre aktiv gårdsdrift.
7. være nasjonalparkkommune under merkevaren Norges nasjonalparker. Måltrettet arbeid skal stimulere og bidra til lokal verdiskaping og næringsutvikling med grunnlag i merkevaren.

Prioriterte tiltak/aktiviteter	24	25	2 6	27	Ansvar	Budsjett-henvisning
Prosjekt med oppfølging av bruk av næringsbygg turistbedrift i henhold til prinsipp sak varme /kalde senger	X	X			P&U	
Utarbeide næringsstrategi som grunnlag til revisjon av arealplaner	X				P&U	
Følge opp Handlingsplan for Hol nasjonalparkkommune og iverksette nødvendige tiltak for å oppfylle kriteriene for nasjonalparkkommuner under merkevaren Norges nasjonalparker	X	X			P&U	

Prioriterte aktiviteter innen eksisterende næringer er også:

- Tilby kurs-/fagsamling for bedrifter som innehar salgs – og skjenkebevilling for alkohol innen kommunen.
- Næringsstrategi oppstart 2022 avsluttes i 2023. Samtidig jobbes det med en utredning av næringsareal i forbindelse med revisjon av kommuneplanens arealdel.
- Handlingsplan for Hol nasjonalparkkommune, to faste møter i året med nasjonalparkkoordinator

3.8. Ny næringsutvikling og innovasjon

MÅL: Kommunen skal kjennetegnes av et mangfoldig arbeids- og næringsliv, med utvikling av nye næringer og interessant arbeid til alle.

Strategier:

1. ha ressurser og kompetanse innen næringsutvikling.
2. arbeide målrettet for nye, varierte arbeidsplasser i kommunen. Det skal tilrettelegges for gründere, og kommunen skal være en aktiv medhjelper i oppstartsfase, veilede om statlige tilskuddsordninger og kurs mm.
3. stimulere til etablering av flere næringsfellesskap og kompetanseklynger.
4. samarbeide med Hallingdal – Numedal for nye, varierte arbeidsplasser i hele arbeidsregionen.
5. sikre tilgjengelige arealer for næringsutvikling i nye næringer.
6. være offensiv overfor offentlige og private interessenter som kan etablere større virksomheter og arbeidsplasser i kommunen.

Prioriterte tiltak/aktiviteter	24	25	26	27	Ansvar
Legge til rette for kontorklynger i hele kommunen	X	X			P&U
Kommunen skal ta en aktiv rolle i samarbeid med Fagskolen i Viken og privat sektor for å etablere flere bransjeprogrammer innen relevante næringer; kommunal og privat sektor.	X	X			P&U

Infrastruktur

3.9. Samferdsel

MÅL: Effektiv, trygg og miljøvennlig transport til og fra, og innad i kommunen.

Strategier:

1. arbeide for å styrke og effektivisere internttransporten i hele kommunen og regionen gjennom å arbeide for en satsing på et bedre kollektivtilbud og etablering av gang- og sykkelveier.
2. arbeide for enklere og kortere reisevei til kommunen med utbedring av vei og bane mellom øst og vest.
3. legge til rette for en enklere og mer effektiv persontransport til Geilo sentrum uten å øke biltrafikken. Det skal arbeides med alternative transportløsninger, tilrettelagte gang- og sykkelveier og alternativer for trafikkavviklingen.
4. være Trafikksikker kommune.

Prioriterte tiltak	24	25	26	27	Ansvar	Budsjett-henvisning
Etablering av avkjørsler og parkeringsplasser til Geilo skole- og idrettsområde jf. HØP 2019, K-sak 90/18	X	x	x		TE	P143
Realisering av trafikksikkerhetstiltak Geilo skole og kulturhus i henhold til vedtatt detaljreguleringsplan ref. HØP 2019	X	x	x		TE	P143
Tettstedpakke Geilo	X	X			P&U	Uprioritert tiltaksmidler

3.10 Teknisk infrastruktur

MÅL: Hol kommune skal ha en effektiv og miljøvennlig infrastruktur.

Strategier:

1. være en pådriver for fiberutbygging for både bolig og næring.
2. planlegge, etablere og vedlikeholde veier og gang-/sykkelveier, slik at de har en dimensjon og standard som er tilpasset trafikkgrunnlaget og som bedrer tryggheten og trafiksikkerheten både for kjørende, syklende og gående.
3. sikre tilstrekkelig, stabil og effektiv vannforsyning med god drikkevannskvalitet til alle kommunens abonnenter, gjennom nyanlegg og planmessig drift og vedlikehold.
4. sikre at kommunalt avløp til enhver tid fungerer på en effektiv og miljøvennlig måte, gjennom nyanlegg og planmessig drift, vedlikehold og rehabilitering.
5. som planmyndighet ivareta tilfredsstillende infrastrukturbehov i arealplaner, og gjennomføring av tiltak i nødvendig rekkefølge bl.a. gjennom rekkefølgekrav. Det skal også sikres forholdsmessig og rettferdig kostnadsfordeling knyttet til felles infrastruktur, gjennom utbyggingsavtaler.

Prioriterte tiltak/aktiviteter	24	25	26	27	Ansvar	Budsjetthenvising
Øke kapasiteten på Geilo VV	x				TE	Prosjekt 106
Etablere reservevasskilde på Geilo						Prosjekt 107
Digitalisering av forbruksregistrering for bedre kontroll av vannlekkasjer	X				TE	Prosjekt 102
Digitalisering av avløpsnett for bedre kontroll av innlekkasje	X				TE	Prosjekt 102
Forprosjekt oppgradering av renseanlegg (Geilo, Ustaoset og Hol) for bedre kapasitet og effektivitet	x				TE	Prosjekt 126
Oppgradering av Hol RA for bedre kapasitet og effektivitet		X			TE	Ny Inv.i 2025
Oppgradering av Ustaoset RA for bedre kapasitet og effektivitet			X		TE	Ny Inv.i 2026
Sanering og renovering avløpsnett	X	X	X		TE	Prosjekt 096
Utvidelse av returpunkt for avfall	x				TE	Prosjekt 131
Rehabilitering av kommunale eiendommer	X				TE	Prosjekt 034

Rehabilitering av Dagali og Skurdalen renseanlegg	x				TE	Ny inv./P. 098
Sanering Hovedledning vann og avløp Geilo	x				TE	Prosjekt 197

3.11 Samfunnssikkerhet og beredskap

MÅL: Et trygt og beredt samfunn

Strategier:

1. forebygge uønskede hendelser gjennom kommunal ROS-analyse.
2. være forberedt på å takle uønskede hendelser og kriser gjennom beredskapsarbeid.
3. arbeide for å beholde politi og nødretter med tilstrekkelig beredskap i kommunen.
4. gjøre de rette klimatilpasningstiltakene for å møte fremtidens utfordringer med våtere og mer ekstremt vær.
5. ha samfunnssikkerhet som gjennomgående fokusområde i all kommunal planlegging og saksbehandling.

Prioriterte tiltak/aktiviteter	24	25	26	27	Ansvar	Budsjett-henvisning
Planlegge og prosjektere samlokalisering av helse og beredskapstjenestene, ref. K-sak 43/19	X	X	X		TE / Beredskaps- rådgiver	P092
Revisjon av risiko – og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse)*	x				Beredskaps- rådgiver	

*Revisjon av ROS-analysen: Noe forsinket pga. krisehendelser og etterslep på arbeid i flere ledd. Beregnet ferdig til behandling i februar -24.

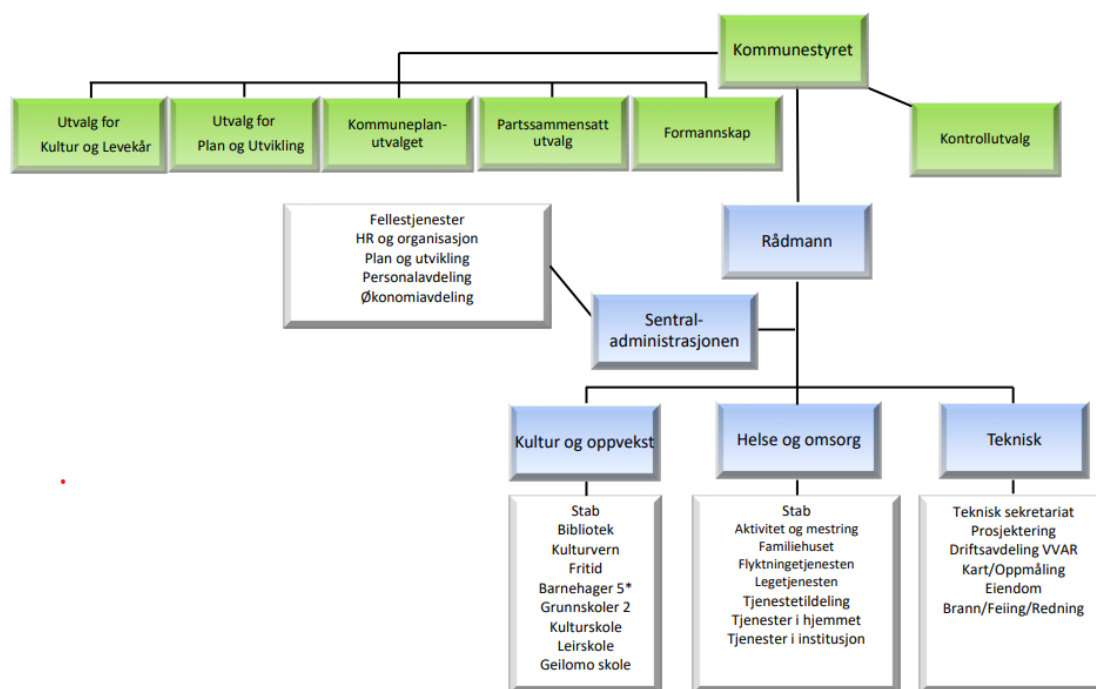
Prioriterte aktiviteter innen samfunnssikkerhet og beredskap er også:

Oppfølging av ROS-analysen, vedtatt 31.10.18 når det gjelder

- Kriseplaner og sektorplaner for beredskap
- Tettere regionalt plansamarbeid for beredskap
- Lokale øvelser – tilpasset behov og prioritet
- Sektorvis kompetanseheving innen beredskap
- Forebyggende arbeid og tiltak – tilpasset klimautfordringene
- Påse at Hol kommune er forberedt, og riktig dimensjonert for å kunne håndtere uønskede hendelser

4. ORGANISASJONEN HOL KOMMUNE

Organisasjonskart

En betydelig del av kommunens budsjett går til lønns- og personalutgifter. Kommunens ansatte er absolutt største aktiva og investering.

Kommunens arbeidsgiverpolitikk kommer til uttrykk gjennom overordnet styringsdokument på hvordan arbeidsgiveransvaret skal utøves i Hol kommune.

Det skal utarbeides en ny arbeidsgiverpolitikk i første halvdel av 2024.

Arbeidet med den nye arbeidsgiverpolitikken skal tuftes på Hovedavtalens mål om samarbeid, medbestemmelse og medinnflytelse gjennom en partssammensatt prosess.

- Rammer og strategier for hvordan arbeidet skal gjennomføres
- Rammer for medbestemmelse og involvering
- Forventinger
- *Hva kan arbeidstaker forvente av arbeidsgiver*
- *Hva kan arbeidsgiver forvente av ansatte*
- være i forkant – forberede oss på fremtiden og dens utfordringer
- *Dekke de «virkelige» behovene*
- Kompetanse –
- Se hele kommunen og helhetlige behov
- Konkurransen i arbeidsmarkedet –
- Felles visjoner og mål
- Prioriteringer

- En god arbeidsgiverpolitikk setter gode ledere og medarbeidere i sentrum og den ser grunnlaget for utvikling av gode tjenester for innbyggerne
- Hvordan utøve arbeidsgiverrollen
- Medarbeiderskap og arbeidsgiverskap
- I tråd med verdier, etikk

Omdømmeutvikling

MÅL: Utvikle et godt omdømme som arbeidsgiver

Strategier for å nå målet:

1. være en synlig arbeidsgiver med mange utviklende jobbmuligheter som må kommuniseres ut i arbeidsmarkedet. Kommunens kommunikasjonsstrategi vil være en viktig del av arbeidet med å bygge et omdømme som en attraktiv og etterspurt arbeidsgiver. Det vil skje både i form av hva som skal kommuniseres ut, hvordan vi skal gjøre det, en også hvordan vi former våre interne læringsarenaer.
2. revidere introduksjonsprogrammet for nyansatte. Første del av programmet skal være en felles introduksjonsdel som alle nyansatte skal gjennomføre. Her skal den nyansatte få innblikk iblant annet Hol kommunes verdigrunnlag, organisering, organisasjonskultur, personalhåndbok og hva det vil si å være ansatt i en kommune.
I del to av opplæringsprogrammet tilpasse den enkelte ansattes fagområde.

Effektiv og synlig lederskap

MÅL: Utvikle et helhetlig og utfordrende lederskap

Strategier for å nå målet:

1. være innovativ og omstillingsdyktig. Omstilling vil i årene som kommer være en kontinuerlig prosess med fokus på bedre tjenester og mer effektiv forvaltning. Det betyr i praksis at vi må jobbe på nye måter. Det er derfor avgjørende at organisasjonen jobber med innovasjon i egen organisasjon.
2. lederopplæring og utvikling av kjernekompetanse.
3. i samarbeid med arbeidstakerorganisasjonene vurdere ulike tiltak som skal bidra til reduksjon av sykefraværet. Virkemidlene som vil bli tatt i bruk kan være de løpende prosessene som skjer i regi av KS, NAV og IA-avtalen.
4. arbeide aktivt med utvikling av heltidskultur og alternative arbeidstidsordninger. Bidra til å fremme lettere rekruttering gjennom mer attraktive arbeidstidsordninger, større stillinger og tilstedeværelse. Etablere et aktivt samarbeid i dette arbeidet med de berørte arbeidstakerorganisasjonene.
5. arbeide videre med oppfølging av medarbeiderundersøkelsen 10-Faktor, dvs. etablere en felles beslutning om hvilke faktorer som skal arbeides med og hvilke tiltak som skal følge

det opp og skape eierskap. I 2024 tas det sikte på å gjennomføre en medarbeiderundersøkelse.

Hol kommunes målsetning er å øke nærværet, det vil si å redusere sykemeldinger og egenmeldte fravær, samt å utvikle heltidskultur blant de ansatte.

Arbeidsmiljøutvalget har i sak 4/21 vurdert differensiering av fraværsmål mellom avdelingene i kommunen. Bakgrunnen er at sykefraværet varierer mellom sektorer. Det er erfaringsmessig større fravær i f.eks. helse – og omsorgssektoren enn i administrativ sektor. Arbeidsmiljøutvalget gjorde vedtak om differensierte fraværsmål mellom avdelingene. Ved å samle disse pr sektor gir det følgende mål:

Sektor	Mål 2024	Ansvar
Administrasjonen	< 3 %	Alle
Barnehagesektoren	< 8 %	Alle
Skolesektoren og kultursektoren	< 5%	Alle
Pleie og omsorg (institusjoner og hjemmetjenester)	< 8%	Alle
Helsetjenester (lege, fysio, helsestasjon)	< 6 %	Alle
Tekniske tjenester	< 6%	Alle

Rekruttering

MÅL: Beholde og rekruttere arbeidskraft

Strategier for å nå målet:

1. KS arbeider for å styrke yrkesopplæringens status, bedre mulighetene for yrkeskvalifisering og realisere samfunnskontraktens ambisjoner om flere lærlinger i kommunal sektor (KS' eierstrategi).
2. flere kommuner har tatt et strategisk valg og bruker rollen som opplæringsbedrift av lærlinger aktiv for å sikre eget behov for fagutdannet arbeidskraft.
3. målsetningen om lærlinger i Hol kommune er økt fra 1 til 4 lærlinger pr. 1000 innbyggere, jfr. formannskapetets vedtak. I årene som kommer vil også Hol kommune møte et økende behov for faglært arbeidskraft for å dekke pålagte oppgaver. **Lærlinger spesielt innen fagene;**
 - a. Helsefagarbeider (Pr. 1. august 2023 har vi 1 lærling)
 - b. Barn og ungdomsarbeider (Pr. 1. august 2023 har vi 2 lærlinger)
 - c. Driftsavdelinga, teknisk etat (pr. 1. august 2023 har vi 1 lærling)

4. kommunen ønsker å være en aktiv pådriver mot videregående skole, ungdomstrinnet i grunnskolen og opplæringskontoret for å nå ut til mulige lærlingekandidater.
5. foreta en kartlegging av kommunale etater sitt kompetansebehov, både på kort og lang sikt.

Organisasjonens hovedutfordringer

Virksomhet/område	Behov	Strategier	Tiltak
Alle avdelinger	<p>Generell kompetanse-utvikling</p> <p>Redusere sykefravær</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Interne læringsarenaer • Videreutdanning • Innovativ og omstillingsdyktig <p>Beholde og rekruttere grunnbemanning.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kurs gjennom KS læring • Definere behov og løsninger <p>Prøve ut høyere grunnbemanning (faste vikarer) i de største virksomhetene.</p>
Helse og omsorg	<p>Sikre kvalifisert personell til helse og omsorgstjenestene</p> <p>Sikre nok og rett kompetanse til rett sted og rett tid</p> <p>Utvikle kompetanse mellom annet innen kvalitetsforbedring, velferdsteknologi, saksbehandling og innovasjon</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rekruttering • Beholde • Alternative turnusordninger • Heltidskultur • Kompetanseplaner • Kompetanseutvikling og bruk av kompetanse på tvers ut fra behov • Desentralisert opplæringstilbud 	<ul style="list-style-type: none"> • Gjennomføre implementering av ny leder- og organisasjonsstruktur • Opprettholde lærlingeordningen • Utvikle gode praksisordninger for praksiskandidater • Bruke og videreutvikle e-læring • Etter- og videreutdanning av ufaglærte • Etter- og videreutdanning av faglærte og høgskoleutdannede • Desentralisert sykepleier-utdanning på Torpomoen. • Lederutvikling • Kommunalt og regionalt nettverksarbeid

Kultur- og oppvekst	Videreføre strategisk kompetansestyring Forbedre rekrutteringsstrategien i forhold til utfordringer i barnehage og skole.	<ul style="list-style-type: none"> • Organisasjon og rolle • Samarbeid med høgschooler om videre- og etterutdanning 	<ul style="list-style-type: none"> • Styrerutdanning, rektorutdanning • Videreutdanning av lærere (jf.krav 2025) • Barnehagelærer-utdanning • Spes. ped., sos.ped., psykisk helse • Andrespråks-pedagogikk • Rekruttere og informere på høgschooler • Rekruttere lærlinger
---------------------	--	---	---

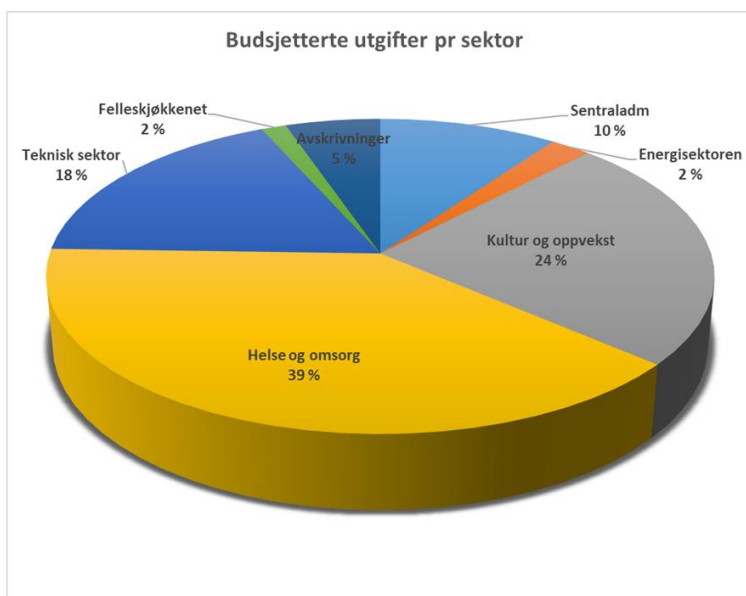
TJENESTEOMRÅDENE

Økonomiforvaltningen i Hol kommunes driftsbudsjett og regnskapsføring er organisert i følgende sektorer:

1. Sentraladministrasjonen
2. Kultur og oppvekst
3. Helse og omsorg
4. Teknisk etat

I tillegg har kommunen budsjett for Felleskjøkkenet som er et oppgavefelleskap for Hol og Ål kommune, og er lokalisert på Høgehaug bo- og behandlingssenter. Budsjettet og regnskapet føres i Hol kommune under ansvar 8030.

De totale driftsutgiftene i kommunens budsjett (754 mill. kr) er fordelt slik pr sektor i budsjettet:

I forhold til regulert budsjett 2023 er Helse og omsorgsbudsjettet økt med 4 %, og teknisk sektor økt med 1 %. Kultur og oppvekst og sentraladministrasjonen har like stor andel av driftsutgiftene som i 2023, mens det er forventet lavere utgifter (skatt) i energisektoren.

Sentraladministrasjonen

Målgruppe:

- Innbyggere, ansatte, folkevalgte, samarbeidspartnere, kunder og leverandører

Tjenester:

Avdeling fellestjenester er kommunens servicetorg og 1. linje for henvendelser.

Tjenestene er bl.a. postmottak, politisk sekretariat, eierskapssekretariat, valgsekretariat, kommunale grunneiendommer, og drift av frivilligsentral og velferdssentrene.

Avdeling for plan og utvikling er byggesaksmyndighet, forbereder saker for reguleringsplanlegging, overordnet planlegging (samfunnsplanlegging), næringsrådgiving, utmarksforvaltning, og følger opp miljøvern. Landbruks- og skogbruksforvaltning er også tilknyttet plan og utvikling.

Økonomiavdelingen er ansvarlig for regnskapsføring, fakturering, lønnsutbetaling, innkreving av sykelønnsrefusjoner, innbetalinger/utbetalinger, er eiendomsskattekontor og forbereder budsjett og økonomisaker for politisk behandling.

Personalavdelingen forvalter arbeidsgiverpolitikk, lover og avtaleverk i en organisasjonsovergrepene rolle. De er rådgivende i personalsaker, tilsetninger, arbeidsavtaler, forbereder saker for arbeidsmiljøutvalg og partssammensatt utvalg.

HR – og organisasjon har organisasjonsovergrepene ansvar for virksomhetsstyring og digitalisering, organisasjonsutviklingsprosesser, beredskap – og sikkerhet.

Sentraladministrasjonen er organisert i avdelinger med tilhørende ansvarsnummer i budsjett og regnskap. Tabellen viser dette samt antall årsverk:

Ansvar	Avdeling	Årsverk 2023	Årsverk budsjett 2024
1010	Fellestjenester, rådmann	15	12
1020	Personalavdeling	3	3
1030	Økonomiavdeling	4	4
1032	IKT	2	1
1040	Plan og utvikling	13	14
1050	HR og organisasjon		3,5
Sum	Sentraladministrasjonen	37	37,5

Kilde: Visma BI

Driftsbudsjett pr. funksjon for Sentraladministrasjonen:

Funksjon	Sentraladministrasjonen	Sentraladm. Kons	Buds(end)	Regnskap	Endring i %
		2024/V:24	2023	2022	24-23
100	Politisk styring	4 975 000	5 320 000	4 456 295	-6 %
110	Revisjon og kontrollutvalg	1 357 000	1 414 000	1 131 228	-4 %
120	Administrasjon og IKT	34 849 810	30 497 000	26 334 248	14 %
121	Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen	9 000	8 000	6 585	13 %
130	Administrasjonslokaler	3 000	3 000	-	0 %
180	Diverse fellesutgifter (Eldreråd, til formannskapetets disp.)	152 000	148 000	92 193	3 %
234	Aktivisering	-	1 044 000	369 858	-100 %
242	Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid	-	33 000	132 807	-100 %
281	Ytelse til livsopphold	-	-	810 000	
283	Bistand til etablering og opprettholdelse av egen bolig m.v.	1 000 000	-	585	
285	Tjenester utenfor ordinært kommunalt ansvarsområde	565 200	533 000	1 492 390	6 %
301	Plansaksbehandling	3 642 000	3 794 000	3 294 746	-4 %
315	Boligbygging og fysiske bomiljøtiltak	425 000	425 000	417 922	0 %
320	Kommunal næringsvirksomhet	684 000	644 000	596 299	6 %
325	Tilrettelegging og bistand for næringslivet	3 467 000	3 657 000	15 867 098	-5 %
329	Landbruksforvaltning	1 463 000	1 270 000	868 673	15 %
3320	Kommunale veier, miljø,trafiksikr. og parkering	9 000	8 000	6 585	13 %
339	Beredskap mot branner og andre ulykker	1 070 000	712 000	824 615	50 %
360	Naturforvaltning og friluftsliv	7 791 000	7 602 000	7 058 876	2 %
385	Andre kulturaktiviteter	861 000	811 000	300 357	6 %
390	Den norske kirke	7 484 000	7 175 000	6 919 000	4 %
Flere	IKT fordelt på ulike tjenester: grunnskole, barnehage, helse	256 500	207 000	1 471 416	24 %
	Sum	70 063 510	65 239 000	72 186 162	7 %

Funksjon	Selvkosttjenester:	2024/V:24	2023	2022	Endring
301	Reguleringsplaner	3 210 000	3 382 000	2 770 955	-5 %
302	Byggesaksbehandling og eierseksjonering	49 000	575 000	1 066 084	-91 %
338	Forebygging av branner og ulykker	79 000	74 000	114 708	7 %
345	Distribusjon av vann	614 000	590 000	582 292	4 %
353	Avløpsnett og innsamling av avløpsvann	634 000	610 000	588 343	4 %
354	Tømming av slamavskillere, septiktanker o.l.	297 000	284 000	273 685	5 %
355	Renovasjon	281 000	270 000	293 459	4 %
	Sum	5 164 000	5 785 000	5 689 526	-11 %

	Totalt sentraladm.	75 227 510	71 024 000	77 875 688	6 %
--	---------------------------	-------------------	-------------------	-------------------	------------

Beskrivelse av funksjoner og større endringer.

Funksjon	Innhold	Kommentarer til endringer fra 2023 til 2024
100	Politisk styring	Redusert for at det ikke er valgår i 2024.
110	Kontroll og revisjon	Budsjett for Viken kommunerevisjon og kontrollutvalgssekretariat.
120	Administrasjon	Administrativ ledelse: Økt for helårsvirkning av stillinger tilsatt i 2023. Informasjon og kommunikasjon: Styrket ressurser, lisensutg. IKT: Økning for IKT Hallingdals budsjett 15 %
130	Administrasjonslokaler	Ingen endring
180	Diverse (RMNF, formannskapetets disp.)	Justert for prisvekst.
234	Aktivisering	Prosjekt "Bølgen" er flyttet til Helse og omsorgssektoren.
242	Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid	Skjenkekontroll som er gebyrfinansiert.
283	Bistand til etablering og opprettholdelse av egen bolig	Tiltak Boligtilskudd for førstegangsetablerere i 2023 og 2024 vedtatt 2 mill. kr, herav 1 mkr. med finansiering fra disposisjonsfond. Startlån er i investeringsbudsjettet.
285	Tjenester utenfor kommunalt ansvarsområde (Ikke-kommunale veger og ENØK)	Hardangerviddatunellene AS støttes med tilskudd på kr 500 000 i årene 2024-2025, bevilges fra kraftfondet, ref. punkt 16 i kommunestyrevedtaket (øko.plan 2022 – 2025). ENØK-tilskudd, og rådgiverstilling. Tilskudd naturskader etter «Hans» 1,5 mkr. er innarbeidet (Ksak 160).
301	Plansaksbehandling	Revisjon av arealplanen og stillingsressurser innen kommuneplaner. Reguleringsplaner er selvkosttjeneste (3012).
302	Bygging-deling og seksjoneringssaker	Økte gebyrer (selvkosttjeneste).
315	Boligbygging og fysiske bomiljøtiltak (kommunale boligfelt)	Ingen endring (Husleie og festeavgifter).
320	Kommunal næringsvirksomhet (fjelleiendommer)	Lønns- og prisvekst.
325	Næringsforvaltning næringsstøtte	Tilskudd 2 mill. kr til Visit Geilo, og 350 000 kr til Utdanningscenteret Geilo ref. HØP 2023-2026 Inkludert 2 mill. kr i næringsstøtte, finansiert fra kraftfondet. Reduksjon for tilskudd til Kleivi Næringspark (avviklet).
329	Landbruksforvaltning	Lønns- og prisvekst. Hol kjøper 30% skogbrukssjef stilling fra Ål kommune
339	Beredskap mot brann og ulykker	Økt fordi Ål kommune kjøper ikke lenger beredskapsressurs fra Hol kommune.
360	Naturforvaltning og friluftsliv	Lønns – og prisvekst. Tilskudd til sti – og løypelag er budsjettert med 5,15 Mkr jfr. HØP 2023.
385	Andre kulturaktiviteter (Frivilligsentralen)	I tjenesten er det Inkludert refusjon/øremerket tilskudd til frivilligsentraler på kr 440 000, og tilskudd til BUA.
390	Den norske kirke Andre trossamfunn	Tilskuddet økt med kommunal deflator, jf. vedtak i kst.sak 104/20, pkt. 5. Tilskudd til andre trosassamfunn er overført til staten.

Prioriteringer innenfor budsjettet i sentraladministrasjonen:

Budsjettet for plansaksbehandling har økt for å ta høyde for konsulenttenester for revisjonen av kommuneplanens arealdel.

Det er økning i budsjett for administrasjon og IKT for økte ressurser, og prisvekst for IKT-tjenester. I forhold til Kostra-gruppe 3, bør administrasjonstjenestene gjøre kostnadstilpasninger. Det er imidlertid mange tjenester som gjøres i administrasjonen som ytes for sektorene, og det er behov for å styrke personaltjenester, kommunikasjons – og informasjonstjenester på vegne av sektorene. Lederutviklingsprogram er lagt inn som et tiltak som tar sikte på å øke kompetansen for alle lederne i alle sektorer.

Det er fordelt IKT-kostnader på tjenesteområder som bruker IKT-lisenser/programvare. Samtidig skal det utvikles og brukes digitale verktøy i organisasjonen, og det er økte prisvekst for dette.

Tilskudd til Den norske kirke for 2024 er økt med kommunal deflator (4,9 %, jf. RNB). Tilskudd til andre trossamfunn utbetales nå av staten (nedjustert i rammetilskuddet).

I tabellen vises tilskudd som er innarbeidet i budsjettet for sentraladministrasjonen:

Tilskudd fra Hol kommune	2024	2025	2026	2027
Regionrådet	800 000	800 000	800 000	800 000
Den norske kirke	7 485 000	7 485 000	7 485 000	7 485 000
Visit Geilo AS	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Utdanningscenteret Geilo	350 000	350 000	350 000	-
Næringsstøtte Hol kommune (fin.fra kraftf.)	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Hallingdal etablerersenter	215 000	215 000	215 000	215 000
Hardangerviddatunellene AS	500 000	500 000	0,00	0,00
Sti- og løypetilskudd	5 150 000	5 150 000	5 150 000	5 150 000
Grunneierkompensasjon stier og løyper	1 100 000	1 100 000	1 100 000	1 100 000
Boligtilskudd	2 000 000			
ENØK-tilskudd	1 000 000	1 000 000		
Sum	22 600 000	20 600 000	19 100 000	18 750 000

Tilskudd til Den norske kirke er pliktig, men nivået bestemmes av den enkelte kommune. De øvrige tilskuddene er ikke lovpålagte, men er lokalt tidligere vedtatt.

Følgende driftstiltak er innarbeidet i budsjettet:

Tiltak nummer (funksjonsnummer i budsjettet)	Tittel	2024	2025	2026	2027
1040-104 (301)	Skred- og flomkartlegging	100 000	100 000	100 000	
1040-106 (301)	Detaljregulering område B2 Lund	500 000			
1040-105	Revidere eldre reguleringsplaner	100 000			

Følgende driftstiltak er ikke innarbeidet i budsjettet:

Tiltak nummer	Tittel	2024	2025	2026	2027
1050-100 (120)	Lederutviklingsprogram	470 000	230 000		
1040-103 (332)	Tettstedspakke trafikk-løsning Geilo	300 000			
1040-107	Remerking berekraftig reisemål, regional stilling	100 000	100 000		
1010-161	BUA – utvidelse av stillingsressurs	153 000	153 000	153 000	153 000
1010-162	Informasjonsbrosjyre til husstander og fritidsboliger i kommunen	90 000	90 000	90 000	90 000
1010-163	Kantinedrift kommunehuset	400 000	400 000		
1030-101	Rådgiver innkjøp og prosjektleder, 50 %	460 000	460 000	460 000	460 000

Plan for kostnadstilpasning 2024-2027

Det er gjort en kalkyle for gebyrberegning av selvkosttjenestene byggesak og reguleringsplaner som viser at gebyrsatsene bør økes for disse tjenestene for å dekke lønns – og prisvekst. Dette vil generere økte inntekter som dekker ressursbruken i større grad enn tidligere.

Hol kommune har utbetalt relativt store tilskudd til næringslivet de siste årene i forbindelse med koronastøtte (statlig finansiert), strømstøtte og næringsstøtte. Det er grunn til å vurdere nivået på støtte som betales til næringsliv og reiseliv fordi det er ikke kommunal tjenesteyting som er pålagt.

Kultur og oppvekstetaten

Ansvar	Avdeling	Årsverk 2023	Årsverk 2022
2000 Kommunal- sjef kultur og oppvekst	Kultur og oppvekst administrasjon		
	Kommunalsjef kultur og oppvekst	1	1
	Rådgiver økonomi og administrasjon	1	1
	Rådgiver barnehage	1	1
	Rådgiver skole	1	1
	Rådgiver kultur	1	0
	Konsulent administrasjon og barnehage	1	1
	Logoped	1	1
	Spesialpedagog barnehage, prøveperiode 2 år til 2025	1	0
	Prosjektstilling barn og unge, midlertidig 2 år til 2025	1	1
2000	Fagerli leirskole	3,4	3,4
2011	Vestlia barnehage	11,4	13,9
2012	Geilo barnehage	26,6	18,6
2015	Hol barnehage	11,2	10,6
2016	Hovet barnehage	5,1	4,1
2022	Dagali og Skurdalen barnehage	5,1	9,3
2023	Geilo barne- og ungdomsskole	88	72,6
2024	Hallingskarvet skole	14,8	13,7
2030	Geilomo skole	7,5	7,5
2040	Hol kulturskole	3,9	4,1
2050	Hol folkebibliotek	3,4	3,4
2052	Kultur, idrett og friluftsliv	2,3	4,3
2053	Kulturarv	1	1
	Sum faste og midlertidige årsverk	192,7	173,7

* Antall faste og midlertidig årsverk (ikke vikarer) pr. oktober 2023 og 2022, kilde: Visma BI

Barnehagetjenesten³

Formål

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Med utgangspunkt i rammeplan for barnehagen skal samarbeidsutvalget for hver barnehage fastsette en årsplan for den pedagogiske virksomheten, jf. Lov om barnehager § 2.

Status

Det er 5 barnehager i kommunen. I tillegg gis tilskudd til 2 private barnehager.

³ Kilde: [Vedtekter](#) for de kommunale barnehagene i Hol kommune, vedtatt 31.01.18 i kommunestyret.

Barnehage	2023 pr. 1.10.23	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Hovet	8	10	8	7	10	9	10
D/S	12	11	8	9	8	5	10
Hol	34	31	36	36	37	32	32
Vestlia	32	43	40	39	40	43	37
Geilo	63	71	64	69	67	67	54
Sum kommunale	149	166	156	160	162	156	143
Småtrull	11	12	10	11	12	10	9
Trollklubben	19	18	18	17	17	18	17
Sum private	30	30	28	28	29	28	26
Totalt barn i barnehage	179	196	184	188	191	184	169

Tabell viser antall barn pr. barnehage pr. år 2017-2023 Pr. 1.10.23 er det 8 barn på venteliste.

Grunnskoletjenesten⁴

Formål

Grunnskoleopplæring i Hol drives i tråd med Opplæringslova og Læreplanverket Kunnskapsløftet. Det er departementet som gir forskrifter for fag, setter mål for opplæringen, angir minstetimetall som elever har rett til å få i de ulike fagene og for gjennomføring av opplæringen. Departementet gir også forskrifter om aktiviteter som ikke er opplæring i fag. Lærerne skal ha relevant faglig og pedagogisk kompetanse.

Status

Det er 2 skoler i kommunen, Geilo barne- og ungdomsskole og Hallingskarvet skole. I tillegg kommer Geilomo skole tilknyttet Geilomo barnesykehus, med statlig fullfinansiering.

Skole	2022	2022	2021	2020	2019	2018	2017
	Pr. 30.9						
Dagali og Skurdalen oppvekstsenter	0	12	13	14	13	23	18
Geilo barne- og ungdoms-skole	328	311	321	317	339	353	394
Hallingskarvet skole	64	62	61	60	62	71	64
Sum elever	392	385	395	391	414	447	476

Tabellen viser elevutviklingen ved skolene i Hol kommune fra 2017 til 2023.

Skolefritidsordning (SFO)⁵

Formål

SFO er et frivillig tilsyns- og omsorgstilbud for barn fra 1. – 4. trinn og for barn med særskilte behov fra 5.-7. trinn.

I henhold til statlige retningslinjer skal foreldrebetalingen per barn på 1.-4. trinn utgjøre maksimalt seks prosent av inntektene til husholdningen. Kommunen skal ha et gratis tilbud om SFO for barn med særskilte behov på 5.–7. trinn. Alle elever på 1. og 2. trinn med SFO-plass, skal få 12 timer gratis SFO per uke. Den totale driftskostnaden er uforutsigbart og avhengig av antall barn med vedtak om redusert foreldrebetaling.

Status

Det er totalt 148 barn som benytter SFO i Hol kommune pr. 1.11.2023, fordelt på Geilo (117) og Hallingskarvet (31). Det har det siste året vært stor økning av barn som benytter tjenesten.

Kulturtilbudet

Formål

Kulturfeltet er en avgjørende faktor for å lykkes med tilflytting og å skape attraksjonskraft. Feltet skal arbeide for et rikt og variert kulturliv som skal bidra til å skape en attraktiv kommune der folk vil bo. Tjenestene er lovhjemlet.

Gode lokaler og utstyr er vesentlige faktorer for å skape kulturaktivitet. Det legges frem tiltak som sikrer arbeidet med å oppgradere arealer tilgjengelig for det frivillige kulturlivet. I tillegg fortsetter kommunen samarbeid med frivilligheten, gjerne organisert i venneforeninger.

Kulturskolen skal «gi opplæring av høy faglig og pedagogisk kvalitet» og er en del av det nasjonale utdanningsløpet som kvalifiserer elever til opptak i høyere kunstfaglig utdanning. Kulturskolen skal også være et lokalt ressurscenter og en samarbeidende aktør i grunnopplæringen og for kulturlivet i kommunen. Kommunen har en stor deltagelse, på over 30% av målgruppen, sammenlignet med øvrige kulturskoler. Skolen har behov for oppgradering av enkelte instrument.

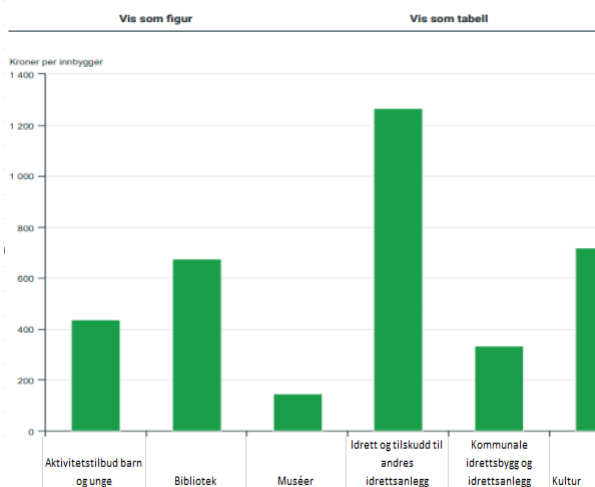
Formålet med tjenesten Fritid er å skape meningsfull aktivitet og mestring gjennom kulturell virksomhet, aktiv formidling og ved å stille arealer og utstyr til disposisjon for barn og unge mellom 0 – 20 år. Tjenesten skal virke forebyggende. Barn og unge trenger møteplasser i nærmiljøet sitt der de kan være sammen med venner, være med og påvirke innholdet i tilbudet og der det er trygge voksne med kunnskap og forståelse til stede. Det må legges til rette for selvorganiserte aktiviteter i takt med endringer i barne- og ungdomskulturen.

⁵

Kilde: Vedtekter for SFO i Hol kommune, behandlet i UKL i sak 5/15.

Folkebibliotekene har som oppgave å fremme

Hva bruker kommunen kulturmidlene* til? Utvalg.

Bøker lånt på biblioteket
2022
16 348 bøker

Besøk per kinoforestilling
2022
18,5 personer

Barn med plass i kommunal musikk- og kulturskole
2022
32,3%

Frivillige lag og foreninger^{en}
2022
29 foreninger

Kilde
Kulturtilbud, Statistisk sentralbyrå

Mer statistikk om det norske kulturlivet finner du på vår [faktaside om kultur](#).

opplysning, utdanning og annen kulturell virksomhet, gjennom aktiv formidling og ved å stille ulike medier gratis til disposisjon. Folkebiblioteket skal være en møteplass og arena for offentlig samtale og debatt. Hovedbiblioteket på Geilo og filialen i Hol skal være kombinasjonsbibliotek og derav tilby skoler medieinnhold og bistand i forhold til dette. Rollen som skolebibliotek og tilbudet rettet mot barn og unge skal prioriteres og areal utvikles til viktige møteplasser for alle aldre.

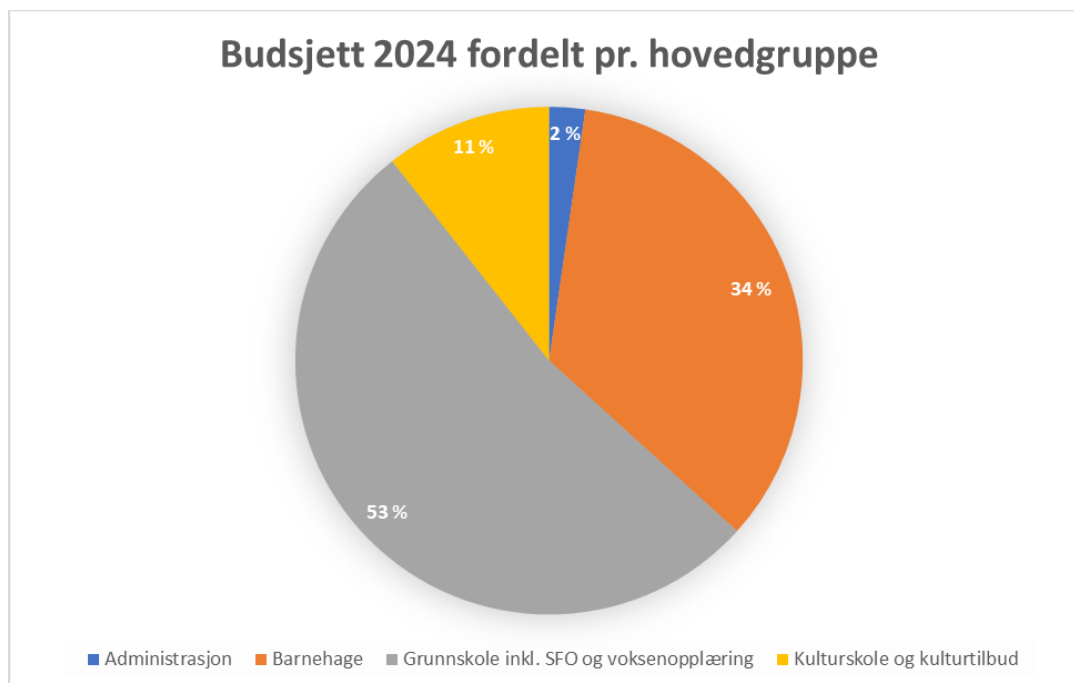
Kulturvern/Hol bygdearkiv samler inn, dokumenterer og formidler kunnskap om materielle og immaterielle kulturminner med hovedfokus på lokal historie.

Kultur og oppvekstetaten har en fordeling av budsjettmidler som følger:

Kostnader / inntekter	Beløp
Lønnskostnader	151 000 000
Øvrige driftskostnader	32 515 000
Sum driftskostnader	183 515 000
Inntekter	-36 229 000
Netto årsbudsjett 2024	147 286 000

Funksjon	Tjeneste	Budsjett 2024	Revidert budsj. 2023	Regnskap 2022	Endring 23-24	Endring 23-24 i %
100	Politisk styring	0	0	80 000	0	0
120	Administrasjon	3 366 000	4 220 000	2 862 839	-854 000	-20,24
201	Barnehagetilbud	44 679 000	39 025 000	34 787 903	5 654 000	14,49
202	Grunnskoleopplæring	72 202 000	71 276 500	62 344 986	925 500	1,30
211	Styrket tilbud førskolebarn	5 911 000	7 604 000	3 706 611	-1 693 000	-22,26
213	Voksenopplæring	1 075 000	1 083 000	453 690	-8 000	-0,74
215	Skolefritidsordning (SFO)	2 533 000	2 212 100	2 272 857	320 900	14,51
222	Skolelokaler, leirskole	483 000	294 000	183 613	189 000	64,29
223	Skoleskyss	1 100 000	1 100 000	921 575	0	0,00
231	Aktivitetstilbud barn & unge	2 988 000	2 613 000	2 065 202	375 000	14,35
234	Aktiviseringstjeneste eldre	0	0	2 033	0	0,00
365	Kulturminnevern	1 250 000	1 167 000	599 226	83 000	7,11
370	Bibliotek	3 573 000	3 026 000	2 614 207	547 000	18,08
373	Kino	126 000	25 000	155 921	101 000	404,00
375	Museer	749 000	749 000	707 849	0	0,00
377	Kunstformidling	253 000	273 000	187 239	-20 000	-7,33
380	Idrett og idrettsanlegg	985 000	285 000	1 038 454	700 000	245,61
383	Kulturskole	3 940 000	3 094 000	3 310 597	846 000	27,34
385	Andre kulturaktiviteter	1 986 000	1 481 000	1 426 606	505 000	34,10
386	Kommunale kulturbygg	87 000	87 000	54 259	0	0,00
	Sum	147 286 000	139 614 600	119 775 667	7 671 400	5,49

Driftsbudsjett pr funksjon for Kultur – og oppvekstetaten, statlige midler og bruk og av fond medberegnet, derfor er summen ulik netto driftsramme i skjema 1B.

Beskrivelse av tjenester og endringer i budsjett:

Funksjon	Innhold i tjenesten	Kommentar til endring fra 2023 til 2024
120	Administrasjon	Økt opplæringsbudsjett grunnet ansatte i videreutdanning «Kompetanse for kvalitet». Reduksjon som følge av organisatorisk endring.
201	Barnehagetilbud	Økning grunnet vedtatt økt grunnbemanning og lovfestet plantid for pedagoger.
202	Grunnskoletilbud: opplæringstilbud, kontaktlærer, kontordrift ved skoler, undervisningsmateriell, den kulturelle barnehage- og skolesekken og PP-tjeneste skole	Økning av ressurser som følger opp enkeltelever med vedtak. Større andel elever med vedtak om særskilt norsk. Vedtatt økt grunnbemanning og etablering av nye stillingstyper (miljøterapeut). Nedgang i kostnad for PPT.
211	Styrket tilbud til førskolebarn (PPT barnehage og språklige minoriteter)	Flere barnehagebarn med vedtak om ekstra ressurs. Jfr HØP 2023-2026: Tilsatt Spesialpedagog barnehage, prøveperiode på to år. Reduksjon grunnet omstilling av PPT.
213	Grunnskoleopplæring voksne	Liten reduksjon. Varierer basert på antall elever til enhver tid.
215	Skolefritidstilbud	Færre barn i SFO. Reduksjon i inntekter grunnet redusert betaling og gratis kjernetid. Avsluttet SFO-tilbud Dagali og Skurdalen oppvekstsenter. Sommer-SFO.
222	Skolelokale, drift av leirskole	Noe inntektstap Fagerli leirskole i henhold til bestilte grupper gjennom året.
223	Skoleskyss	Ingen endring
231	Aktivitet barn og unge. Aktivitet og kulturell virksomhet samt prosjektbasert ungdoms-arbeid for barn og unge	Økning, budsjettert med vakante stillinger som det ikke ble budsjettert med i 2023.
365	Kulturminnevern	Liten økning grunnet ekstrahjelp arkiv.
370	Bibliotek	Økning faste abonnement/lisenser, generell lønnsøkning
373	Kino	Det er krevende å balansere utgifter med inntekter. Tjenesten er styrket.
375	Museum	Ingen endring.
377	Kunstformidling i musikk, teater, film	Tilskudd redusert, overført funksjon 385.
380	Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg	Ingen endring.
383	Kulturskoletilbud til innbyggerne i kommunen	Budsjettert med vakante stillinger som besettes samt lønnsmidler rektor. Sees i sammenheng med reduksjon i administrasjon
385	Andre kulturaktiviteter, kulturkonsulent, og tilskudd til øvrige kulturbygg, bygdearkiv	Nytilsatt Rådgiver kultur i administrasjonen. Sees i sammenheng med reduksjon i administrasjon
386	Kommunale kulturbygg / samfunnshus	Ingen endring

I henhold til Kostra-analyse for 2022, har kommunen høy kostnad pr. elev i grunnskole og barn i barnehage. I kostnaden ligger det store utgifter knyttet til barn og elevers særskilte behov. Andel spesialundervisning ble i 2022 regnskapsført med nær 13 MNOK. For budsjettåret 2024 er det budsjettert med 15 MNOK.

Prioriteringer innenfor budsjettet

Lovpålagte tjenester i skole og barnehage er innarbeidet i budsjettet for 2024-2027. Det er tatt hensyn til inntektsreduksjoner gjennom gratis SFO og redusert oppholdsbetaling i barnehage.

Etaten skal gjennomføre kartlegging og evaluering av kommunens innsats innen tilpasset opplæring, spesialundervisning og det tverrfaglige samarbeidet gjennom flere prosjekter. Tiltak innen tidlig innsats, fagfornyelsen og utvikling av ansattes kompetanse er innarbeidet i rammen.

Utvikling av nye arealer ved Geilo barnehage og Geilo barne- og ungdomsskole er sentralt i kommende planperiode. Det legges frem tiltak for å styrke kommunens arbeid rettet mot barn og unges fritid. Tilskudd til spillemidler legges frem prioritert i handlingsprogram, og Aktive Fredsreiser er justert i forhold til endret kostnadsnivå.

Innen alle fagfelt vil rekruttering og faglig kvalitet på tjenestene være i fokus. Som en del av rekrutteringsstrategien ønsker etaten økt satsing på læringer, men ser også stort behov for å igangsette andre langsiktige tiltak.

Prioriterte kostnader grunnet lovpålagte oppgaver, statlige retningslinjer og påbud uten overføring av midler:

- Fremmedspråklige i grunnskolen (særskilt norsk)
- Barn med rett til spesialundervisning – kostnader til helsemessige utfordringer (vedtak)
- Ressursbruk for elever med midlertidig fritak fra ordinær undervisning.
- Grunnskoleopplæring for voksne/ Voksenopplæring for flyktninger
- Seniorpolitiske kostnader: Lærer over 60 år –12,5 % reduksjon av undervisningstiden, i tillegg til kommunens seniorpolitiske tiltak med 10 fridager i året.
- Plantid i barnehagene
- Videreutdanning/Masterutdanning for lærerne, medfører lønnskostnader (innen 2025)
- Nedsatt leseplikt samt veiledning for nyutdannede nytilsatte lærere. Gir belastning på tidsressurser og lønnskostnader.
- Tilskudd til private barnehager
- Arbeid med § 9 A- læringsmiljø/ fagfornyning/ innføring av rammeplan i barnehage
- Statlige krav til mer dokumentasjon, rapportering og oppfølging

Ovennevnte punkter viser at etaten står foran utfordringer som krever stadig større ressurser for å imøtekomme kravene.

Tiltak innarbeidet i budsjett:

Tiltak nummer	Tittel	2024	2025	2026	2027
2024-001 (f. 201)	Nytt klatrestativ i Vestlia barnehage	140 000			
2024-005 (f. 202)	2 lærlinger jfr. HØP 2023	420 000	665 000	547 000	
2024-008 (f. 383)	Hol kulturskole «Mekkekurs».	131 000	131 000	131 000	131 000
2024-009 (f. 215)	SFO – Sommeråpen SFO, to ekstra uker	162 000	162 000	162 000	162 000
2024-014 (f. 201)	Øke tilskudd til Aktive Fredsreiser	230 000	230 000	230 000	230 000
20204-015 (f. 201)	Rekrutteringstiltak: Pedagogtett- het i barnehagesektoren	200 000	200 000	200 000	200 000

Tiltak spillemidler –innarbeidet i budsjett:

Tiltak nummer	Tittel	2024	2025	2026	2027
2024-100	Hol idrettspark Rullepark for skateboard, sykkel og sparkesykkel	350 000			
2024-101	Geilo rullebrettklubb Geilo aktivitetspark, Dagshytter	0	207 000		
2024-102	Geilo rullebrettklubb Geilo aktivitetspark, Rullepark street 800m	350 000			
2024-103	Geilo rullebrettklubb Geilo aktivitetspark, Trimpark	0	200 000		
2024-104	Geilo rullebrettklubb Geilo aktivitetspark, Lys nærmiljøanlegg	0	200 000		
2024-105	Geilo idrettslag, Lager for idrettsmaterieill	0	0	139 000	
2024-106	Geilo idrettslag, Rehabilitering LED-lys	0	0	332000	
2024-107	Geilo idrettslag, Ny konkurranseløype	0	0	220 000	
2024-108	Geilo idrettslag, Utvidelse av straffekunden	0	0	170 000	

Følgende tiltak er ikke innarbeidet:

Tiltak nummer	Tittel	2023	2024	2025	2026
2024-002 (f. 383)	Hol kulturskole, oppgradering av inventar og utstyr	0	100 000	100 000	0
2024-003 (f. 231)	Barn og unge «Sammen for ungdom», økt bemanning	500 000	500 000	500 000	500 000
2024-004 (f. 231)	Barn og unge «Sammen for ungdom», transportkost	200 000	200 000	200 000	200 000
2024-006 (f. 202)	Tverrfaglig: Livsmestring/Foreldreskole	200 000			
2024-007 (f. 383)	Hol kulturskole - musikkterapeut	787 000	787 000	787 000	787 000
2024-010 (f. 201)	Økt styrerressurs Geilo barnehage, utvidelse til 6 avd	433 000	433 000	433 000	433 000
2024-011 (f. 201)	Innsparingstiltak. Redusere økt grunnbemanning i barnehagesektoren	-2 000 000	-2 000 000	-2 000 000	-2 000 000
2024-012 (f. 380)	Driftsavtaler Geilo og Hol idrettslag, øke driftstilskudd	340 000	340 000	340 000	340 000
2024-013 (f. 201)	Dagali og Skurdalen barnehage. Grillhytte og «Barnebuss»-sykkel til tur	113 000			

Plan for kostnadstilpasning

Budsjettallene for drift 2024 viser at lønnskostnader utgjør 82,4 % årsbudsjettet. Dette innebærer at kostnadstilpasninger først og fremst vil kunne skje gjennom organisatoriske tilpasninger. Dette er arbeid som tar tid og som er regulert av avtaleverket i arbeidslivet.

Kostnadstilpasningstiltak som iverksettes/kan iverksettes

2024	2025-27	Kostnad	Konsekvens
Ikke yte kommunalt tilskudd, spillemidler	Ikke yte kommunalt tilskudd, spillemidler	Totalt kr. 2,12 mill. i planperioden	Reduksjon på støtte til det frivillige arbeidet.
Avvikle Aktive fredsreiser		Innsparing på ca. 0,5 mill.	Dårligere kvalitet på tjenesten
	Reduksjon av ansatte (6) ved naturlig avgang	Innsparing på ca. 4,3 mill.	Merarbeid på gjenværende ansatte. Oppgaver overført andre tjenester?
	Rasjonell organisering av tilpasset opplæring og spesialundervisning	Redusere med ca. 20%	Innsparing grunnet ny avtale om PP-tjeneste

Redusert vikarbruk og sykelønns-utgifter gjennom redusert sykefravær	Redusert vikarbruk og sykelønns-utgifter gjennom redusert sykefravær	Mål om reduksjon av sykefravær med 30 %	Ingen
Redusere kulturtilskudd med inntil kr 500.000,-		500.000,-	Reduksjon av støtte til det frivillige arbeidet
Avslutte økt grunnbemanning i barnehage	Inntil 6 årsverk fra og med august 2024	2.000.000,-	Økt vikarbruk, økt behov for spesialpedagogiske tiltak
Sommerstenge barnehager		ib	Tvungen ferie for barnehage-ansatte i juli, dårligere tilbud på tjenesten
Sommerstengt SFO		ib	Dårligere kvalitet på tjenesten
Reduksjon av medieinnkjøp ved bibliotekene		50.000,-	Dårligere kvalitet på tjenesten

Helse og omsorg

Ansvar	Avdeling	Antall årsverk per 01.01.24
3000	Kommunalsjef helse- og omsorg	5,65
3001	Tjenestetildeling	5,50
3010	Legetjenesten	19,3
3020	Tiltak 686 (Hjemmeboende 3030)	4
3021	Flyktningetjenesten	4
3030	Tjenester til hjemmeboende	44,6
3035	Høgehaug bo - og behandlingssenter	28,94
3045	Geilotun bo- og behandlingssenter	30,89
3046	Geilotun bo- og behandlingssenter K10	16,41
3048	Geilotun – botiltak	4,9
3050	Aktivitet og mestring	21,12
3060	Familiehuset	15,85
3070,3073,3074,3075,3076,3078	Ressurskrevende tiltak	42,06
Sum	Helse og omsorg inkludert vakante	243,22

På grunn av organisasjonsendringer som følge av implementering av «Sammen om endring» mangler vi i år sammenligningsgrunnlag pr. ansvar. Totalen er inkludert vakante årsverk. Pr. oktober 2023 dekkes disse nesten i sin helhet med vikarer (midlertidige avtaler), vikarbyrå og/eller overtidsbruk.

Omorganisering – flytting av budsjettposter fra 01.01.2024:

Flytting fra	Flytting til
3077 Haugtun avvikles og brukere flyttes.	Ansatte til 3050 Aktivitet og mestring
3030.2341.669 Dagsenter for demens (Hjemmetjenesten)	I sin helhet til 3050 Aktivitet og mestring
3030.2542 Hjemmetjenesten/Usteheimen 460% stilling	Ansatte til 3045.2532 Geilotun bo- og behandlingssenter
3020 Psykisk helse lavterskel og rusarbeid	Ansatte og deler av utgifter til 3050 Aktivitet og mestring.
3020 Psykisk helse – helsetjenester m/vedtak	Ansatte og deler av utgifter til 3030 Tjenester til hjemmeboende. Beholdt tiltak #686 på 3020, men ansatte er organisert under helsetjenester til hjemmeboende.
3070-3078 Botiltak i Miljøterapien	Beholder ansvarsnummer for å forenkle utregning av refusjon for ressurskrevende brukere, men er nå organisert under 3030 Tjenester til hjemmeboende. Utgifter utover direkte brukerretta utgifter (lønn) er lagt på 3030.2541/42

3001 Ktr.sjef helse- og omsorgsetaten	I sin helhet til 3000 Kommunalsjef helse og omsorg
3077 Tiltak 3, Steensheim (avlastningen)	I sin helhet til 3060 Familiehuset
Velferdssentrene (Fellestjenester 1010)	I sin helhet til 3050.2341.650 Aktivitet og mestring
3035 og 3045 Aktivitører	90% stilling og midler til den kulturelle spaserstokk til 3050.2341 Aktivitet og mestring
3001 /Ktr.sjef) Konsulent (G.H)	Flytter hele stillingen til 3060 Familiehuset
3001 (Ktr.sjef)Velferdsteknologikoordinator	Flytter hele stillingen til 3001 Tjenestetildeling
3001 Tilsynsfører barnevern	Flytter hele stillingen til 3060 Familiehuset
3001 Veileder lærlinger	Flytter hele stillingen til 3045 Geilotun bo- og behandlingssenter

Kostnadsdrivende elementer i år 2024/forklaring til budsjettet:

Det er i dag store utfordringer med å rekruttere og beholde helsepersonell i helse- og omsorg, og mangelen på personell og kompetanse er fordyrende ved at man må kjøpe vikarbyråtenester. Det er satt i gang et arbeid med beholder- og rekrutteringstiltak av personell i tjenestene, der vi blant annet ser på mulighetene til å ansette faste vikarer, samt styrke lærlingeordningen og motivere til kompetanseheving innad i virksomhetene.

Det er innarbeidet tiltak for ressurskrevende tjenester og tjenester som følge av enkeltvedtak om helse – og omsorgstjenester. Enkelte ressurskrevende tjenester kommer utenfor kriteriene for å søke statlig refusjon, og blir derfor kostnadsdrivende for budsjettet i 2024.

Største endringer utgifter og inntekter i budsjett fra 2023 til 2024

Funksjon	Ansvar	Forklaring	Budsjett 2023 (før justering/etter justering)	Budsjett 2024
241	3010	Fastleger fast ansatt + nordsjøturnus	19 976 000 / 23 536 000	30 203 500
253	3010	Høyre egenandeler	-1 300 000 / -6 940 000	- 9 000 000
253	3048	Vedtak 1:1 bemanning – tiltak 3048-223 - Vederlag 200 000,-	0 / 5 000 000	3 538 000
253	3078	Vedtak 5,4 årsverk	0	5 065 000
120	3000	Økning kommuneoverlege 40 til 50 prosent	939 000	1 295 000
242	3000	NAV – økt budsjett	979 901	1 103 574
233	3000	Hallinghelse – økt budsjett	1 655 300	2 204 420
252	3000	Barneverntjenesten – økt budsjett	14 454 000	17 180 000

253/254	3001	Økt 200% stilling – leder og saksbehandler	0	1 766 000
253/254	3030, 3035, 3045, 3046	Vikarbyrå 12701	10 000 000/26 000 000	20 000 000
253/254		Overtid 10400	1 530 000	5 000 000
253/254		Økte priser matvarer 11150 og medisiner 11140	1 904 000	2 818 000
234	3050 Mestring og aktivitet	Velferdssentrene flyttes fra 1010 Fellestjenester	0	550 000
	Sum		50 138 201	81 723 494
	Økning			31 585 293

Følgende tiltak i helse- og omsorgsbudsjettet er prioritert:

Tiltak nummer	Tittel	2024	2025	2026	2027
3000-324	Vikar-pool i helse og omsorg	2000'	2000'	2000'	2000'
3000-325	Beholder og rekrutteringstiltak - fagpersonell	1000'	1000'	1000'	1000'
3050-326	Bølgen - Velferdssentrene	760'	760'	760'	760'
3045-327	Inventar institusjon	176'			
3050-329	Lease bil til Velferdssentrene	100'	100'	100'	100'

Følgende tiltak er uprioritert:

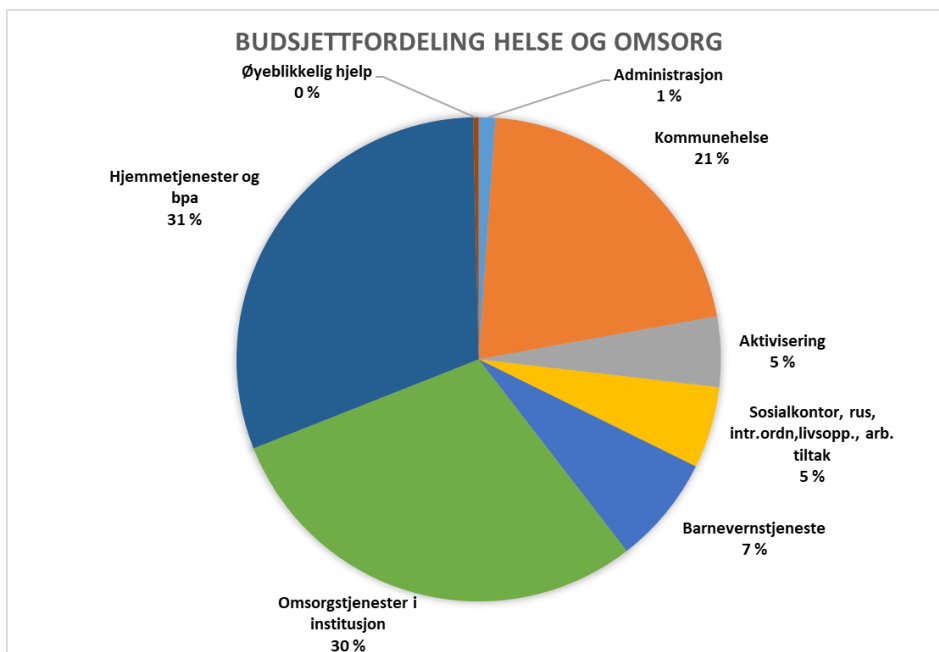
Tiltak nummer	Tittel	2024	2025	2026	2027
3000-320	Leve hele livet – bo trygt hjemme 100% fast stilling	530'	530'	530'	530'
3030-328	Opprustning av kontorplasser – tjenester i hjemmet	200'			

Helse og omsorg har en fordeling av budsjettmidler som følger:

Funksjon	Funksjonnavn	Budsjett 2024	Buds(end) 2023	Regnskap 2022	Endring i % 2024-2023
120	Administrasjon	2 612 500	3 680 000	2 590 395	-29 %
232	Helsestasjons - og skolehelsetjeneste	6 088 000	5 290 000	4 712 252	15 %
233	Annet forebyggende helsearbeid	11 131 104	9 343 300	5 539 977	19 %
234	Aktivisering	11 139 160	7 866 000	6 639 545	42 %
241	Diagnose, behandling, rehabilitering (lege, fysio, ergoterapi)	32 735 000	30 595 000	25 851 733	7 %
242	Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid	4 569 659	3 027 000	4 230 421	51 %
243	Tilbud til personer med rusproblemer	-	488 000	341 499	
244	Barneverntjeneste	5 473 000	5 315 000	4 884 327	3 %
251	Barnevernstiltak i familien	1 207 000	1 550 000	2 077 529	-22 %
252	Barnevernstiltak utenfor familien	10 500 000	9 750 000	4 242 677	8 %
253	Helse og omsorgs- tjenester i institusjon	69 949 841	69 230 000	71 586 865	1 %
256	Øyeblikkelig hjelp	880 000	910 000	1 927 668	-3 %
257	Hjemmetjenester for samlokaliserte boenheter	11 199 693	-	-	
258 (254)	Hjemmetjenester - ambulerende personell	61 463 861	74 509 000	75 625 278	-18 %
273	Arbeidsrettede tiltak	-	450 000	437 416	-100 %
275	Introduksjonsordningen	8 358 000	4 571 000	2 692 731	83 %
276	Kvalifiseringsordningen	-	300 000	-	-100 %
281	Ytelse til livsopphold	-	3 800 000	3 514 489	-100 %
Sum		237 306 818	230 674 300	216 894 802	3 %

Totalsum inkluderer ikke funksjon 850 Statstilskudd på 11 161 000.

Funksjon	Budsjettfordeling pr hovedgruppe Helse og oms.	B 2024	Andel
120	Administrasjon	2 612 500	1,1 %
232,233,241	Kommunehelse	49 954 104	21,1 %
234	Aktivering	11 139 160	4,7 %
242,243,273, 275,276,281	Sosialkontor, rus, intr.ordn,livsopp., arb. tiltak	12 927 659	5,4 %
244,251,252	Barnevernstjeneste	17 180 000	7,2 %
253	Omsorgstjenester i institusjon	69 949 841	29,5 %
257 og 258	Hjemmetjenester og bpa	72 663 554	30,6 %
256	Øyeblikkelig hjelp	880 000	0,4 %
	Sum	237 306 818	

Plan for kostnadstilpasning 2024-2025

Følgende tiltak kan gjøres for å tilpasse kostnadene innen helse og omsorg:

Omsorgstjenester (institusjon og tjenester i hjemmet)	<ul style="list-style-type: none">• Videreføre implementeringen av omorganiseringen i virksomhetene, samt evaluering av endringene• Utarbeide gode kriterier for tjenestetildeling• Øke kompetansen innen ressursstyring• Økt bruk av velferdsteknologi og e-helse• Systematisk sykefraværsoppfølging i alle virksomhetene• Utarbeide gode rekrutterings- og beholdertiltak• Utrede mulighetene for eventuell gevinstrealisering ved samlokalisering av helse- og omsorgstjenestene
Kommunehelsetjenester (familiehuset, legetjenesten, aktivitet og mestring)	<ul style="list-style-type: none">• Optimalisering og samling av fagmiljøene• Vurdere økte egenandeler for legetjenester til turister• Trene virksomhetslederne på kostnadskontroll
For hele sektoren	<ul style="list-style-type: none">• Revidering av kommunedelplanen for helse og omsorg

Teknisk etat

Etaten er delt inn i følgende avdelinger med tilhørende ansvarsnummer i budsjett og regnskap:

Ansvar	Avdeling	ÅV 2021	ÅV 2021	ÅV 2023	ÅV 2024
6000	Teknisk sjef og avdelingsledere	8,3	9,5	6	7
6010	Driftsavdeling	10,5	8,1	7,1	7,1
6015	Vann og renseanlegg	6	5,2	6,2	6,2
6020	Brann	14,1	5,7	5,8	5,8
6060	Eiendomsavdelingen inkl. vaktmestere, renhold og snekkere	41,3	38,6	41	41
Sum	Teknisk etat	80,2	67,1	66,1	67,1

*inkluderer ikke event lærling

Tjenester

- Vann og avløp
 - Drikkevann
 - Leverer nok og godt vann fra kommunens 7 vannverk til tilknyttede abonnenter i henhold til lover og forskrifter gjeldende for drikkevann. (Drikkevannsforskriften).
 - Avløp
 - Ta imot og behandle avløpsvann fra tilknyttede abonnenter i henhold til lover og forskrifter gjeldende for avløpsvann. (Forurensningsloven).
- Vei
 - Vedlikehold vinter
 - Brøyting, snørydding og strøing. Vintervedlikeholdet skal på best mulig måte ivareta trafiksikkerhet og fremkommelighet for alle trafikanter. Hovedveier og gang- og sykkelveier blir prioritert. (Vegloven).
 - Vedlikehold, sommer
 - Bidra til god fremkommelighet, trafiksikkerhet og miljøvennlige løsninger (Vegloven).
 - Skilting.
 - Formålet er å gjøre kjent fremgangsmåten når det skal settes opp skilt langs kommunale veier. Dette inkluderer også reklamepregede skilt. (Henvisning til bedrift)
 - Park og grøntarealer
 - Holde grønne arealer tiltrekkende for rekreasjon og avkobling og gi innbyggere og tilreisende gode opplevelser og bidra til god helse. Vedlikeholdet skal gjøre det trivelig for innbyggere og tilreisende å ferdes i de grønne arealene.
- Renovasjon
 - Driftes av Hallingdal Renovasjon: Jevnlig innsamling av avfall fra husholdningene. Sørge for en samfunnsøkonomisk god håndtering av husholdningsavfallet.

-
- Eiendom:
 - Kommunale idretts- og svømmehaller:
 - Hol kommune disponerer fem gymsaler, en idrettshall og fire svømmebasseng. Lokaler og anlegg er tilgjengelige gjennom faste åpningstider for publikum eller basert på leieavtaler med lag, foreninger og enkeltpersoner.
 - Radonkontroll
 - Hol kommune fører oversikt over radonforekomster i alle formålsbygg samt boliger for utleie. Ved behov foretas nye målinger og ev. tiltak.
 - Utleie og vedlikehold av kommunale boliger (p.t. 52 boenheter):
 - Vedlikeholde og oppgradere kommunale boliger
 - Kommunen skal til enhver tid ha disponible boliger for målgruppene:
 - Kommunalt nyansatte med boligbehov
 - Personer med særskilte behov for hjelp knyttet til utfordringer med å skaffe egen bolig.
 - Flyktninger, pr oktober 2023 særlig Ukrainske flyktninger
 - Drift og vedlikehold av øvrige kommunale bygg
 - Hol kommunes øvrige bygningsmasse, bestående av bl.a omsorgsbygg, barnehage og undervisningsbygg, samfunnshus, kommunehus og en rekke tekniske bygg, skal vedlikeholdes slik at den bygningstekniske standard opprettholdes.
 - Brann og feiing.
 - Feiing og tilsyn
 - Begrense faren for at det oppstår brann i forbindelse med fyringsanlegg.
 - Informere eiere av boliger/fyringsanlegg om brannforebyggende tiltak.
 - Brannberedskap
 - Brannberedskapen dekkes av de to stasjonene på hhv Hol og Geilo
 - Andre tekniske tjenester.
 - Eierseksjonering
 - Oppmålingsforretning
-

Driftsbudsjett Teknisk etat 2024

Eiendom, veg, beredskap, kart og oppmåling, eierseksjonering og administrasjon:

Funksjon	Teknisk etat driftsbudsjett	Budsjett 2024	Budsjett (reg.) 2023	Regnskap 2022	Endring i % B.2024-2023
120	Administrasjon	1 548 531	1 199 000	1 660 424	29 %
121	Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen	4 884 806	4 948 500	4 397 806	-1 %
130	Administrasjonslokaler	1 808 598	1 740 000	1 638 020	4 %
202-215	Grunnskole, barnehage, PPT, Skolefritidsordning	-	-	1 816	
221	Drift av barnehageanlegg	2 983 243	3 427 000	4 357 543	-13 %
222	Drift av skoleanlegg	7 768 178	7 265 000	7 933 145	7 %
234	Aktivisering	104 872	45 000	98 300	133 %
241	Diagnose, behandling, rehabilitering (lokaler)	174 959	-	195 821	
242	Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid	10 518	-	29 592	
254	Hjemmetjenester	544 010	430 000	402 351	27 %
261	Institusjonslokaler	5 936 948	5 686 000	5 972 810	4 %
265	Kommunalt disponerte boliger	3 465 772	2 782 500	5 651 641	25 %
285	Tjenester utenfor ordinært kommunalt ansvarsområde	949 650	133 000	463 303	614 %
303	Kart og oppmåling	1 213 139	1 240 000	1 208 543	-2 %
320	Kommunal næringsvirksomhet	1 494 753	1 315 000	2 219 828	14 %
325	Næringsvirksomhet	7 689	-	800 000	
330	Samferdsel og transporttiltak	42 481	-	438 958	
332	Kommunale veier	9 172 582	8 300 000	10 319 396	11 %
335	Kommunale park - og grønntanlegg, off. toaletter	810 699	1 015 000	753 819	-20 %
338	Brannforebyggende tjenester (ikke selvkost)	997 325	988 000	1 025 110	1 %
339	Brann og ulykkesberedskap	9 612 694	9 143 000	9 831 071	5 %
365,370,375	Bibliotek, museer	60 672	15 000	47 189	304 %
381	Kommunale idrettsbygg- og anlegg	773 393	772 000	825 354	0 %
385	Andre kulturaktiviteter	26 508	70 000	-	-62 %
386	Kommunale kulturbygg	2 580 410	3 121 500	3 249 736	-17 %
	Sum	56 972 430	53 635 500	63 521 576	6,2 %

Funksjon 254 utgår i 2024, og er derfor lagt til tjeneste 1301 i teknisk sektor eiendomsforvaltning.

Gebyrfinansierte tjenester for vann, avløp, slamtømming, renovasjon og feiing:

	Selvkosttjeneste	Budsjett 2024	Budsjett 2023	Regnskap 2022	Endring i % 2024-2023
3022	Seksjoneringssaker	- 30 221	100 000	- 47 506	-130 %
3031	Oppmåling	- 543 786	- 455 000	160 329	20 %
3382	Feietjenester	29 120	- 217 000	- 149 026	-113 %
3401	Vannforsyning eget vann	4 752 262	4 394 000	4 311 950	8 %
3451	Distribusjon av vann, trykkøkningstasjon	- 18 373 270	-12 885 500	- 11 548 956	43 %
3501	Renseanlegg og slambehandling	10 009 401	8 974 000	10 424 606	12 %
3502	Private avløpsrenseanlegg	- 147 217	- 150 000	- 150 794	-2 %
3531	Avløpsnett og innsamling av avløpsvann, pumpestasjon	- 23 824 994	-21 520 000	- 19 352 481	11 %
3541	Tømming av slamavskillere, septiktanker o.l.	- 970 111	- 1 025 000	- 464 683	-5 %
3551	Renovasjon	742 779	1 240 000	2 440 894	-40 %
	SUM	- 27 782 030	-21 189 500	- 14 488 490	31 %

Beskrivelse av tjenester og større endringer.

Funksjon	Innhold i tjenesten	Kommentar til endring fra 2023 til 2024
120	Administrasjon	IT-utstyr for sektoren er lagt hit fra sent.adm.
121	Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltning	Ingen endring
130	Administrasjonslokaler	Lønns – og prisvekst
221	Drift av barnehageanlegg	Justert i forhold til reell drift i 2023/2024, lagt inn vedlikehold av Hovet barnehage
222	Drift av skoleanlegg	Lønns – og prisvekst, reell tilpasning.
261	Institusjonslokaler	Lønns – og prisvekst
265	Kommunalt disponerte boliger	Økt for materialkostnader og eiendomsavgifter.
285	Tjenester utenfor kommunalt ansvarsområde	50 % stillingsressurs energirådgiver
303	Kart og oppmåling	Ingen endring
320	Kommunal næringsvirksomhet (Kommunale jordbrukseiendommer og skoger og annen kommunal eiendom)	
332	Kommunale veier, miljø, trafikksikring og parkering	Økning pga øke kostnader knyttet til brøyteavtaler
335	Rekreasjon i tettsted (Kommunale park – og grøntanlegg og offentlige toaletter)	På nivå med regnskap 2021 og 2022
338	Forebygging av branner og ulykker	Ingen endring
339	Beredskap mot branner og ulykker	Endret ordning for i-leder, frikoblet fra HBR.
375	Museum	På nivå med regnskap 2021 og 2022
381	Kommunale idrettsbygg – og anlegg	Ingen endring
385	Andre kulturaktiviteter (Frivilligsentral)	
386	Kommunale kulturbygg, Samfunnshus	
	Selvkost:	
338	Forebygging av branner og ulykker: Feietjenester	
340	Produksjon av vann	
345	Distribusjon av vann	
350	Avløpsrensing	
353	Avløpsnett og innsamling av avløpsvann	
354	Tømming av slamavskillere, septiktanker ol.	
355	Renovasjon	

Innhold i budsjettet

- Brann:
 - Geilo brannstasjon har i mange år fungert med dispensasjon fra Arbeidstilsynets krav om godkjente garderobeløsninger og ventilasjon. Det må gjøres tiltak for å utbedre de manglene som er påpekt av flere kontrollorgan, i påvente av nytt bygg-
 - Samlokalisering av helse og beredskapstjenesten er en prioritert strategi og planlegging har startet opp og vil bli prioritert i 2024

- Eiendom:
 - Eiendomsavdeling har ansvar for forvaltning og drift av mer enn 200 bygg og 40.000m² areal. Det er et stort spenn i bygningenes størrelse og tilstand. Fokus for eiendomsavdelingen er å sikre at eiendommenes tekniske tilstand opprettholdes eller forbedres.
 - I 2024 vil arbeidsmiljø i kommunale bygg prioriteres. Det er avdekket flere bygg hvor det er behov for oppgradering for å tilfredsstille kravene som stilles av Arbeidstilsynet.

- Drift veg, renovasjon, vann og avløp.
 - Flere av kommunens avløpsrenseanlegg opplever utfordringer både med kapasitet og generell drift; blant annet på grunn av alder og slitasje. På Ustaoset er kapasiteten overskredet med en forverring ved mye nedbør og/eller snøsmelting. På Geilo bidrar innlekkasjer i ledningsnett til at anleggets maksimale kapasitet i perioder blir overskredet. I Hol er det mer en generell utfordring med å oppnå god nok renseeffekt, og spesielt gjelder det i perioder med økt tilførsel av organisk materiale og kjemiske stoffer fra ysteriene i Hol.
 - Flere nye private VA-anlegg er overført til kommunal drift. Det er krevende å følge opp og kontrollere tilkobling og drift av nye ledningsnett. Det er og et ønske og behov fra flere private eiere av eldre VA-anlegg, om at kommunen skal overta driften, bl.a gjelder dette Geilo private vv.. Dette vil og kunne være krevende både driftsmessig og kostnadmessig, samtidig kan man forvente at kommunal drift vil bidra til mer stabil drift på grunn av et bredere fagmiljø.
 - Utbyggingen på Holsåsen har medført at statsforvalteren har definert området til å falle inn under kapitel 14 i forurensningsforskriften, der statsforvalteren er forurensningsmyndighet. Dette kan medføre at statsforvalteren vil kreve avløpet ført til kommunes renseanlegg i Hol. Det vil i så fall medføre store utgifter til oppgradering av det kommunale renseanlegget.
 - Krav om færre returpunkt for oppsamling av avfall i standardiserte, nedgravde beholdere for å kunne ivareta nye formelle krav til økt kildesortering også for fritidsbebyggelsen, krever investeringer for å bygge om eksisterende og opparbeide nye returpunkt i hele kommunen.
 - Det har gjennom flere år vært gjort en rekke utbedringer av vegnettet i kommunen. Av gjenstående arbeider er utbedring av Mo bru og Stasjonsveien i Hol, som må oppgraderes.
I Kostra-tallene ligger avskrivning, noe som er høyt på veg kapittelet. Etter utbygging av P143 vil disse utgiftene økes ytterligere, uten at det avspeiler reelle kostnader til drift av vegnettet.

- Eiendomsutvikling
 - Fagetatene står overfor store utfordringer som ofte også medfører krav til nye funksjoner, arealer og bygg. Flere store byggeprosjekt er under planlegging, samtidig må eldre bygg, vurderes mot fremtidig bruk og behov

Følgende driftstiltak er innarbeidet:

Tiltak nummer	Tittel	2024	2025	2026	2027
6000-572	Kartlegging brannvann	250 000			
6000-574	Hovet barnehage oppgradering	500 000			

Følgende driftstiltak er ikke innarbeidet:

Tiltak nummer	Tittel	2024	2025	2026	2027
6000-570	Utstyr til brannøvelser	124 000	24 000	24 000	24 000
6000-571	Styrking av ressurser brannforebyggende (stilling)	550 000	550 000	550 000	550 000
6000-573	Geilotun oppgradering garderober	400 000			
6000-575	Geilo barneskole støydemping, lys	300 000			
6000-558	Oppgradering kommunehus møterom	500 000			

Plan for kostnadstilpasning

Følgende tiltak kan gjøres for å tilpasse kostnadene:

Eiendom	<ul style="list-style-type: none"> • Tilstandsanalyse av kommunale eiendommer – revidering Hovedplan Eiendom • Planlegge og gjennomføre vedlikehold med fokus på kost – nytte
Brann og redning	Planverk for håndtering av hendelser (tidlegare brannordning) legger grunnlag for organiseringen, bemanningen og utrustningen av brann- og redningsvesenet. Analysene skal oppdateres minimum hvert fjerde år og brannordninga for Hol er fra 2014. Denne må revideres før en eventuelt kan endre på dagens organisering, bemanning og utrustning i brannvesenet.
Gater og vegger/trafikk	<ul style="list-style-type: none"> • Lavere investerings- og driftsutgifter innen tjenesten.

Investeringer i økonomiplanen

De planlagte investeringstiltakene presenteres under med tilhørende kostnad. Det er flere prosjekter som er videreføringer av pågående prosjekter, blant annet prosjektnr. 197 vann og avløp, og prosjekt nr. 029 basseng Hallingskarvet skole. Disse behøver ytterligere finansiering for å fullføres.

Se tabellene under for vedtatte investeringer, med tilhørende finansiering.

Selvkostinvesteringer for 2024:

Prosjektnr.	Selvkostinvesteringer, nye	Budsjett 2024	Finansiering:		Tiltak nr.
			Lånemidler		
000	Renseanlegg Hol				6000-542
000	Renseanlegg Ustaoset				6000-543
096	Sanering Vann og avløpsledninger	4 000 000	-	4 000 000	6000-544
095	Trykkøkningsstasjon vann Ustedalen, Hol, Hovet, Ustaoset	3 000 000	-	3 000 000	6000-545
113	Bil - og maskinpark	1 950 000	-	1 950 000	6000-546
197	Hovedledning vann/avløp Geilo	14 500 000	-	14 500 000	6000-547
098	Rehabilitering Dagali renseanlegg	2 000 000	-	2 000 000	6000-548
000	Rehabilitering Skurdalen renseanlegg	5 000 000	-	5 000 000	6000-549
000	GPS måleutstyr - oppmåling	300 000		-300 000	6000-560
	Sum nye selvkost-investeringer	30 750 000	-	30 750 000	

Renseanlegg Hol er planlagt i 2026 (60 mill. kr) og renseanlegg Ustaoset i 2027 (30 mill. kr), forprosjekt starter som del av Hovedplanaktivitet i 2023.

Investeringsprosjekter eks. mva, med tilhørende finansiering (aktivert i budsjettet):

Prosjektnr.	Øvrige investeringer - prioriterte	Budsjett 2024 eks. mva	Finansiering:				Tiltak nr.
			Lånemidler	Investeringsfond	Overføring fra drift	Disposisjonsfond	
005	Tilleggsbevilgning Hol kyrkje rehab.	3 170 000	-	3 170 000			1010-165
000	Etablere / oppgraderer midl. kontorpass Hjemmetjenesten	1 000 000		-	1 000 000		6000-551
000	Tak Geilo kulturhus	1 200 000		-	1 200 000		6000-552
138	Geilo barneskole - hovedprosjekt	20 000 000	-	12 000 000		- 8 000 000	6000-553
034	Rehabilitering kommunale boliger	4 000 000	-	2 000 000	-	2 000 000	6000-554
029	Basseng Hallingskarvet - tilleggsmidler	6 000 000	-	3 000 000		- 3 000 000	6000-556
0	Møterom Vestlia bhg	350 000		-	350 000		6000-555
92	Beredskapssenteret	3 000 000	-	3 000 000			6000-557
0	Utbedre Geilo brannstasjon HMS	1 500 000		-1500000			6000-561
0	SUM	40 220 000	-	24 670 000	-	3 000 000	- 8 000 000
	Egenkapital	-15 550 000	39 %				
	Lånemidler	- 24 670 000	61 %				

Upprioriterte investeringstiltak:

Prosjektnr.	Øvrige Investeringer opprioriterte (passive)	Budsjett eks. mva	Lånemidler	Investeringsfond	Overføring fra drift	Disposisjonsfond	Tiltak nr.
140	Geilo arena tilskudd prosjektering	2 550 000				- 2 550 000	6000-550
	Utsifting LED 2024-25	500 000	-	500 000			6000-576
083	Ungdomsavdeling biblioteket	1 000 000	-	1 000 000			6000-577
083	Geilo kulturhus ventilasjonsanlegg kontorområde	600 000	-	600 000			6000-578
	Tingstugu og prestestugu skifte tak	1 500 000	-	1 500 000			6000-579
	Oppgradering og rehabilitering Haugastølen	450 000	-	450 000			6000-580
	Toaletbygg Geilo beach	2 310 000	-	2 310 000			6000-581
	Sum	8 910 000	-	6 360 000		- 2 550 000	

ØKONOMISKE OVERSIKTER

Driftsbudsjett 2024-2027

Økonomisk oversikt drift 2024-2027

Tabellen viser kommunens disponible inntekter i planperioden, driftsutgifter, rente- og avdragsutgifter, planlagt netto driftsresultat og avsetning eller bruk av fond.

Økonomisk oversikt drift	Regnskap 2022	Reg. Budsjett 2023	Budsjett 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
Driftsinntekter						
1 Rammetilskudd	71 233 583	93 000 000	99 900 000	99 900 000	99 900 000	99 900 000
2 Inntekts- og formuesskatt	235 700 222	208 600 000	250 000 000	250 000 000	250 000 000	250 000 000
3 Eiendomsskatt	62 308 991	66 000 000	66 500 000	66 500 000	66 500 000	66 500 000
4 Andre skatteinntekter	43 744 201	41 400 000	18 000 000	18 000 000	18 000 000	18 000 000
5 Andre overføringer og tilskudd fra staten	14 948 979	8 330 000	12 429 000	12 429 000	12 429 000	12 429 000
6 Overføringer og tilskudd fra andre	97 846 919	84 028 700	81 497 105	81 435 105	80 550 105	80 488 405
7 Brukerbetalinger	18 086 213	19 104 000	25 109 000	25 109 000	25 109 000	25 109 000
8 Salgs- og leieinntekter	271 291 589	221 294 000	201 139 135	211 539 135	213 939 135	216 039 135
9 Sum driftsinntekter	815 160 698	741 756 700	754 574 240	764 912 240	766 427 240	768 465 540
Driftsutgifter						
10 Lønnsutgifter	319 119 784	347 520 200	366 371 856	366 525 856	365 206 856	364 921 856
11 Sosiale utgifter	67 265 597	69 458 955	78 670 500	78 697 500	78 657 500	78 564 500
12 Kjøp av varer og tjenester	214 496 295	212 972 245	214 514 802	212 265 552	212 221 552	211 628 552
13 Overføringer og tilskudd til andre	97 771 207	78 710 200	55 276 349	51 551 349	50 302 349	48 939 899
14 Avskrivninger	37 267 206	37 487 200	40 013 450	40 013 450	40 013 450	40 013 450
15 Sum driftsutgifter	735 920 089	746 148 800	754 846 957	749 053 707	746 401 707	744 068 257
16 Brutto driftsresultat	79 240 609	- 4 392 100	- 272 717	15 858 533	20 025 533	24 397 283
Finansinntekter						
17 Renteinntekter	8 220 899	6 400 000	8 200 000	7 900 000	7 700 000	7 700 000
18 Utbytter	7 446 931	4 004 000	7 002 000	7 002 000	7 002 000	7 002 000
19 Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	- 75 931	-	-	-	-	-
20 Renteutgifter	10 094 332	18 546 000	21 100 000	21 100 000	20 000 000	20 000 000
21 Avdrag på lån	72 232 084	32 955 000	25 000 000	25 000 000	25 000 000	25 000 000
22 Netto finansutgifter	- 66 734 517	- 41 097 000	- 30 898 000	- 31 198 000	- 30 298 000	- 30 298 000
23 Motpost avskrivninger	37 267 206	37 487 200	40 013 450	40 013 450	40 013 450	40 013 450
24 Netto driftsresultat	49 773 297	- 8 001 900	8 842 733	24 673 983	29 740 983	34 112 733
Disp. eller dekning av netto driftsresultat:						
25 Overføring til investering	8 274 710	3 205 000	12 600 000	1 600 000	1 600 000	1 600 000
26 Avsetninger til bundne driftsfond	49 361 052	19 460 000	21 240 595	23 040 595	21 340 595	21 240 595
27 Bruk av bundne driftsfond	- 27 889 524	- 22 415 000	- 23 525 783	- 22 775 783	- 22 275 783	- 22 275 783
28 Avsetninger til disposisjonsfond	20 751 977	19 559 100	10 577 921	23 859 171	29 126 171	33 597 921
29 Bruk av disposisjonsfond	- 724 918	- 27 811 000	- 12 050 000	- 1 050 000	- 50 000	- 50 000
30 Dekning av tidligere års merforbruk	-	-	-	-	-	-
31 Sum disponeringer eller dekning av netto drift	49 773 297	- 8 001 900	8 842 733	24 673 983	29 740 983	34 112 733
32 Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	-	-	-	-	-	-

Bevilgningsoversikt drift

Kommunestyret skal selv vedta driftsbudsjettet, satt opp i henhold til budsjettskjema 1A. Budsjettvedtaket skal gi nettobevilgninger pr sektor i driftsbudsjettet, som det framgår av skjema 1B.

Bevilgningsoversikt - drift (budsjett)	Regnskap 2022	Reg. Budsjett 2023	Budsjett 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
1 Rammetilskudd	71 233 583	93 000 000	99 900 000	99 900 000	99 900 000	99 900 000
2 Inntekts- og formueskatt	235 700 222	208 600 000	250 000 000	250 000 000	250 000 000	250 000 000
3 Eiendomsskatt	62 308 991	66 000 000	66 500 000	66 500 000	66 500 000	66 500 000
4 Andre generelle driftsinntekter	58 693 180	49 730 000	30 429 000	30 429 000	30 429 000	30 429 000
5 Sum generelle driftsinntekter	427 935 977	417 330 000	446 829 000	446 829 000	446 829 000	446 829 000
6 Sum bevilgninger drift, netto	311 428 162	373 613 900	407 088 267	390 957 017	386 790 017	382 418 267
7 Avskrivninger	37 267 206	37 487 200	40 013 450	40 013 450	40 013 450	40 013 450
8 Sum netto driftsutgifter	348 695 368	411 101 100	447 101 717	430 970 467	426 803 467	422 431 717
9 Brutto driftsresultat	79 240 609	6 228 900	- 272 717	15 858 533	20 025 533	24 397 283
10 Renteinntekter	8 220 899	6 400 000	8 200 000	7 900 000	7 700 000	7 700 000
11 Utbytter	7 446 931	4 004 000	7 002 000	7 002 000	7 002 000	7 002 000
12 Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	- 75 931	-	-	-	-	-
13 Renteutgifter	10 094 332	18 546 000	21 100 000	21 100 000	20 000 000	20 000 000
14 Avdrag på lån	72 232 084	32 955 000	25 000 000	25 000 000	25 000 000	25 000 000
15 Netto finansutgifter	- 66 734 517	- 41 097 000	- 30 898 000	- 31 198 000	- 30 298 000	- 30 298 000
16 Motpost avskrivninger	37 267 206	37 487 200	40 013 450	40 013 450	40 013 450	40 013 450
17 Netto driftsresultat	49 773 298	2 619 100	8 842 733	24 673 983	29 740 983	34 112 733
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
18 Overføring til investering	8 274 710	3 205 000	12 600 000	1 600 000	1 600 000	1 600 000
19 Avsetninger til bundne driftsfond	49 361 052	19 460 000	21 240 595	23 040 595	21 340 595	21 240 595
20 Bruk av bundne driftsfond	- 27 889 524	- 22 415 000	- 23 525 783	- 22 775 783	- 22 275 783	- 22 275 783
21 Avsetninger til disposisjonsfond	20 751 977	19 559 100	10 577 921	23 859 171	29 126 171	33 597 921
22 Bruk av disposisjonsfond	- 724 918	- 27 811 000	- 12 050 000	- 1 050 000	- 50 000	- 50 000
23 Dekning av tidligere års merforbruk	-	-	-	-	-	-
24 Sum disponeringer eller dekning av netto drift	49 773 297	- 8 001 900	8 842 733	24 673 983	29 740 983	34 112 733
25 Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	-	-	-	-	-	-

Budsjettskjema 1B – Driftsbudsjettet pr etat/sektor

Skjema 1B viser inntekter og utgifter pr. etat (netto driftsramme), uten bruk av statlige tilskudd eller bruk/avsetning av fond.

Økonomiramme pr. etat	Regnskap 2022	Reg. Budsjett 2023	Budsjett 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
Sum bevilgninger drift, netto	311 428 162	372 934 900	407 088 267	390 957 017	386 790 017	382 428 267
Sentraladm.						
Inntekter	- 17 643 041	- 12 168 700	- 11 412 542	- 11 385 542	- 11 382 542	- 11 374 842
Utgifter	84 399 213	74 613 700	77 380 210	72 816 960	70 934 960	70 060 510
Netto driftsramme	66 756 172	62 445 000	65 967 668	61 431 418	59 552 418	58 685 668
Inntekter energiomsetning	- 181 481 497	- 125 000 000	- 90 000 000	- 90 000 000	- 90 000 000	- 90 000 000
Utgifter energiomsetning	36 097 566	27 200 000	17 300 000	17 300 000	17 300 000	17 300 000
Netto energiinntekter	- 145 383 931	- 97 800 000	- 72 700 000	- 72 700 000	- 72 700 000	- 72 700 000
Kultur og oppvekst						
Sum inntekter	- 34 742 651	- 36 357 500	- 35 435 000	- 35 400 000	- 34 518 000	- 34 468 000
Sum utgifter	166 669 726	183 722 100	183 519 000	183 215 000	182 445 000	180 986 000
Netto driftsramme	131 927 075	147 364 600	148 084 000	147 815 000	147 927 000	146 518 000
Helse og omsorg						
Sum inntekter	- 51 607 690	- 55 259 000	- 54 318 840	- 54 318 840	- 54 318 840	- 54 304 840
Sum utgifter	268 036 318	285 373 300	291 931 858	291 755 858	291 755 858	291 755 858
Netto driftsramme	216 428 628	230 114 300	237 613 018	237 437 018	237 437 018	237 451 018
Teknisk etat						
Sum inntekter	- 85 636 618	- 89 843 500	- 106 365 700	- 116 765 700	- 119 165 700	- 121 265 700
Sum utgifter	128 336 644	121 694 500	134 587 281	133 837 281	133 837 281	133 837 281
Netto driftsramme	42 700 026	31 851 000	28 221 581	17 071 581	14 671 581	12 571 581
Felleskjøkkenet:						
Sum inntekter	- 9 180 520	- 9 456 000	- 10 904 000	- 10 904 000	- 10 904 000	- 10 904 000
Sum utgifter	8 834 794	9 358 000	10 806 000	10 806 000	10 806 000	10 806 000
Netto driftsramme	- 345 726	- 98 000	- 98 000	- 98 000	- 98 000	- 98 000
Kleivi Næringspark						
Sum inntekter	- 6 932 704	- 1 697 500				
Sum utgifter	6 278 622	1 434 500				
Netto driftsramme	- 654 082	- 263 000				
Sum inntekter	- 387 224 721	- 329 782 200	- 308 436 082	- 318 774 082	- 320 289 082	- 322 317 382
Sum utgifter	698 652 883	703 396 100	715 524 349	709 731 099	707 079 099	704 745 649
Netto driftsramme	311 428 162	373 613 900	407 088 267	390 957 017	386 790 017	382 428 267

Investeringsbudsjett 2022-2025

Bevilgningsoversikt – Investering

Bevilgningsoversikt - invest. (budsjett)	Regnskap 2022	Reg. Budsjett 2023	Budsjett 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
1 Investeringer i varige driftsmidler	51 147 325	168 347 592	89 890 500	142 500 000	246 250 000	61 250 000
2 Tilskudd til andres investeringer	1 497 018	7 100 000	5 720 000	1 000 000	-	-
3 Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	1 613 410	2 236 000	1 600 000	1 600 000	1 600 000	1 600 000
4 Utlån av egne midler	363 750	-	-	-	-	-
5 Avdrag på lån	4 670 200	2 800 000	-	-	-	-
6 Sum investeringsutgifter	59 291 703	180 483 592	97 210 500	145 100 000	247 850 000	62 850 000
7 Kompensasjon for merverdiavgift	4 002 342	17 356 266	11 987 500	27 500 000	36 250 000	6 250 000
8 Tilskudd fra andre	3 925 994	10 712 468	-	-	-	-
9 Salg av varige driftsmidler	4 928 126	1 500 000	-	-	-	-
10 Salg av finansielle anleggsmidler	-	-	-	-	-	-
11 Utdeling fra selskaper	-	-	-	-	-	-
12 Mottatte avdrag på utlån av egne midler	617 955	-	-	-	-	-
13 Bruk av lån	31 902 845	114 906 214	67 820 000	116 000 000	210 000 000	55 000 000
14 Sum investeringsinntekter	45 377 262	144 474 948	79 807 500	143 500 000	246 250 000	61 250 000
15 Videreutlån	1 600 000	6 000 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000
16 Bruk av lån til videreutlån	-	3 000 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000
17 Avdrag på lån til videreutlån	1 686 660	1 700 000	1 700 000	1 700 000	1 700 000	1 700 000
18 Mottatte avdrag på videreutlån	3 307 555	1 700 000	1 700 000	1 700 000	1 700 000	1 700 000
19 Netto utgifter videreutlån	- 20 895	3 000 000	-	-	-	-
20 Overføring fra drift	- 8 274 710	- 8 437 759	- 12 600 000	- 1 600 000	- 1 600 000	- 1 600 000
21 Avsetninger til bundne investeringsfond	1 960 952	-	-	-	-	-
22 Bruk av ubundet investeringsfond	- 5 831 928	- 6 687 720	-	-	-	-
23 Avsetninger til ubundet investeringsfond	1 138 506	-	-	-	-	-
24 Bruk av ubundet investeringsfond	- 2 886 365	- 23 883 165	- 4 803 000	-	-	-
25 Dekning av tidligere års udekket beløp	-	-	-	-	-	-
26 Sum overføring fra drift og netto avsetninger	- 13 893 546	- 39 008 644	- 17 403 000	- 1 600 000	- 1 600 000	- 1 600 000
27 Fremført til inndekning i senere år(udekket bel	-	-	-	-	-	-

Budsjettskjema 2B – Investeringsbudsjett pr. prosjekt 2024-2027

Prosjekt	Prosjektnavn	Regnskap 2022	Budsjett inkl. endring 2023	Budsjett 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
001	Kjøp av it-utstyr	560 743	289 000	253 000			
003	Datanettverk/fiberkabel	0	1 000 000				
005	Tilskudd til rehabilitering Hol kyrkje	0	6 800 000	5 170 000			
006	Kjøp/salg fast eiendom	0	17 670 000				
007	VA-anlegg justeringsrett	2 394 402	0				
008	Formidlingslån/etabl.lån	1 600 000	6 000 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000
010	Reg.plan I3 Vøllø	550 668	646 867				
012	Tilskudd Hol kirkelige fellesråd (minnelund, orgel)	800 000	300 000	550 000	1 000 000		
015	Egenkapitalinnskudd KLP	1 363 410	1 450 000	1 600 000	1 600 000	1 600 000	1 600 000
019	Uteområde Kringlemyr 8 og 10	424 311	627 318				
023	Grønlie boligfelt, utvidelse	1 456 072	13 403 021				
024	Svømmebassengbygget i Hovet	0	1 875 000				
029	Rehabilitering svømmebasseng Hallingskarvet skole	0	6 875 000	7 500 000			
034	Rehabilitering kommunale boliger	5 316 424	5 933 576	5 000 000			
039	Utbedring av branntekniske tiltak, Geilotun	37 441	0				
046	Nye avdelinger Geilo barnehage	0	9 069 753	12 500 000			
048	Omgjøring av kommunal bolig til heldøgns omsorgsbolig	9 706	102 225				
052	Skallsikring/toppsystem kommunale formålsbygg	417 998	109 887				
054	Mulighetsstudie Geilojordet	257 425	0				
059	Etablere / oppgradere midl. kontorplass Hjemmetjenesten			1 250 000			
064	Geilo barnehage kjøkken og takoverbygg	100 784	0				
066	Kommunale ladepunkt El biler	790 889	187 500				
067	Tilpasning av bygningsmassen jf. Sammen om endring	0	500 000				
082	Tak Geilo kulturhus			1 500 000			
083	Rehabilitering Geilo samfunnshus 2022	1 425 674	2 136 826				
086	Meråpent bibliotek, elektronisk adgangssystem	0	500 000				
087	Møterom Vestlia bhg			437 500			
091	Utbedre Geilo brannstasjon HMS			1 875 000			
092	Beredskapssenter	0	4 045 908	3 750 000	31 250 000	93 750 000	31 250 000
093	Utstyr Hol Legekontor (gave)	271 314	0				
095	Trykkkningsstasjon vann Ustedalen	0	0	3 000 000			
096	Sanering vann- og avløpsledninger	17 534 193	14 746 915	4 000 000	5 000 000	5 000 000	
098	Rehabilitering Dagali renseanlegg	0	3 000 000	2 000 000			
099	Hovedledning Vestlia - Geilo RA (avløp)	0	1 000 000				
102	Digitalisering av distribusjonsnett for vann	0	2 000 000				
104	Nytt/rehab. Dagali vannverk	69 338	1 342 500				
105	Skallsikring vannverk og høydebasseng	0	444 118				
106	Vannforsyning Geilo	708 041	2 291 959				
107	Reservevann Geilo	359 799	1 640 201				
108	Rehabilitering Skurdalen renseanlegg			5 000 000			
113	Bil- og maskinpark	2 496 947	2 937 500	1 950 000			
117	Amfi omlegging Vesleslåtvegen	0	802 233				
119	GPS måleutstyr - oppmåling			375 000			
120	Renseanlegg Hol					60 000 000	
121	Renseanlegg Ustaoset						30 000 000
122	Gangbru Geilo stasjon	5 732 457	0				
126	Hovedplan v/a installasjoner	119 023	2 789 497				
131	Opparbeidelse returpunkter	0	7 898 343				
138	Ny barneskole Geilo	31 842	4 343 159	25 000 000	106 250 000	87 500 000	
140	Geilo Arena	0	200 000				
143	Trafikksikkerhetstiltak Geilo skole/idrettsområde	4 730 014	36 797 127				
150	Kommunale veier, ramme	1 449 776	5 451 659				
195	Kleivi investering	0	1 250 000				
197	Hovedledning vann/kloakk Geilo	4 962 813	6 000 000	14 500 000			
	SUM	55 971 503	174 457 092	102 210 500	150 100 000	252 850 000	67 850 000

Selvkost VAR - nye prosjekter
Nye investeringsprosjekt/midler

VEDLEGG

Kommunale gebyrer og betalingssetser

Se kommunens hjemmeside for Kommunale avgifter.

Gebyrer og betalingssetser er regulert i henhold til selvkostprinsippet, indeksregulering og statlige føringer.

Barn og unge

Betalingssetser barn og unge fra 1/1-2024	2024		2023		Endring 2023-2024	
	Sats	Kostpenger	Sats	Kostpenger	Sats	Kostpenger
Skolefritidsordningen (SFO)						
Full plass	kr 2 300		kr 2 030	-	11,7 %	
10-timers plass pr. mnd	kr 1 550		kr 1 390	-	10,3 %	
Sommer-SFO i juli, pr. uke full dag (kostpris)	kr 1 500		kr 0	-	100,0 %	
Enkelt dager	kr 600		kr 205	-	65,8 %	
Gebyr ved for sen henting	kr 500		kr 500	-	0,0 %	
Kulturskole						
Individuell undervisning	kr 3 300		kr 3 700	-	-12,1 %	
Gruppeundervisning	kr 2 000		kr 2 240	-	-12,0 %	
Materiell kunstscole	kr 1 100		kr 1 065	-	3,2 %	
Tilbud til voksne	kr 3 800		kr 3 730		1,8 %	
Barnehagesatser og kostpenger						
5 dager (1.1.24-31.7.24)	kr 3 000	kr 176	kr 3 000			
4 dager (1.1.24-31.7.24)	kr 2 850	kr 149	kr 2 850			
5 dager (1.8.24-31.12.24)	kr 1 500	kr 200	kr 3 000	kr 176	-100,0 %	12,0 %
4 dager (1.8.24-31.12.24)	kr 1 400	kr 160	kr 2 850	kr 149	-103,6 %	6,9 %
Kjøp av dag	kr 600		kr 535		10,8 %	
Gebyr ved for sen henting	kr 550		kr 500	kr 0	9,1 %	
Søskenmoderasjon *)			30 % *)			
*) Barn nr. to 30 %, barn nr. tre gratis jfr. Statsbudsjettet						
Barnehagesats følger Stortingets vedtatte maksimalpris.						

Barnehagesats følger Stortingets vedtatte maksimalpris.

Helse og omsorg

Betalingssatser for hjemmehjelp / praktisk bistand	Pr time		Endring	Maks pr mnd		Endring
	2024	2023	2023-2024	2024	2023	2023-2024
Husstandens inntekt pr år						
Mindre enn 2 G ¹⁾ *		kr 220		kr 220	kr 220	kr -
2 - 3 G	kr 250	kr 240	kr 10	kr 1 200	kr 1 160	kr 40
3 - 4 G	kr 325	kr 315	kr 10	kr 1 850	kr 1 790	kr 60
4 - 5 G	kr 415	kr 400	kr 15	kr 3 050	kr 2 950	kr 100
Over 5 G	kr 450	kr 425	kr 25	kr 3 690	kr 3 580	kr 110

*Betalingstak pr. mnd. justeres i tråd med forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester §10.

Trygghetsskapende teknologiske løsninger	2024	2023	Endring 2023-2024
Egenandeler: som trygghetsalarm, røykvarsler, sporings- og lokaliseringsteknologi	kr 310	kr 295	kr 15

Satser som blir regulert fra sentralt hold. Priser gjeldene fra 1/1	2024	2023
Tjeneste		
Beboere på korttids plass betaler pr. døgn etter gjeldende sats	¹⁾	kr 185
Dag- eller nattopphold pr dag	¹⁾	kr 105

¹⁾ Disse vil bli justert i tråd med statlige føringer.

Bruk av behandlingsbasseng og treningsrom på fysikalsk avdeling Geilo	2024	2023	Endring 2023-2024
Pr. gang	kr 85	kr 80	kr 5
Frisklvsresept	kr 350	kr 350	kr -

Andre betalingstjenester (omsorgsboliger med heldøgns omsorg)	2024	2023	Endring 2023-2024
Alle måltider (middag og tørrmat)	kr 3 600	kr 3 500	kr 100
Kun middag	kr 2 525	kr 2 450	kr 75
Frokost, lunsj, kveldsmat	kr 1 995	kr 1 935	kr 60
Vaskeritjenester innkl. leie av sengetøy og håndklær	kr 400	kr 390	kr 10
Vask av privat tøy	kr 400	kr 390	kr 10
Diverse renholdsartikler (toalettpapir, renholdsartikler)	kr 190	kr 180	kr 10

Tilkjørt middag	2024	2023	Endring	
			2023-2024	
Hel porsjon, inklusiv suppe /dessert	kr 95	kr 95	kr	-

Opphold på dagsenter pr. dag.	2024	2023	Endring	
			2023-2024	
Dagsenter	kr 135	kr 130	kr	5

Kjøp av enkeltmåltider	2024	2023	Endring	
			2023-2024	
Kaffe/te og kake	kr 35	kr 30	kr	5
Frokost, lunsj eller kveldsmat (pr.måltid)	kr 55	kr 45	kr	10
Middag	kr 95	kr 95	kr	-

Frisør og fotterapi	2024	2023	Endring	
			2023-2024	
Tjeneste				
Vask og legg langtidsplass	kr -	kr -	kr	-
Vask, legg og klipp langtidsplass	kr 450	kr 440	kr	10
Vask og legg korttidsplass, omsorgsbolig	kr 245	kr 235	kr	10
Vask, legg og klipp korttidsplass, omsorgsbolig	kr 590	kr 570	kr	20
Permanent, alle	kr 1 470	kr 1 430	kr	40
Herreklipp, korttidsplass og omsorgsbolig	kr 420	kr 405	kr	15
Fotpleie ¹⁾				

Fotpleie har egen prislister

Bolig, eiendom og tekniske tjenester

Byggesaker. Gebyr med virkning fra 1/1-2024	2023	2024	Endring i %
	Ett-trinns og rammesøknad	Ett-trinns og rammesøknad	
Søknad med krav om ansvarlige foretak, pbl. § 20-1, 20-3			
a) nybygg (en boenhet) tilbygg, påbygg, underbygging			
Tiltaksklasse 1	17 900	19 700	10 %
Tiltaksklasse 2	28 600	31 400	10 %
Tiltaksklasse 3	42 900	47 200	10 %
a) nybygg ene og to-mannsbolig	14 300	15 700	10 %
a) tilbygg over 50m2, påbygg, underbygging og anneks til ene og to-mannsbolig	8 200	9 000	10 %
a) tilbygg over 50m2, påbygg, underbygging og anneks til fritidsbygg med en boenhet..	11 800		10 %
a) Garasje/garasjeanlegg over 70m2		10 000	Nytt
b) Endring av a)	7 200	8 000	10 %
c) Fasadeendringer	7 200	8 000	10 %
Midlertidig bruksendring fra fritidsbolig til bolig	5 200	5 700	10 %
d) Bruksendring nevnt under a)	14 300	15 700	10 %
e) Riving av tiltak nevnt under a)	5 200	5 700	10 %
f) Bygningstekniske installasjon		-	
Tiltaksklasse 1	5 200	5 700	10 %
Tiltaksklasse 2	7 200	8 000	10 %
Tiltaksklasse 3	10 700	11 700	10 %
f) Rehabilitering av pipe	800		0 %
g) Oppdeling og sammenføyning av bruksenheter		-	
Tiltaksklasse 1	7 200	8 000	10 %
Tiltaksklasse 2	14 200	15 600	10 %
Tiltaksklasse 3	21 500	23 600	10 %
h) Innhegning mot veg	2 800	3 000	10 %
i) Plassering av skilt/reklame	2 800	3 000	10 %
j) Midlertidige bygging, konstruksjoner/anlegg	5 100	5 600	10 %
k) Vesentlige terrenginngrep	7 200	8 000	10 %
l) Veg<1 km, p.plass og landingsplass	7 200	8 000	10 %
Andre etter l)	14 300	15 700	10 %

Gebyrene som nevnt i punkt a reduseres med 20% når søknaden er komplett ved innsending av søknaden.

Byggesaksbehandling. Priser gjeldende fra 1/1-2024	2023	2024	Endring ca %
Timepris	1 060	1 100	3,0 %

Byggesaker. Priser gjeldende fra 1/1-2024	2023	2024	Endring ca %
Tiltak som krever søknad og tillatelse og som kan forestås av tiltakshaver § 20-4, a,b,c, d og e			
a) mindre tiltak på bebygd eiendomme ene og to-mannsbolig	3 600	4 000	10,0 %
a) mindre tiltak på bebygd eiendom	5 200	5 700	10,0 %
b) alminnelig driftsbygning i landbruket	5 200	5 700	10,0 %
c) plassering av midlertidige bygninger, konstruksjoner og anlegg, inntil 2 år	5 200	5 700	10,0 %
d) andre mindre tiltak som etter kommunens skjønn kan forestås av tiltakshaver	5 200	5 700	10,0 %
Deling etter § 20-3			
m) Deling av eiendom eller bortfeste for mer enn 10 år når søknaden er i samsvar med grenser fastsatt i godkjent regulerings- eller detaljplan	4 100	4 500	10,0 %
Andre tiltak			
Andre tiltak unntatt fra kap. 20	5 200	5 700	10,0 %
Helt eller delvis unntak fra krav			
Helt eller delvis unntak fra krav - pbl. § 31-4		7 000	Nytt
Flertrinnsbehandling			
Per igangsettingstillatelse utover den første	6 216	6 800	10,0 %
Per midlertidig brukstillatelse utover den første	1 800	2 000	10,0 %
Dispensasjoner etter pbl §§ 19-2 og 19-3			
Fra kommuneplan, reguleringsplan, eller forskrifter i plan- og bygningsloven der saken må sendes til ekstern høring eller behandles politisk	17 900	19 700	10,0 %
I saker som ikke skal på ekstern høring NB. pr dispensasjonsforhold.	5 200	5 700	10,0 %
Enkle dispensasjoner knyttet i mot boligformål	4 100	4 500	10,0 %
Sakkyndig bistand			
Fakstiske kostnader for bistand pluss et gebyr på	4 100	4 500	10,0 %
Kommunal godkjenning av foretak/person for arbeid jf. SAK10 § 11-4, SAK10 § 6-8			
For hver godkjenning der foretaket/person ikke har sentral godkjenning	2 000	2 200	10,0 %

Søknader etter § 20-3 som inneholder mer enn ett bygg eller flere brukenheter ilegges et tileggsgebyr på 2000,- per bygning og 500,- per brukenhet.

Eiendomsoppgaver. Gebyr med virkning fra 1/1-2024	2023	2024	Endring ca %
Salgsoppgave til eiendomsmeglere, pr oppgave	2 650	2700	3,0 %

Gebyrene for planbehandling reduseres med 20% for planer som gjelder boligformål.

Planbehandling. Gebyr med virkning fra 1/1-2024	2023	2024	Endring ca %
Oppstartsmøte	5600	11200	50,00 %
Detaljregulering pbl § 12-3			
Fremleggelse for politisk rådgivning iht pbl § 12-8	23 300	25 600	10,0 %
Behandling frem til 1. gangs behandling	50% *	50% *	
Behandling til og med 1. gangs behandling, på sakskartet.	75% *	75% *	
Planareal inntil 10 dekar	62 500	68 700	10,0 %
Planareal 10 – 15 dekar	82 700	91 000	10,0 %
Planareal 15 - 20 dekar	103 900	142 900	10,0 %
Planareal over 20 dekar, tillegg pr. påbegynt dekar	2 100	2 300	10,0 %
	-		
Det fastsettes et tilleggsgebyr for bebyggelse			
For eksisterende bebyggelse er gebyret pr 100 m2 BRA, i hht TEK 17	1 100		10,0 %
For planlagt bebyggelse er gebyret pr 100 m2 BRA, i hht TEK 17.	1 400		10,0 %
	-		
Tilleggsgebyr for bebyggelse på nærings- og industriområder (ikke hotell og turisme)			
	-		
Planlagt bebyggelse er gebyret pr. 1000 m2 BYA	600	600	0,0 %
Endring av reguleringsplan pbl § 12-14 første ledd			
	-		
Mindre endring av reguleringsplan (justert test)	17 900	19 700	10,0 %
Andre endringer av vedtatt detaljregulering som ikke gjøres etter pbl §12-14 1.ledd			
	-		
Endring av reguleringsplan (endring av enkeltelementer i kart og enkelte bestemmelser) uten nye tomter	45 000	49 000	10,0 %
Endring av tekstdel (kun endring av tekstdel som er mer omfattende enn mindre endring)	22 500	24 700	10,0 %
Tillegg for areal i reguleringsplan som er avsatt til utbygging men som ikke på reguleringstidspunktet kan defineres som tomt. (Næring, kombinertformål, konsentrert bebyggelse osv.)	kr 500 pr da	kr. 500 pr da	0,0 %
Konsekvensutredning pbl § 12-3 tredje ledd og § 4-2 andre ledd			
Behandling av konsekvensutredning til reguleringsplan	34 500	37 900	10,0 %
* 50 og 75% av full sats for planbehandling			

Mindre avløpsanlegg. Gebyr med virkning fra 2024	2023	2024	Endring ca %
Søknad om utslippstillatelse			
Anlegg der utslippet er kalkulert til < 15 pe	8 910 kr	10 700 kr	20,0 %
Anlegg der utslippet er kalkulert til mellom 15-49 pe	14 800	17 700	20,0 %
Anlegg der utslippet er kalkulert til mellom 50 – 99 pe	21 900	26 200	20,0 %
Anlegg der utslippet er kalkulert til mellom 100 – 999 pe	56 200	67 400	20,0 %
Anlegg der utslippet er kalkulert til mellom 1000-2000 pe	69300 kr	83 100	20,0 %
Søknad om endring av utslippstillatelse			
Anlegg der utslippet er kalkulert til < 15 pe	4 400	4 800	10,0 %
Anlegg der utslippet er kalkulert til mellom 15 – 99 pe	11 200	12 300	10,0 %
<i>Anlegg der utslippet er kalkulert til mellom 100 – 999 pe</i>	28 900	31 790	10,0 %
Anlegg der utslippet er kalkulert til mellom 1000-2000 pe	35 600	39 100	10,0 %
Ved søknad om endring av utslippstillatelse innvilget etter 01.01.2007 skal det betales et gebyr per anlegg etter følgende satser:» «For endring av eldre utslippstillatelser betales gebyr i henhold til punkt 4.1.»			
Ulovlige utslipp			
<i>Behandling for merarbeid</i>			
Timesats	1 060		0,0 %
Minstegebyr	13 800		0,0 %
Kostnadsdekning ved sakkyndig bistand i tillegg til gebyr på	3 800	4 200	10,0 %

Vann- og avløpsgebyr gjeldende fra 1/1-2024	2024		2023		Endring
	Eks mva	Inkl. mva	Eks mva	Inkl. mva	
Fastledd Vannforsyning					
Pris for bolig	1 992 kr	1 992 kr	1 660 kr	2 075 kr	332,00
Pris for fritidsbolig	3 386 kr	4 233 kr	2 822 kr	3 603 kr	564,40
Næringsseiendommer under 499 m ³	1 992 kr	2 490 kr	1 660 kr	2 490 kr	332,00
Næringsseiendommer fra 500 til 1999 m ³	3 984 kr	4 980 kr	3 320 kr	4 150 kr	664,00
Næringsseiendommer fra 2000 til 9999 m ³	5 976 kr	7 470 kr	4 980 kr	6 225 kr	996,00
Næringsseiendommer over 10 000 m ³	9 960 kr	12 450 kr	8 300 kr	10 375 kr	1660,00
Fastledd Avløp					
Pris for bolig	2 263 kr	2 828 kr	1 870 kr	2 338 kr	392,70
Pris for fritidsbolig	3 847 kr	4 808 kr	3 179 kr	3 974 kr	667,59
Næringsseiendommer under 499 m ³	2 263 kr	2 828 kr	1 870 kr	2 338 kr	393,00
Næringsseiendommer fra 500 til 1999 m ³	4 525 kr	5 657 kr	3 740 kr	4 675 kr	785,40
Næringsseiendommer fra 2000 til 9999 m ³	6 788 kr	8 485 kr	5 610 kr	7 013 kr	1178,10
Næringsseiendommer over 10 000 m ³	11 314 kr	14 142 kr	9 350 kr	11 688 kr	1963,50
Forbruksgebyr etter målt forbruk					
Pris pr m ³ vann	20,41 kr	25,51 kr	16,84 kr	21,05 kr	3,57
Pris pr m ³ kloakk	25,66 kr	32,07 kr	21,37 kr	26,71 kr	4,29
Tilkoblingsgebyr (samme gebyr på vann som for kloakk)					
<i>Gruppe 1: Eiendommer som ikke omfattes av gruppe 2</i>					
Bolig/Hytte	17 500 kr	17 500 kr	17 500 kr	21 875 kr	0,00
Leilighet/fritidsleilighet	7 500 kr	9 375 kr	7 500 kr	9 375 kr	0,00
<i>Gruppe 2: Eiendommer i kommunalt og privat boligfelt som har betalt refusjon eller annen form for opparbeidelseskostnad for vann- og eller avløpsanlegg</i>					
Bolig/Hytte	8 750 kr	10 938 kr	8 750 kr	10 938 kr	0,00
Leilighet/fritidsleilighet	3 750 kr	4 688 kr	3 750 kr	4 688 kr	0,00
<i>Gruppe 3: Næringsseiendommer.</i>					
Overnatting/Varme senger pr. kvm	125 kr	156 kr	125 kr	156 kr	0,00
Forretningsareal pr. kvm	95 kr	119 kr	95 kr	119 kr	0,00
Industri og annen virksomhet pr.kvm	65 kr	81 kr	65 kr	81 kr	0,00
Makssum 150 000,- eks.mva					
Vannmålerleie, sats for gebyrreduksjon, tilleggsgebyr m.m.					
Sats for leie av vannmåler iht. § 4,3	225 kr	281 kr	225 kr	281 kr	0,00
Sats for gebyrreduksjon iht. § 3,10	350 kr	438 kr	350 kr	438 kr	0,00
Tilleggsgebyr ved manglende avlesing av vannmåler (§ 4.4, 2 ledd)	400 kr	500 kr	400 kr	500 kr	0,00

Slamgebyr gjeldende fra 1/1-2024	2024		2023		Endring 2022-2023
	Eks mva	Inkl. mva	Eks mva	Inkl. mva	
Tømming av tette tanker/slamavskillere for helårsbebyggelse					
Årlig fastgebyr for alle anlegg	161 kr	201 kr	252 kr	315 kr	-91
Pr m3 for slamavskiller/tette tanker/store anlegg	236 kr	295 kr	317 kr	396 kr	-81
Fastgebyr minirensanlegg	283 kr	354 kr	444 kr	555 kr	-161
Pr. m3 for minirensanlegg	341 kr	426 kr	458 kr	573 kr	-117
Fastgebyr for store anlegg	161 kr	201 kr	252 kr	315 kr	-91
Traktor/spesialbiltømming/liten bil pr tømming	415 kr	519 kr	650 kr	813 kr	-235
Ekstra- og Nødtømminger					
Oppmøte ved ekstratømming	1 064 kr	1 127 kr	1 174 kr	1 468 kr	-110
Oppmøte ved nødtømming	3 352 kr	4 190 kr	3 254 kr	4 068 kr	98
Pr. m3 ved ekstra/nødtømming	586 kr	732 kr	787 kr	984 kr	-201
Ikke utført ekstra/nødtømming	977 kr	1 221 kr	1 011 kr	1 264 kr	-34
Behandlingskostnader (ved direkte levering til behandlingsanlegget)			Pr. tonn		
Rensegebyr ved tette tanker/ekstra- og nødtømming - pris pr. m3	150 kr	188 kr	150 kr	188 kr	0 kr

Tilsynsgebyr spredt avløp	2024	2023	Endring
Tilsyn kap 12 anlegg	768 kr	595 kr	173 kr
Tilsyn kap 13 anlegg	1 536 kr	1 190 kr	346 kr

Renovasjon gjeldende fra 1/1-2024	2024		2023		Endring
	Eks mva	Inkl. mva	Eks mva	Inkl. mva	
Dunk - Henteordning					
Renovasjon dunk	4 334 kr	5 418 kr	3 776 kr	4 720 kr	558,00
Renovasjon dunk stor	6 501 kr	8 126 kr	5 664 kr	7 080 kr	837,00
Utvidet henteavstand	520 kr	650 kr	453 kr	566 kr	67,08
Renovasjon dunk kompost	3 251 kr	4 063 kr	2 832 kr	3 540 kr	418,50
Hytter og stølsbuer - henteordning	2 817 kr	3 521 kr	2 454 kr	3 068 kr	3068,00
CO2-avgift hente/bringe boliger	130 kr	163 kr	104 kr	130 kr	50,00
Container - Bringeordning					
Fastboende (pr husholdning) hovedleilighet	3 337 kr	4 171 kr	2 908 kr	3 635 kr	429,18
Kompost	2 427 kr	3 034 kr	2 115 kr	2 643 kr	312,04
Hytter og stølsbuer - bringeordning	2 167 kr	2 709 kr	1 888 kr	2 360 kr	279,00
CO2-avgift hytter	43 kr	54 kr	53 kr	66 kr	25,00

Det kan komme endringer i renovasjonsgebyr for 2024, jfr. informasjon gitt i kommunestyret.

Feieavgift gjeldende fra 1/1-2024	2024		2023		Endring
	Eks mva	Inkl. mva	Eks mva	Inkl. mva	
Feiing					
Tilsyn årlig bolig	608 kr	760 kr	564 kr	705 kr	44,00
Tilsyn 2. hvert år bolig	304 kr	380 kr	282 kr	353 kr	22,00
Tilsyn 4. hvert år bolig	153 kr	191 kr	142 kr	178 kr	11,00
Tilsyn 6. hvert år bolig	76,5	96 kr	71 kr	89 kr	5,50
Tilsyn 8. hvert år bolig	39 kr	49 kr	36 kr	45 kr	3,00
Feiing 8. hvert år bolig	75 kr	94 kr	68 kr	85 kr	7,00
Feiing 6. hvert år bolig	98 kr	123 kr	89 kr	111 kr	9,00
Feiing 4. hvert år bolig	142 kr	178 kr	132 kr	165 kr	10,00
Feiing 2. hvert år bolig	304 kr	380 kr	282 kr	353 kr	22,00
Feiing årlig bolig	608 kr	760 kr	564 kr	705 kr	44,00
Tilsyn årlig fritidsbolig	1 188 kr	1 485 kr	1 094 kr	1 368 kr	94,00
Tilsyn 2. hvert år fritidsbolig	594 kr	743 kr	547 kr	684 kr	46,75
Tilsyn 4. hvert år fritidsbolig	297 kr	371 kr	275 kr	344 kr	22,00
Tilsyn 6. hvert år fritidsbolig	149 kr	178 kr	138 kr	173 kr	10,50
Tilsyn 8. hvert år fritidsbolig	74 kr	93 kr	68 kr	85 kr	6,00
Feiing 8. hvert år fritidsbolig	142 kr	178 kr	132 kr	165 kr	10,00
Feiing 6. hvert år fritidsbolig	190 kr	238 kr	176 kr	220 kr	14,00
Feiing 4. hver år fritidsbolig	297 kr	371 kr	275 kr	344 kr	22,00
Feiing 2. hvert år fritidsbolig	594 kr	743 kr	547 kr	684 kr	46,75
Feiing hvert år fritidsbolig	1 185 kr	1 481 kr	1 100 kr	1 375 kr	85 kr

Gebysrats for utrykning av brannvesen	2024		2023	
	Eks. mva	Inkl. Mva	Eks. mva	Inkl. Mva
Brenning av bygning (øvelse)	40 000	50 000	40 000	50 000
Unødvendig utrykning/automatisk brannalarm (internt/eksternt)	2 rettsgebyr		2 rettsgebyr	
Unødvendig utrykning/automatisk brannalarm (internt/eksternt) helg og natt	4 rettsgebyr			
Arbeidsoppdrag	KS-satser		KS-satser	
Helseoppdrag: akutt fare for liv og helse	0 kr		0 kr	
Helseoppdrag: annen bistand, bære og løfte (internt/eksternt)	KS-satser		KS-satser	
Saksbehandling søknader fyrverkeri	2 800		2 500	

Gebyr for forvaltningsoppgaver etter matrikkeloven	2024	2023	Endring
Oppretting av matrikkelenhet (Gjelder også uten fullført oppmålingsforretning)			
<i>Oppretting av grunneiendom</i>			
Areal fra 0 – 250 m ²	7 390	7 020	1,053
Areal fra 251 – 500 m ²	11 820	11 240	1,052
Areal fra 501 – 2000 m ²	17 730	16 860	1,052
Areal fra 2001 m ² – økning pr. påbegynt da	1 030	980	1,051
Fradeling av 5 eller flere parseller i samme forretning betales pr parsell	11 820	11 240	1,052
Punkt feste uavhengig av oppmåling i marka	7 390	7 020	1,053
<i>Matrikulering av eksisterende umatrikulert grunn</i>			
Areal fra 0 – 250 m ²	7 390	7 020	1,053
Areal fra 251 – 500 m ²	11 820	11 240	1,052
Areal fra 501 – 2000 m ²	17 730	16 860	1,052
Areal fra 2001 m ² – økning pr. påbegynt da	1 030	980	1,051
<i>Oppmåling av uteareal på eierseksjon (pr. sak)</i>			
Samlet areal fra 0 – 250 m ²	7 390	7 020	1,053
Samlet areal fra 251 – 500 m ²	11 820	11 240	1,052
Samlet areal fra 501 – 2000 m ²	17 730	16 860	1,052
Samlet areal fra 2001 m ² – økning pr. påbegynt da	1 030	980	1,051
<i>Oppretting av anleggseiendom</i>			
Volum fra 0 – 2000 m ³	7 390	7 020	1,053
Volum fra 2001 m ³ – økning pr. påbegynt 1000m ³	1 480	1 400	1,057
<i>Registrering av jordsameie</i>			
Gebyr for registrering av eksisterende jordsameie faktureres etter medgått tid. Minstegebyr	1 480	1 400	1,057
Grensejustering			
<i>Grunneiendom, festegrunn og jordsameie</i>			
Areal fra 0 – 250 m ²	4 430	4 210	1,052
Areal fra 251 – 500 m ²	7 390	7 020	1,053
<i>Anleggseiendom</i>			
Volum fra 0 – 250 m ³	4 430	4 210	1,052
Volum fra 250 – 1000 m ³	7 390	7 020	1,053
Arealoverføring			
<i>Grunneiendom, festegrunn og jordsameie</i>			
Areal fra 0 – 250 m ²	14 770	14 050	1,051
Areal fra 251 – 500 m ²	17 730	16 860	1,052
Arealoverføring pr. nytt påbegynt 500 m ² medfører en økning av gebyret på	4 430	4 210	1,052
<i>Anleggseiendom</i>			
Volum fra 0 – 250 m ³	14 770	14 050	1,051
Volum fra 251 – 500 m ³	17 730	16 860	1,052
Volumoverføring pr. nytt påbegynt 500 m ³ medfører en økning av gebyret på.	4 430	4 210	1,052
Klarlegging av eksisterende grense der grensen tidligere er koordinatbestemt ved oppmålingsforretning			
For inntil 2 punkter	2 220	2 110	1,052
For overskytende grensepunkter, pr. punkt	740	700	1,057
fortsatt neste side.....			

Gebyr for forvaltningsoppgaver etter matrikkelloven	2024	2023	Endring
.....fortsatt fra foregående side			
Klarlegging av eksisterende grense der grensen ikke tidligere er koordinatbestemt / eller klarlegging av rettigheter			
For inntil 2 punkter	4430	4210	1,052
For overskytende grensepunkter, pr. punkt	1480	1400	1,057
Gebyr for klarlegging av rettigheter faktureres etter medgått tid			
Privat grenseavtale			
Gebyr fastsettes etter medgått tid, og minstesats	1480	1400	1,057
Timepris for medgått tid			
Feltarbeid	1480	1400	1,057
Kontorarbeid	1180	1120	1,054
Utstedelse av matrikkelbrev			
Matrikkelbrev inntil 10 sider	175	175	1,000
Matrikkelbrev over 10 sider	350	350	1,000

Eierseksjonering	2024	2023	Endring
Eierseksjonering og reseksjonering			
2-4 seksjoner	9340	8890	1,051
5-10 seksjoner	11680	11110	1,051
Fra seksjon 11 blir det tillegg pr seksjon	290	280	1,036
Oppheving av seksjonering	5840	5550	1,052

Husleiesatser:

Husleiesatser omsorgsboliger	Antall	Pr mnd		Endring, kr. pr. mnd.	Pr.bolig 2024	Strøm p.m 2024
		2024	2023	23-24		
				2,00 %		
Type bolig						
Stor leilighet	12	5 134	5 034	101	61 611	Egen måler
Liten leilighet	12	4 183	4 101	82	50 202	Egen måler
Haugtun	4	6 275	6 152	123	75 303	Egen måler
Leiligheter Geilo og Hol, stor	5	7 489	7 342	147	89 864	Geilo 1020 Hol 730
Leiligheter Geilo og Hol, liten	15	6 608	6 479	130	79 299	Geilo 798 Hol 580
Leiligheter i tilknytning til Geilotun (Usteheimen)	8	4 458	4 370	87	53 492	412
Underetasje legekantoret i Hol, liten	1	4 183	4 101	82	50 202	Egen måler
Underetasje legekantoret i Hol, stor	1	5 765	5 652	113	69 176	Egen måler
Boliger for barn og unge, K8:		-		-	-	
Stor leilighet (71 m2)	3	8 699	8 528	171	104 388	412
Liten leilighet (59,2 m2)	3	7 690	7 540	151	92 285	412
Treningsleilighet (47 m2)	1	6 107	5 987	120	73 286	412
Omsorgsboliger, K10:						
Leilighet (34,7 m2)	4	4 517	4 428	89	54 198	412
Leilighet (43,2 m2)	1	5 610	5 500	110	67 322	412
Leilighet (58,4 m2)	2	7 594	7 445	149	91 125	412
Stor leilighet Høgehaug	4	5 847	5 732	115	70 159	412
Liten leilighet Høgehaug	4	5 206	5 104	102	62 469	412
Stasjonsvegen 78	1	4 536	4 448	89	54 438	1 030
Steensheim øst	1	6 619	6 489	130	79 428	1 030
Steensheim vest	1	5 597	5 487	110	67 164	1 030

Husleiesatser utleieboliger	Antall		Utleiesats/m2		Sum husleie/mnd		Endring i %
	boliger	m2	2024	2023	2024	2023	2023-2024
Hol / Hovet	10	739	78	76	57 625	56 495	2,0 %
Dagali/Skurdalen	2	163	79	77	12 881	12 628	2,0 %
Geilo, Kategori I	7	499,5	93	91	46 546	45 633	2,0 %
Geilo, Kategori II	26	1756,8	94	92	164 977	161 742	2,0 %

Tidspunkt for justering av husleiesatsene følger Husleielovens bestemmelser.